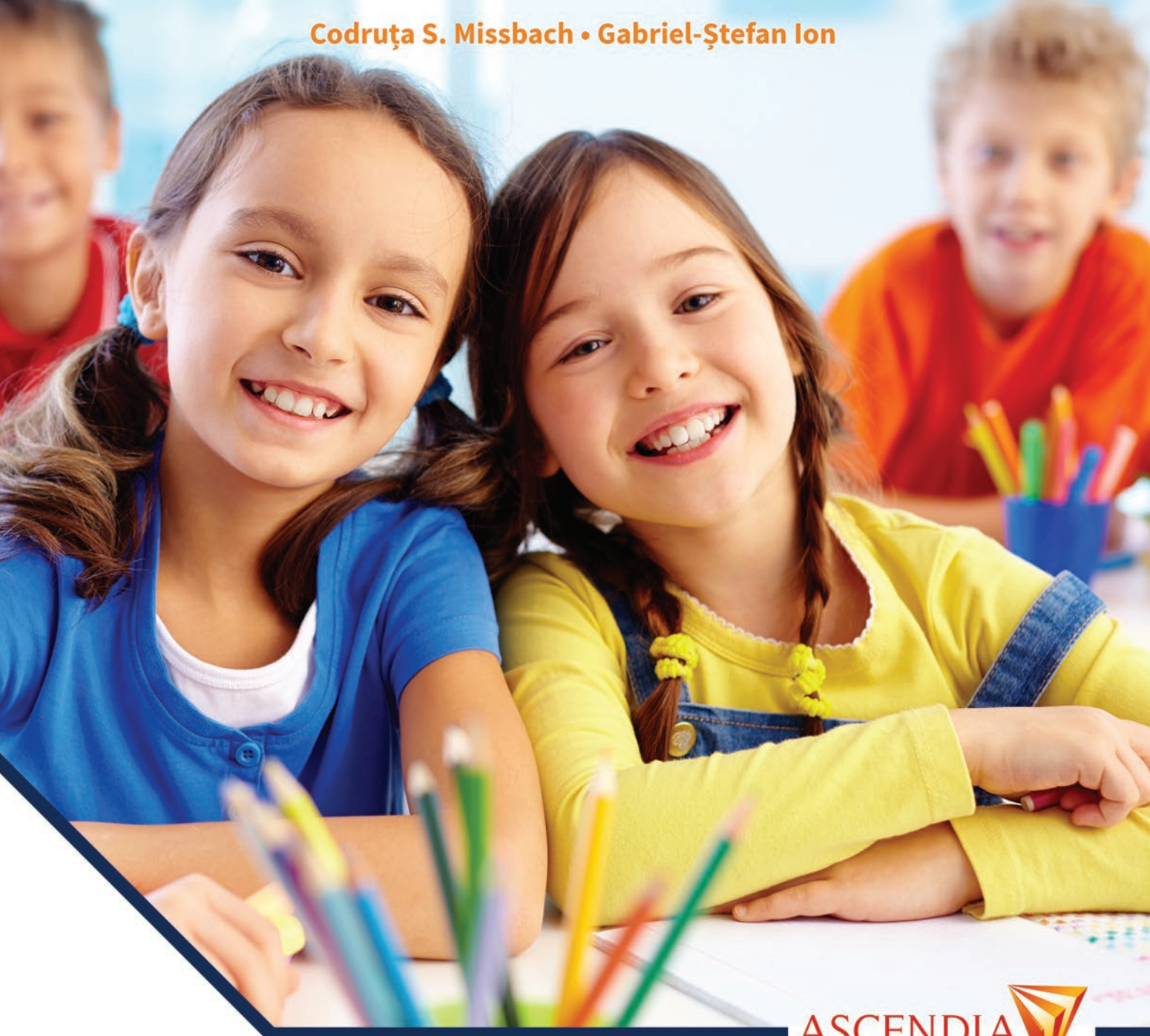

Codruța S. Missbach • Gabriel-Ștefan Ion

ASCENDIA
DESIGN

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

EDUCAȚIE SOCIALĂ
Clasa a V-a

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

**Manualul școlar este realizat în conformitate cu
programa școlară aprobată prin OM Nr. 3393/28.02.2017
și a fost aprobat prin ordinul
ministrului educației naționale Nr. 5269/03.10.2017.**

116.111

numărul de telefon
de asistență pentru copii

Codruța S. Missbach
Gabriel-Ștefan Ion

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

EDUCAȚIE SOCIALĂ
Clasa a V-a

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2017-2018.

Inspectoratul școlar .....
Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Educație Socială, clasa a V-a

**Autori: Codruța S. Missbach,
Gabriel-Ștefan Ion**

Referenți: Conf. univ. dr. ing. Iuliana Mihaela Lazăr
Prof. gr. I Magda Stan
Prof. gr. I Mariana Mălureanu

Director editorial: Adriana Mălureanu

Director tehnic: Aurelian Jurcoane

DTP: Claudiu Pălărie

Grafică: Claudiu Pălărie

Digitizare: Florin Gontariu, Dana Mihăescu,
Daniel Pîslaru, Adrian Dumitrescu

Un produs EduTeca!

Copyright © 2017 ASCENDIA S.A.
Toate drepturile sunt rezervate.

ASCENDIA S.A.

Str. Fierari, Nr. 5 Sector 2, București,
Cod 020545, România.

www.ascendia.ro www.elearning.ro
www.eduteca.ro www.dacobots.com

Contact:

Site dedicat: www.manuale.eduteca.ro

Telefon: 037.108.9200

Fax: 021.312.4226

E-mail: manuale@eduteca.ro

Facebook: facebook.com/groups/manuale.digitale

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României MISSBACH, CODRUȚA S.

**Educație socială : clasa a V-a / Codruța
S. Missbach, Gabriel-Ștefan Ion. - București :**
Ascendia Design, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8865-02-7

I. Ion, Gabriel-Ștefan

316

RNPC: SERIA 001615BI NR.8757/29.08.2017

1

CAPITOLUL

FORMULAREA DE ÎNTREBĂRI

1.1. Capacitatea de a ne mira	8
1.2. Valoarea întrebărilor. De ce nu luăm totul ca fiind cunoscut	12
1.3. Formularea întrebărilor. Cui putem adresa întrebări	16
1.4. Modalități alternative de a formula întrebări	19
Recapitulare și evaluare	22

2

CAPITOLUL

ARGUMENTAREA UNUI PUNCT DE VEDERE PERSONAL

2.1. Fapte și opinii	28
2.2. Compararea opiniilor. Schimbul de opinii	33
2.3. Susținerea părerii/opinieii proprii	37
2.4. De ce avem nevoie de argumente	40
2.5. Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană	46
2.6. Formularea răspunsurilor. Modalități alternative de a formula răspunsuri	53
2.7. Stereotipii și prejudecăți	56
2.8. Persuasiunea	59
Recapitulare și evaluare	63

3

CAPITOLUL

DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE COPILULUI

3.1. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și principiile generale ale convenției	68
3.2. Drepturi ale copilului. Exemplificarea unor drepturi în contexte concrete	72
3.3. Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților. ...	86
Recapitulare și evaluare.	92

4

CAPITOLUL

RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

4.1. Respectarea și apărarea drepturilor copiilor. Categoriile de copii în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale	98
4.2. Instituții guvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului .	101
4.3. Instituții neguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului .	104
Recapitulare și evaluare.	108
Elaborarea și derularea unui proiect educațional	114
Bibliografie.	116

Legendă
Reflectăm

Analizează și gândește-te.

Descoperim

Descoperă noi concepte și modalități de a gândi critic.

Vocabular

Află sensul cuvintelor.

Portofoliu

Mapa sau dosarul care conține materialele elaborate de tine.

Colaborăm

Lucrează în echipă cu alți colegi.

Aplicații

Rezolvă activitățile de învățare propuse.

Evaluare

Testează-ți deprinderile de gândire critică.

Aflăm că

Află noi informații.

Recapitulare și evaluare

Reluarea noțiunilor învățate.

Studiu de caz

Analizează situația prezentată și rezolvă sarcinile de lucru.

Pro și contra

Găsește argumentele pro și contra.

Descoperă eroarea

Identifică ce anume este greșit în enunțurile prezentate.

Știai că ?

Află informații și curiozități.

Studiază diagrama

Analizează informațiile reprezentate sub formă grafică.

INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MĂNUALULUI DIGITAL

- 1 Deschide cuprinsul. De aici, poți naviga rapid către alte secțiuni și poți vedea istoricul de navigare.
- 2 Numele capitolului curent.
- 3 Numele lecției curente.
- 4 Navighează către lecția precedentă.
- 5 Navighează către lecția următoare.
- 6 Comută manualul pe modul „carte”, în care informația este aranjată pe pagini. În mod normal, manualul digital este prezentat în modul „curgător”, mai potrivit dispozitivelor mobile.
- 7 Deschide o mică fereastră în care poți decide dimensiunea textului, precum și alte mici opțiuni.
- 8 Deschide acest ghid de utilizare a manualului digital.
- 9 Expandează ecranul astfel încât manualul ocupă toată suprafața disponibilă.

Pe parcursul manualului digital, vei întâlni zone marcate special. Apăsând pe acestea, vei descoperi informații în plus, filme sau chiar jocuri:

Această activitate conține una sau mai multe fotografii, desene sau scheme.

Această activitate conține o prezentare video, un film sau o animație.

Această activitate prezintă o simulare interactivă, un joc sau o mică provocare.

Când o activitate a fost completată cu succes, va apărea o bifă în titlul ferestrei și ea poate fi închisă:

Competențe generale și specifice

1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social.

- 1.1. Manifestarea interesului pentru formularea de întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități.
- 1.2. Formularea unor opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități.
- 1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului.

2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice.

- 2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor.
- 2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora.
- 2.3 Realizarea, în echipă, a unui proiect de promovare a drepturilor copiilor pentru investigarea/ soluționarea unor probleme specifice.

3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ.

- 3.1. Exercițarea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celui alt.
- 3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi.

Vocabular

Competență = ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini de învățare, pe baza cărora pot fi identificate și rezolvate anumite probleme, sarcini sau responsabilități; capacitate de a acționa, de a rezolva probleme concrete, întemeiată pe un anumit set de cunoștințe și informații.

Competență generală = competență care se referă în ansamblu la o anumită disciplină de studiu.

Competență specifică = competență care ajută la formarea și consolidarea unei competențe generale.

1

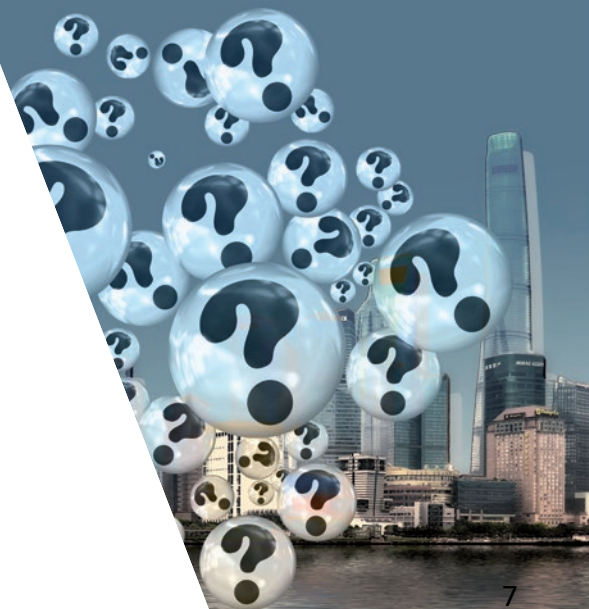
CAPITOLUL

Formularea de întrebări

Conținuturi

- 1.1. Capacitatea de a ne mira
  - 1.2. Valoarea întrebărilor. De ce nu luăm totul ca fiind cunoscut
  - 1.3. Formularea întrebărilor. Cui putem adresa întrebări?
  - 1.4. Modalități alternative de a formula întrebări
- Recapitulare și evaluare

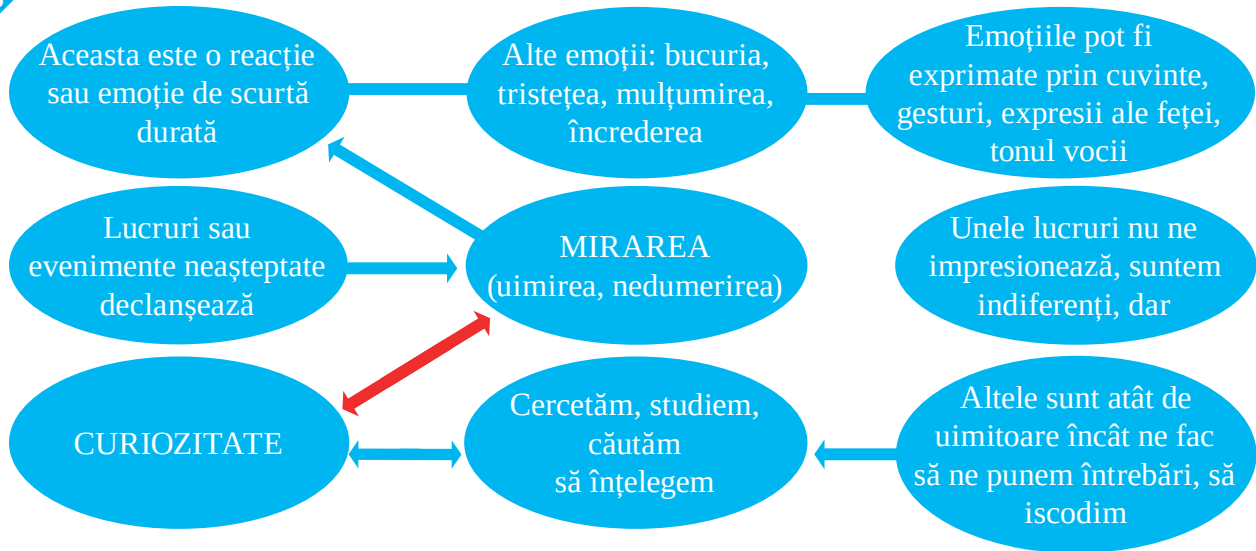

1.1. Capacitatea de a ne mira

Descoperim

Vocabular

MIRARE = nedumerire, surprindere plăcută sau neplăcută, stare de uimire pricinuită de ceva neașteptat, extraordinar; a găsi că ceva este curios, ciudat, de neînțeles;

CURIOZITATE = dorință de a cunoaște amănunțit ceva nou sau neobișnuit; manifestare a interesului pentru un lucru deosebit; interes, sete de cunoaștere, dorința de a afla;

MOTIVAȚIE = totalitatea motivelor care determină pe cineva să facă o anumită acțiune ori să tindă spre anumite scopuri, imbold; impuls, stimul pentru mobilizare;

A AVEA UN DREPT = a avea o nevoie sau o trebuință pentru care sunt stabilite norme juridice care urmăresc asigurarea acesteia, cum ar fi: nevoia de educație/dreptul la educație, nevoia de sănătate/dreptul la sănătate, nevoia de odihnă/dreptul la odihnă, nevoia de protecție/dreptul la protecție etc.

Reflectăm

Analizează cu atenție imaginea alăturată, apoi răspunde la următoarele întrebări:

1. Ce sentiment ai privind această imagine?
2. Simți nevoia să îți pui anumite întrebări în legătură cu situația prezentată? Dacă da, care ar fi acestea?
3. Care crezi că este atitudinea potrivită în acest caz?

Aplicații

1. Răspunde la următoarele întrebări:

- Există asemănări între modul în care îți exprimi tu mirarea și modul în care își exprimă mirarea părinții tăi?
- Prin ce crezi că diferă mirarea atunci când vezi pentru prima dată o cascadă și atunci când afli că un copil de vârsta ta nu este lăsat să meargă la școală?
- Prin ce crezi că se aseamănă mirarea unui copil și mirarea unui adult?

2. Alege dintre expresiile de mai jos pe acelea care crezi că se potrivesc cel mai bine pentru a exprima starea de mirare:

- Ei!
- Oaaaaau!
- Nu mă așteptam la așa ceva!
- Cât de frumos este!
- Nu mă mir c-a fost în stare de așa ceva.
- Ce-mi pasă?
- Ce minunat!
- Am mai văzut așa ceva.

3. În multe parcuri de distracții există așa-numita "casă a groazei". Desenează și tu o casă, dar una în care să pui lucruri care să declanșeze starea de mirare sau curiozitatea (nu teama sau groaza).

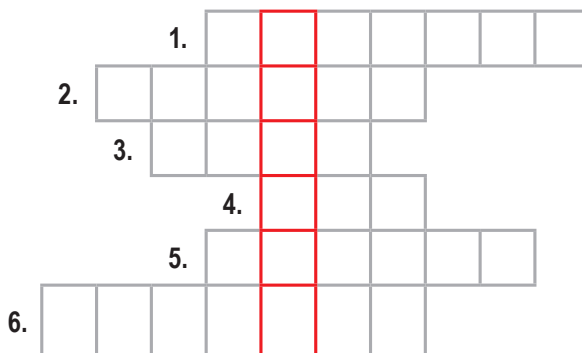
4. Completează fiecare din următoarele enunțuri cu cel puțin trei idei diferite:

- a) Ne mirăm atunci când ...
- b) Ne mirăm deoarece ...
- c) Pentru început ne mirăm, dar apoi ...
- d) Copiii au drepturi, ne mirăm dacă ...

5. Completând pe orizontală cuvintele potrivite definițiilor date, vei descoperi pe verticală numele unei capacități fundamentale a omului.

- 1. Se formează atunci când se combină două sau mai multe substanțe.
- 2. Resturi sau urme ale unor animale sau plante păstrate în scoarța Pământului.
- 3. Anotimpul vacanței mari.
- 4. Factor de mediu fără de care viața nu ar fi posibilă.
- 5. Proces prin care se degajă căldură și lumină.
- 6. Proces de transformare a unui preparat alimentar, în cuptor, sub acțiunea căldurii.

6. În fiecare din seriile de mai jos trebuie să elimini un element și să le așezi pe celelalte în ordinea potrivită. Elementul eliminat exprimă o atitudine nepotrivită. Încearcă să înțelegi și să explici de ce atitudinea respectivă este nepotrivită.

A

- Învăț să pictez.
- Explic că a ști să pictezi nu este ceva valoros.
- Vreau și eu să pictez.
- Mă mir că știe să picteze.

B

- Sunt uimit de faptul că acest copil nu merge la școală.
- Sunt indiferent.
- Încerc să aflu cine îl poate ajuta să meargă la școală.
- Încerc să aflu de ce nu merge la școală.

C

- Nu pot să cred că acest copil nu primește niciun tratament pentru boala lui.
- Mă gândesc că este sărac și că-și merită soarta.
- Încerc să aflu de ce nu este ajutat.
- Mă adresez celor care îl pot ajuta.

7. Care crezi că este semnificația următoarelor expresii? Construiește propoziții cu aceste expresii.

a) <i>N-ar fi de mirare să...</i>	e) <i>Te miri cine</i>
b) <i>A-i fi cuiva de mirare</i>	f) <i>Te miri ce</i>
c) <i>Vrednic de mirare</i>	g) <i>Te miri unde.</i>
d) <i>Lucru de mirare</i>	

8. Explozie stelară

Pe tablă este enunțată următoarea problemă: *un copil care a împlinit 9 ani nu știe să citească!*

- a) Împărțiți-vă în cinci grupe.
- b) Plecând de la problema de mai sus, formulați în cadrul grupului cât mai multe întrebări de tipul: *Cine...? Cum...? De ce...? Când...?* etc.
- c) Dacă este cazul, puteți reformula unele întrebări sau puteți formula noi întrebări, plecând de la cele propuse de colegii voștri.
- d) Analizați toate întrebările și alegeți trei dintre acestea, pe care le considerați cele mai importante, mai interesante. Câte un reprezentant al fiecărui grup va scrie aceste trei întrebări pe tablă (în total, 15 întrebări).
- e) După ce au fost scrise pe tablă toate întrebările, fiecare grup va evalua întrebările propuse de ceilalți, prin note de la 1 (cea mai puțin interesantă) la 12 (cea mai interesantă). Niciun grup nu va evalua propriile întrebări.
- f) Scrieți aceste punctaje în dreptul întrebărilor și stabiliți o ierarhie a acestora.

Descoperă eroarea

„Curiozitatea a mâncat pisica”.

Expresia *curiozitatea a mâncat pisica* vrea să ne convingă că a fi curios este un lucru rău, care poate avea consecințe grave, prin urmare mai bine este să renunțăm, să ne săvârșim curiozitatea și să punem mai puține întrebări sau deloc. Curiozitatea ține însă de felul nostru de a fi, este firească, naturală, un imbold pentru a căuta și găsi răspunsuri, pentru a rezolva probleme. Ea poate avea întădăvăr și urmări negative – cum ar fi cazul copilului care din curiozitate se frige punând mâna pe pilita încinsă, dar a încerca să convingi că *nu este bine să fii curios* ori a răspunde neclar, pe ocolite la unele întrebări poate avea consecințe mult mai grave asupra dezvoltării unui copil.

Pro și contra

- Numai noi, oamenii, ne putem mira. Un animal nu-și poate exprima mirarea.
  - Vezi, chiar tu simți că sunt două lucruri diferite: a fi mirat de ceva și a-ți exprima mirarea.
  - Da, cred că am vrut să spun doar că eu nu-mi pot da seama dacă un animal se poate mira de ceva sau nu, pentru că nu se poate exprima în niciun fel.
  - Tu cum ai reacționa dacă ai vedea acum un extraterestru? Ai spune ceva sau ai face ochii mari cât cepele?
  - Cred că mai întâi aș rămâne fără cuvinte, dar aș face ochii mari, așa cum spui tu.
  - Dar câinele tău cum ar reacționa?
- Tu ce crezi, animalele se pot mira și își pot exprima în vreun fel mirarea?**

Aflăm că

Eseul este o compunere în care trebuie să prezinți un anumit punct de vedere. În eseul argumentativ, pe lângă descrierea clară a punctului de vedere, trebuie să oferi și argumente, puncte de sprijin în favoarea acestuia.

Minieseul este numit și eseul cu cinci paragrafe: primul prezintă în mod clar opinia autorului sau prezintă succint un răspuns; următoarele trei paragrafe dezvoltă punctul de vedere sau răspunsul respectiv; ultimul paragraf reamintește opinia sau răspunsul și ideile pe care se sprijină.

Minieseul are dimensiuni maxim admise (număr de cuvinte, de paragrafe sau de rânduri).

Criterii de evaluare ale minieseului:

- Ideile sunt organizate și clar prezentate;
- Minieseul este clar structurat;
- Este dovedită capacitatea de analiză, comparare, sinteză;
- Cuvintele și expresiile folosite sunt clare;
- Sunt folosite propoziții sau fraze clare, concise;
- Sunt oferite argumente, exemple, puncte de sprijin pentru ceea ce se susține;
- Există elemente de originalitate.

Portofoliu

Scrie o scurtă compunere cu titlul: *Copilăria, un tărâm al mirării*.

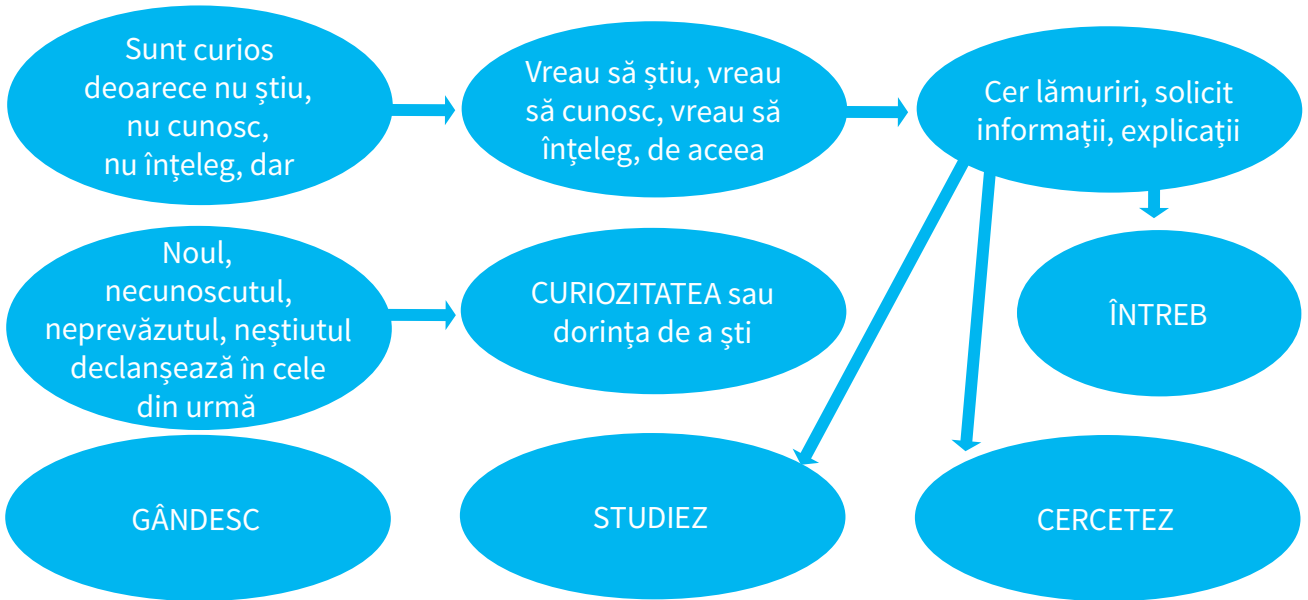

1.2. Valoarea întrebărilor. De ce nu luăm totul ca fiind cunoscut

Studiază diagrama

Vocabular

ÎNTREBARE = enunț prin care se cer informații, lămuriri, puncte de vedere; solicitare de informații primite apoi sub forma unui răspuns;

A ÎNTREBA = a cere o informație, a cere vești, a cerceta, a interoga, a se interesa, a se informa;

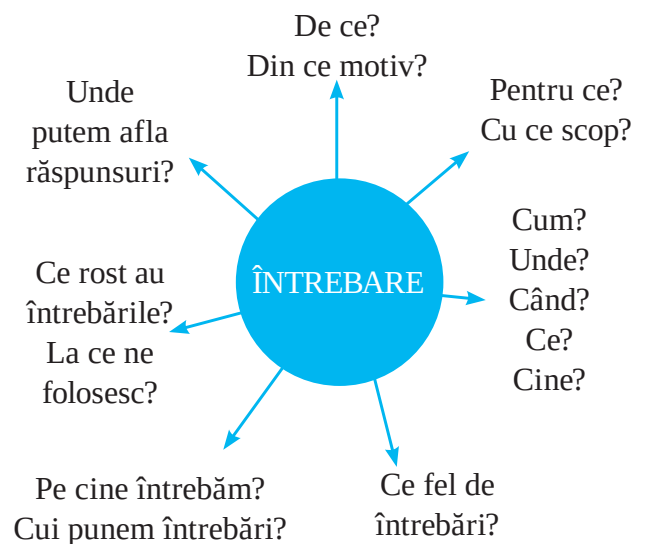
INTEROGARE = acțiunea de a pune întrebări;

CERCETARE = investigație sistematică, controlată; activitate care urmărește descoperirea adevărului sau dobândirea unor noi cunoștințe;

GÂNDIRE CRITICĂ = modalitate de gândire care pune accentul pe analiză, înțelegere, clarificare, evaluare, explicare; efortul de a nu lua nimic de-a gata, de a nu accepta opinii sau idei fără a le înțelege, fără a le analiza, fără a încerca să ne dăm seama dacă sunt corecte sau nu, adevărate sau false.

Reflectăm

Descoperim

1. De ce punem întrebări?

Identifică în enunțurile de mai jos posibile motive care ne determină să putem întrebări.

- Nu știu să rezolv această problemă.
- Am uitat ora la care trebuie să mă întâlnesc cu colegii, dar și adresa muzeului pe care ne-am propus să îl vizităm.
- Nu înțeleg de ce părinții nu mă lasă să merg la film cu colegii.
- Profesorii vor întotdeauna să le explic de ce întârzii.
- Mi-am uitat cărțile la școală.
- Mă uit la acest obiect și nu știu la ce folosește.

2. Ce fel de întrebări punem?

Imaginează-ți că te afli în situațiile de mai jos. Formulează întrebarea sau întrebări potrivite pentru a rezolva problema cu care te confrunți, pentru a afla răspunsurile așteptate. De exemplu, pentru a afla soluția potrivită, vei întreba: *Cum? În ce mod?* Vrei să afli cauza, vei întreba: *De ce? Din ce cauză?*

- Nu știi cum îți poți ajuta părinții la treburile casei.
- Vrei să afli părerea colegilor tăi despre tine.
- Nu poți rezolva tema la matematică.
- Crezi că meritați o notă mai bună la lucrare.
- Ai aflat că unul dintre colegii tăi este bolnav.
- Ești la munte și vrei să te plimbi, dar nu știi dacă în zonă sunt animale periculoase.
- Ai făcut rost de cel mai nou joc, dar toate indicațiile sunt în limba germană.
- Ai văzut într-o carte imaginea unui animal pe care nu l-ai întâlnit niciodată.

3. Pe cine întrebăm?

1. Plecând de la una dintre situațiile descrise mai înainte, precizează:

- a) Cui poți adresa întrebările formulate de tine. Motivează.
- b) Poți lua răspunsurile primite ca fiind întru totul corecte? Te poți încrede în orice răspuns? Dacă nu, de ce?

2. Identifică, în situațiile de mai înainte, pe acelea în care poți să cauți singur/ă răspunsul.

- a) Cum poți obține răspunsul fără a-l solicita altcuiva?
- b) Crezi că este mai important să afli singur/ă răspunsul ori să-l primești de la altcineva? Motivează.

Ce este aici?

4. Cu ce scop punem întrebări?

Analizează întrebările din primul tabel și asociază-le cu unul din scopurile din tabelul al doilea. Scrie în coloana din dreapta litera corespunzătoare scopului ales pentru fiecare întrebare:

ÎNTREBĂRI	SCOPURI
Cum pot ajunge la Palatul Parlamentului?	a) a descrie
Ce înțelegem prin expresia „drepturi ale copiilor”?	b) a clarifica, a reformula un punct de vedere
Sunteți de acord cu introducerea uniformei obligatorii?	c) a evalua sau examina pe cineva
Cum se rezolvă acest exercițiu?	d) a sugera un răspuns sau un punct de vedere personal
Care sunt drepturile mele?	e) a obține acordul, asentimentul cuiva
Nu-i așa că și tu crezi că violența este ceva rău?	f) a lămurii, a explica
Care este părerea ta despre violența verbală?	g) a preciza cauza unui fenomen
Ce părere ai despre folosirea pedepselor ca „mijloc de educare”?	h) a indica o soluție
E frig afară, nu-i așa?	i) a identifica reacții posibile la o anumită situație
De ce a fost certat acest copil?	j) a verifica o informație
Ce pot face pentru respectarea drepturilor mele?	k) a afla ce crede sau cum se raportează cineva la un anumit lucru
Ce te face totuși să crezi că este utilă introducerea uniformei obligatorii?	l) a obține informații
Când a avut loc Marea Unire?	m) a verifica o ipoteză
Ce ai face dacă mâine niciunul dintre colegii tăi nu ar veni la școală?	n) a face un sondaj de opinie
Cum ai reacționa dacă ai primi o notă mult mai mică decât cea la care te-ai aștepta?	o) a obține un punct de vedere
Cum îmi pot promova drepturile?	

Aplicații

- Analizează imaginea din dreapta.
  - Formulează trei întrebări plecând de la această imagine.
  - Precizează pentru fiecare întrebare ce anume urmărești (identificarea cauzelor, o lămurire, căutarea unor soluții etc.).
  - Formulează în câteva rânduri un punct de vedere cu privire la situația prezentată în imagine, în legătură cu unul din drepturile tale.

2. Scrie un eseu referitor la *curiozitate*, urmărind planul de mai jos:

- *introducerea* – primul paragraf (prezinți ideea principală, încerci să captezi atenția celorlalți);
- *cuprinsul* – următoarele paragrafe (susții ideea principală; oferi exemple, puncte de sprijin; dezvoltă ideea principală);
- *încheierea* – paragraful final (reiei sub formă de concluzie ideea principală și argumentele în favoarea acesteia; nu aduci idei noi și nu prezinți punctul tău de vedere, nu spui ceea ce crezi tu, ci arăți, subliniezi ceea ce rezultă din partea a doua a eseului).

Introducerea prezintă, cuprinsul dezvoltă, iar încheierea rezumă, prezintă concluziile.

Ai grijă să respecti următoarele **reguli de bază**:

- Delimitează în mod clar paragrafele și ideile;
- Răspunde doar la cerințele sau tema propusă; nu te abate de la subiect;
- Folosește cuvinte și expresii cunoscute;
- Evită expresiile vagi;
- Nu folosi prescurtări!
- Apelează la exemple clare și sugestive;
- Exprimă-te simplu, concis; folosește fraze sau propoziții simple, scurte;
- Scrie ordonat și corect.

3. Analizează următoarele enunțuri. Arată pentru fiecare în parte dacă îl consideri adevărat sau fals:

Capacitatea de a face observații, curiozitatea, examinarea opiniilor celorlalți, formularea clară a întrebărilor sunt esențiale pentru gândirea critică. A F

Felul în care adresezi o anumită întrebare nu are nicio influență asupra celui întrebător și a răspunsurilor pe care ți le oferă. A F

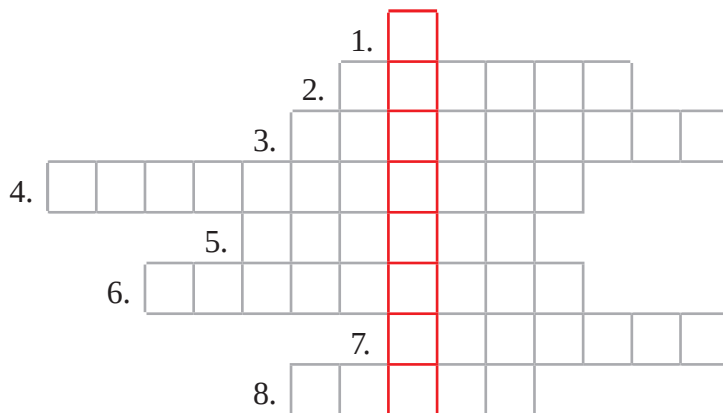
Întrebările care solicită redarea unor informații sunt mai folositoare decât cele care ne invită să ne gândim la răspunsurile potrivite. A F

Atunci când învățăm nu trebuie să ne punem întrebări, este suficient să memorăm. A F

4. Completează rebusul de mai jos și descoperă pe verticală una dintre modalitățile prin care poți afla răspunsuri:

1. Deschide alfabetul!
2. Surprindere, uimire
3. Starea celui care știe că a greșit
4. Stare de enervare, de iritare
5. Părere de rău
6. Sentiment de simpatie, de amicitie
7. Sentiment de mulțumire
8. Stare de neliniște, frică

1.3. Formularea întrebărilor. Cui putem adresa întrebări?

Studiu de caz

Ana, un copil de 11 ani, a sunat la „Asociația Telefonul Copilului”, solicitând sprijin cu următoarele cuvinte: „Sunt singură acasă și mă plictisesc. Aveți timp să vorbiți cu mine?” A povestit apoi cum a fost supărată pe părinții săi, amândoi medici pediatri, deoarece aceștia puteau petrece ceva timp împreună cu ea doar duminica, când ieșeau în oraș (la cofetărie, la un film sau la plimbare).

Numai că într-una din acele duminici s-a întâlnit în parc cu un băiețel, care a sărit în sus de bucurie și a venit la mama Anei pentru a-i mulțumi din nou, deoarece mama Anei îl operase cu ceva timp în urmă și îi salvase viața. Ana a fost impresionată de fericirea care se putea citi pe chipul băiețelului și al mamei acestuia.

Deși părinții săi nu își pot face nici acum mai mult timp pentru a-l petrece împreună cu ea, Ana nu mai este supărată pe ei. Se gândește mereu cât de important este pentru copiii bolnavi ca părinții ei să-i ajute.

Și a decis ca, atunci când va fi mare, să devină și ea medic, pentru a salva viețile unor copii. (Text prelucrat după interviul directorului „Asociația Telefonul Copilului”, Ziare.com, 2016).

Având în vedere textul anterior, rezolvă următoarele sarcini de lucru:

- a) folosește un cuvânt sau o expresie pentru a da un subtitlu fiecărui paragraf în parte; de exemplu, primul paragraf ar putea avea subtitlul „strigăt”;
- b) reformulează ideea principală a fiecărui paragraf printr-o expresie de forma „nevoia de ...” sau „dreptul la ...”;
- c) formulează câte o întrebare pentru fiecare paragraf;
- d) precizează ce ai urmărit prin întrebarea respectivă (de exemplu, să primești o lămurire);
- e) precizează ce persoană sau ce instituție crezi că ți-ar putea oferi răspunsul așteptat;
- f) compară soluțiile tale cu cele ale colegului/coligei de bancă. Evaluează aceste soluții acordând fiecăreia un număr, apreciind cealaltă soluție în raport cu soluția ta astfel:
1 - mai puțin interesantă; 2 - la fel de interesantă; 3 - mult mai interesantă. Motivează alegerea.
- g) După ce ai comparat soluțiile tale cu cele ale colegului/coligei de bancă, încearcă să răspunzi la următoarele întrebări: Puteau fi formulate întrebări mai potrivite? Puteau fi formulate altfel întrebările tale?
- h) Redactează apoi un minieseu cu titlul „Lecția Anei”.

Descoperă eroarea

Sunt cel mai bun prieten al tău. Trebuie să mă crezi pe cuvânt!

deși știe că ceea ce spune nu este adevărat. Aceasta este o modalitate greșită de a susține adevărul unor opinii. Chiar dacă este vorba de cel mai bun prieten, asta nu înseamnă că toate opiniile sale sunt adevărate. El însuși se poate înșela în această privință. Sau, într-un anumit context, ar putea intenționa să te convingă, deși știe că ceea ce spune nu este adevărat.

Aflăm că

Întrebările retorice sunt folosite pentru a sublinia ceva, pentru a atrage atenția asupra unui lucru ori a transmite în mod indirect un punct de vedere, o convingere, pentru a declanșa o anumită reacție. Deși sunt formulate prin propoziții interogative, întrebările retorice nu sunt folosite pentru a solicita un răspuns, acesta fiind formulat sau sugerat prin enunțul respectiv: *Nu-i așa că nu vrei să mergem împreună la munte? Nu-i așa că nu ai învățat nimic pentru azi? Ai vrea să câștigi la Loto, nu-i așa? Mai e vorbă? Cum să nu merg? Mănânci, calule, ovăz?*

Aplicații

Alege una dintre imaginile de mai jos și realizează o analiză a acesteia, după următoarea structură:

1. Identificarea problemei;
2. Formularea unor întrebări care să ajute la identificarea cauzei care a generat problema;
3. Formularea unor întrebări care să ajute la identificarea unei soluții pentru rezolvarea problemei;
4. Formularea unei întrebări care să ajute la identificarea atitudinii colegilor tăi cu privire la situația prezentată;
5. Formularea unei întrebări care să ajute la identificarea acțiunilor potrivite într-o asemenea situație;
6. Precizarea punctului tău de vedere, prin care să evaluezi în termenii *bine-rău* această situație;
7. Scrie o concluzie de forma "*ar trebui să ...*" sau "*nu ar trebui niciodată să ...*".

1.4. Modalități alternative de a formula întrebări

Descoperim

Enunțurile din cercuri reprezintă modalități alternative de a pune întrebări cu privire la situația ilustrată în imagine.

Cum mă sfătuești să procedez într-o situație asemănătoare (de exemplu, când fratele meu mai mic a făcut o boacăna)?

Crezi că se procedează corect?

Spune-mi ce crezi tu. Adultul procedează corect?

Prin ce crezi că este incorect comportamentul adultului?

Nu-i așa că acest copil nu beneficiază de un tratament corect, potrivit?

Ai fi în stare să procedezi la fel?

Ești de acord cu mine când spun că acest copil este tratat în mod incorect?

Ce sentiment ai în legătură cu ceea ce vezi în imagine?

Eu n-aș fi procedat astfel. Tu?

Pe o scală de la 1 (incorrecț/nepotrivit) la 5 (corect/potrivit), cum apreciezi comportamentul adultului față de copil?

Descoperim

Analizează cu atenție întrebările din prima coloană. Încearcă să identifici câte o descriere potrivită pentru fiecare întrebare, potrivit explicațiilor din a doua coloană (A și B).

1. Ai altă opinie în această privință?
2. Cine a scris poemul „Luceafărul”?
3. Ai încercat să descoperi singur eroarea din acest argument?
4. Știe cineva ce este mirarea?
5. Ești de acord cu tonul violent al colegului tău în această discuție?
6. Ce părere ai despre tonul folosit de colegul tău?
7. Cum putem promova propriile noastre drepturi?
8. Nu crezi că a avea un drept înseamnă a avea și anumite responsabilități?
9. Nu am putea reveni la problema anterioară?
10. Nu credeți că o soluție mai bună ar fi abținerea de la violență?
11. Crezi că a procedat bine?
12. Care este înălțimea vârfului Everest?
13. La ce s-ar ajunge dacă niciun copil nu ar mai avea de mâine dreptul la joacă?
14. Să înțeleg că vei merge și tu cu noi în excursie?
15. Ești sigur de ceea ce dorești?

A. În general orice întrebare presupune așteptarea unui răspuns. Altfel spus, orice întrebare are un anumit **scop**, cum ar fi:

- precizarea unei soluții sau a unei căi de a rezolva o problemă;
- îndreptarea discuției spre un anumit subiect ori influențarea răspunsului;
- realizarea unei evaluări, a unei aprecieri;
- testarea, verificarea opiniei celuiilalt;
- identificarea atitudinii celui întrebant față de o anumită persoană, de un lucru sau de o acțiune;
- revenirea asupra unui subiect, pentru a stabili dacă s-a înțeles un anumit punct de vedere etc.

B. În funcție de **multitudinea și varietatea răspunsurilor posibile**, unele întrebări sunt închise, iar altele deschise.

• **ÎNTREBĂRI ÎNCHISE** (limitative)

- nu există o altă variantă de răspuns, cum este cazul întrebării *Cine a scris poezia „Iarna pe uliță”*?
- răspunsul este ales dintre două sau mai multe variante de răspuns, presupuse (da/nu, corect/ incorect, adevărat/fals, bun/rău etc.)
- a răspunde înseamnă să alegem una sau mai multe variante date odată cu întrebarea (de exemplu, „A, B, C, D, E, F” sau „liric, epic, dramatic”).

• **ÎNTREBĂRI DESCHISE**

- răspunsul nu trebuie să fie ales dintre două sau mai multe variante posibile;
- răspunsul nu este unic;
- se încurajează creativitatea, căutarea, formularea unor idei diferite, originale.

Vocabular

ALTERNATIV – în loc de modalități alternative de a pune întrebări (cu referire la același scop, la același aspect) = moduri, procedee, tehnici diferite de a întreba (direct/indirect, explicit/implicit, prin întrebare deschisă/prin întrebare închisă etc.)

Aplicații

1. Formulează cel puțin două întrebări diferite, dar cu același scop, referitor la drepturile tale. De exemplu, pentru a afla care sunt drepturile tale poți întreba: „Care sunt drepturile mele?” sau „Unde mă pot informa despre drepturile mele?” sau „Cine mă poate ajuta să-mi cunosc drepturile?”

2. Plecând de la imaginea de mai jos, scrie o scurtă compunere în care:

- Vei descrie ce simți în legătură cu ceea ce este prezentat;
- Vei numi acel drept al copilului care crezi că nu este respectat;
- Vei încerca să explici de ce nu este bine ca acest drept să fie încălcat sau de ce este necesar ca acest drept să fie respectat.

Aflăm că

• **Eseul de 5 minute** este o modalitate de a-ți clarifica ideile, de a analiza o lecție, identificând ce-ai învățat, dar și ce este încă neclar pentru tine sau ai dori să afli legat de tema acelei lecții.

Te vei raporta doar la acel aspect care este menționat în cerință. Aceasta poate fi formulată printr-o întrebare (*Ce rost are să punem întrebări?*) sau printr-un enunț (*Arată prin câteva idei ce rost are să punem întrebări*).

Chiar dacă tema poate fi dezvoltată, într-un eseu de 5 minute vei sublinia ceea ce crezi că este esențial sau foarte important în legătură cu acel subiect, printr-o idee (de exemplu, „*Punem întrebări pentru a rezolva o problemă*”).

În plus, poți formula o întrebare prin care să arăți ce nu ai înțeles sau ce ai dori să mai afli în legătură cu subiectul respectiv (de exemplu, „*Cum ne pot ajuta întrebările să descoperim atitudinea cuiva față de o anumită situație?*”).

• Jurnalul reflexiv

De multe ori este posibil să ai puncte de vedere pe care nu le poți prezenta în timpul orelor.

Un jurnal în care să notezi gândurile tale cu privire la ceea ce se discută în clasă, la problemele dezbătute, la opiniile colegilor tăi etc. este un bun instrument prin care să-ți dezvoltți gândirea critică.

• **Portofoliul** este o mapă sau un dosar, cartea ta de vizită, instrumentul prin care poți prezenta rezultatele muncii tale: teste pe care le-ai dat, teme pentru acasă, fișe de lucru, referate, eseuri, fotografii, studii de caz, chestionare, interviuri, jurnalul tău reflexiv, fișe de lectură, articole etc. Este recomandabil ca piesele portofoliului să fie stabilite la începutul semestrului, împreună cu criteriile de evaluare.

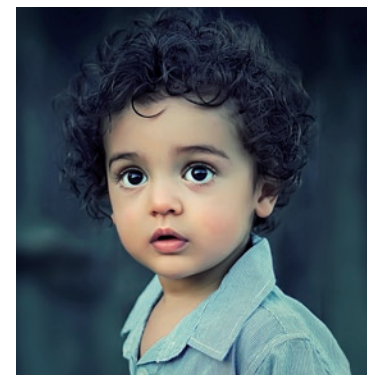

RE

Recapitulare și evaluare

REȚINE! Iată câteva recomandări referitoare la modul de adresare a întrebărilor:

- a) Adresează câte o singură întrebare;
- b) Oferă-i celuilalt timpul necesar pentru a răspunde;
- c) Formulează întrebări simple, clare;
- d) Nu formula întrebări stânjenitoare!
- e) Încurajează răspunsurile clare, cât mai complete;
- f) Revino cu întrebări prin care soliciți precizări sau lămuriri;
- g) Ai grijă ce întrebi, fii atent la tonul folosit, la felul în care întrebi!
- h) Asigură-te că celălalt a înțeles perfect întrebarea;
- i) Încearcă să îți stăpânești emoțiile;
- j) Nu uita niciun moment de problema pusă în discuție sau de ceea ce vrei să afli;
- k) Urmărește reacțiile celuilalt;
- l) Fii atent la dorința lui de a comunica;
- m) Nu uita că nu există întrebări perfecte; cele mai bune întrebări sunt cele care te ajută cel mai bine să primești răspunsurile dorite.

APLICAȚII

Scrive un minieseu referitor la o situație reală sau imaginară în care unui copil nu îi este respectat dreptul la educație. Autoevaluează acest eseu, ținând cont de următoarele criterii:

- Ideile sunt exprimate în mod clar;
- Minieseul este organizat, ideile sunt legate între ele;
- Este dovedită capacitatea de analiză, comparare, sinteză;
- Sunt folosite cuvinte, propoziții sau fraze care pot fi înțelese cu ușurință;
- Sunt oferite argumente, exemple, puncte de sprijin pentru ceea ce se susține;
- Există elemente de originalitate.

EXERCIȚII DE EVALUARE

1. Citește cu atenție următorul text. Marchează pe marginea textului, în dreptul ideilor importante pentru tine, unul dintre semnele următoare, potrivit explicațiilor trecute în paranteze:

√ (știam acest lucru), - (credeam cu totul altfel),

+ (e ceva nou pentru mine), ? (nu înțeleg, e ceva neclar, trebuie să întreb)

Ce copil nu este uimit, surprins în mod neplăcut, răscolit în fața unui abuz, a violenței la care este supus un alt copil? Putem fi indiferenți, nepăsători? Putem să ne facem că nu vedem, că nu auzim strigătul de ajutor al aceluia copil?

Un act de violență este ceva nefiresc, neobișnuit. Orice copil ar trebui protejat, ajutat, îngrijit și nicidecum supus violenței fizice. Eu când văd așa-ceva sunt uimit, nu pot înțelege un asemenea abuz, sufletul meu este răscolit, îmi pun fără să vreau întrebări și simt nevoia de a-l ajuta pe acel copil.

De ce simt astfel? Pentru că și eu sunt copil și știu cât de dureroasă poate fi chiar și o palmă. Pot să simt oarecum ceea ce simte acel copil și nu este ceva plăcut, ceva ce îmi doresc sau aș dori pentru altcineva. Iată de ce nu pot fi indiferent. Dacă ne facem că nu vedem, înseamnă că nu ne putem pune în locul aceluia copil. Sau, mai rău, e ca și cum am fi de acord și am dori ca așa ceva să se poată întâmpla fiecărui copil, adică și mie, și ție, oricărui dintre noi.

Violența asupra unui copil trebuie să stârnească o reacție de uimire și de revoltă. Dacă vrem ca violența să nu devină ceva firesc, universal, trebuie să luăm atitudine. Trebuie să spunem, în numele tuturor copiilor: violența nu este firescă, înseamnă durere, suferință și nu ne-o dorim pentru niciun copil!

- a) Care crezi că este ideea principală și scopul acestui text?
- b) Prezintă o idee din text pentru care este oferit un argument, un punct de sprijin.
- c) Care este ideea care ți-a plăcut cel mai mult din text?
- d) Analizează acest text din perspectiva criteriilor de evaluare a minieseului.

2. Completează următoarele enunțuri cu cel puțin trei idei diferite:

a) Întrebăm atunci când ...	c) Întrebăm ca să ...
b) Întrebăm pentru a ...	d) Întrebăm deoarece ...

3. Continuă următorul dialog prin întrebări care încep cu expresia „De ce”:

- Trebuie să citești.
- De ce?
- Pentru că ...

4. Citește cu atenție textul de mai jos:

Părinții lui Vlad au aflat că acesta suferă de o boală pentru care nu poate primi un tratament corespunzător în România. Posibilitățile lor financiare sunt limitate și nu pot merge cu el la o clinică din străinătate. Fără tratamentul corespunzător, Vlad nu va mai avea niciodată o viață normală.

Plecând de la situația descrisă mai sus, rezolvă următoarele cerințe:

- a) Formulează câte o întrebare diferită care să înceapă cu unul din cuvintele: *cine, ce, unde, când, de ce, cum, cât de mult, care, ce-am putea face.*
  - b) Precizează pentru fiecare întrebare ce anume ți-ai dori să afli.
  - c) Reformulează în cuvintele tale textul dat, folosind sintagma "*dreptul lui Vlad la ...*"
  - d) Alege un titlu potrivit pentru textul tău.
5. Continuă povestea următoare: *Aseară, pe când mă plimbam prin parc, am observat cum un domn o certa pe fetița sa cu vorbe tare urâte. Ceilalți trecători ...*
6. Scrie un text de 5-10 rânduri în care să răspunzi la întrebarea "*De ce este bine să te gândești și la ceilalți?*"
7. Scrie un minieseu în care să arăți dacă tu crezi că te vei mira la fel și în raport cu aceleași lucruri atunci când vei fi mai mare.

TEST RECAPITULATIV DE AUTOEVALUARE

Timp de lucru: 45 de minute

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă un punct din oficiu.

A. Alege varianta corectă:

1. Factorul declanșator al dorinței de a cunoaște, de a înțelege ceva nou este:

- a) Mirarea;
- b) Curiozitatea;
- c) Teama.

2. Una dintre următoarele atitudini nu este potrivită gândirii critice, deoarece aceasta presupune analiză, clarificare, înțelegere:

- a) A întreba pentru a primi o lămurire, o clarificare.
- b) A accepta alte opinii de-a gata.
- c) A explica propriile idei sau argumente.

0.5 p pentru fiecare răspuns

corect

B. Completează următorul enunț: *În general, o întrebare de forma „De ce ...?” se referă la ... unui fenomen.*

0.5 p pentru răspunsul corect

C. Citește cu atenție fiecare din enunțurile de mai jos. În cazul în care apreciezi că enunțul este adevărat, încercuiește litera **A, iar dacă apreciezi că este fals, încercuiește litera **F**.**

- 1. Întrebările închise sunt cele mai potrivite pentru dezvoltarea gândirii critice. **A F**
- 2. Folosirea unor termeni clari nu este o condiție pentru formularea întrebărilor. **A F**
- 3. Întrebările deschise pot avea diferite răspunsuri, originale. **A F**
- 4. Putem solicita o informație exclusiv prin enunțuri interogative. **A F**

0.25 p pentru fiecare răspuns corect

D. Asociază fiecare termen din coloana **A cu definiția potrivită acestuia din coloana **B**:**

A

- 1. Cercetare
- 2. Mirare
- 3. Curiozitate
- 4. Întrebare

B

- a) Enunț prin care se cer informații, primite sub forma unui răspuns.
- b) Investigație sistematică, controlată.
- c) Dorința de a cunoaște în mod amănunțit ceva nou sau neobișnuit.
- d) Stare de uimire determinată de ceva neașteptat, extraordinar.

0.20 p pentru fiecare asociere corectă

E. Completează spațiile punctate, astfel încât să obții enunțuri adevărate:

- a) Mirarea este importantă prin capacitatea ei de a declanșa ...
- b) Întrebările retorice pot fi folosite pentru a ...
- c) Întrebarea „*Ce ai face dacă unul dintre colegii tăi ar vorbi la telefon în timpul orei*” poate avea drept scop ...
- d) Enunțul „*Nu am înțeles care este de fapt punctul tău de vedere*” poate avea drept scop ...

0.50 p pentru fiecare formulare adecvată

A. Citește cu atenție următorul text: „Nu mai văzuse niciodată așa-ceva. I se părea cu totul neobișnuit. Nici nu știa cum ar trebui să reacționeze. O ușoară teamă îl îndemna să fugă, dar parcă era mult mai puternică ..., iar aceasta îl îmboldea să iscodească, să afle despre ce este vorba, ce fel de obiect era acela din fața lui”.

a) Care este termenul cel mai potrivit pentru completarea spațiului liber, *nepăsarea, bucuria, curiozitatea sau încrederea*?

0.20 p pentru indicarea termenului potrivit

b) Descrie în 2-3 rânduri un obiect nou, necunoscut, față de care un copil ar putea avea în același timp cele două reacții la care se face referire în text.

1 p pentru descrierea clară, potrivit cerinței

c) Imaginează-ți că ai putea sta de vorbă cu creatorul aceluși obiect. Formulează câte două întrebări diferite pentru a afla: 1) de ce a construit acel obiect; 2) la ce poate fi folosit acel obiect.

0.25 p pentru fiecare întrebare, potrivită scopului indicat

d) Formulează o altă întrebare, cu un alt scop. Precizează scopul acestei întrebări.

0.50 p pentru formularea unei alte întrebări

0.50 p pentru precizarea scopului acestei întrebări

B. AUTOEVALUARE – Evaluează răspunsurile tale și acordă punctajul potrivit din punctul tău de vedere.

0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p față de cel al profesorului.

BAREM DE AUTOEVALUARE

A. Se acordă câte 0.5 p pentru fiecare alegere corectă: 1a, 2b. – **1 p**

B. Se acordă 0.50 p pentru indicarea termenului potrivit: cauza. – **0.50 p**

C. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1F, 2F, 3A, 4F. – **1 p**

D. Se acordă câte 0.20 p pentru fiecare răspuns corect: 1b, 2d, 3c, 4a. – **0.80 p**

E. Se acordă 0.50 p pentru orice formulare care are același înțeles cu următoarele: –**2 p**

a) dorința de a cunoaște, de a cerceta, de a întreba;

b) pentru a sublinia propriul punct de vedere, pentru a atrage atenția asupra unui aspect, pentru a sugera un anumit punct de vedere, pentru a declanșa o anumită reacție;

c) înțelegerea modului de gândire, identificarea unor atitudini sau reacții posibile;

d) clarificarea, lămurirea unui punct de vedere exprimat anterior.

F. a) curiozitatea – **0.20 p**

b) descrierea este clară, iar obiectul descris poate declanșa cele două tipuri de reacții în același timp – **1 p**

c) pentru fiecare întrebare, dacă este adecvată scopului indicat, câte **0.25 p**

d) formularea unei alte întrebări, cu un alt scop – **0.50 p**

e) precizarea scopului acestei întrebări – **0.50 p**

G. Se acordă **0.50 p** dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult **0.50 p**.

2

CAPITOLUL

Argumentarea unui punct de vedere personal

Conținuturi

- 2.1. Fapte și opinii
  - 2.2. Compararea opiniilor. Schimbul de opinii
  - 2.3. Susținerea părerii/opinieii proprii
  - 2.4. De ce avem nevoie de argumente
  - 2.5. Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană
  - 2.6. Formularea răspunsurilor. Modalități alternative de a formula răspunsuri
  - 2.7. Stereotipii și prejudecăți
  - 2.8. Persuasiunea
- Recapitulare și evaluare

2.1. Fapte și opinii

Studiu de caz

Analizează pe rând informațiile următoare. De fiecare dată încearcă să deosebești ceea ce este un fapt, ceva real, care poate fi verificat, de ceea ce este o opinie referitoare la acel lucru. De asemenea, deosebește opiniile despre faptul respectiv de alte tipuri de opinii (de exemplu, opiniile despre colegul tău sau despre părerile lui).

Tabla este într-adevăr spartă.
Dar nimeni nu a fost de față când s-a întâmplat acest lucru, în afara elevului care a spart-o.

Enunțul „a fost spartă de un elev” este o opinie corespunzătoare unui fapt real sau o presupunere?

Un angajat al școlii spune că a intrat în clasă și l-a surprins pe colegul tău adunând cioburile de pe jos. Este convins că încerca în acest fel să ascundă urmele.

Ne putem baza pe convingerea acestui angajat pentru a stabili cine a spart tabla?

Mai mult, acesta povestește că l-a întrebat pe colegul tău ce s-a întâmplat, iar el a recunoscut că a spart tabla, dar din greșeală. Unul dintre colegii tăi intervine și spune că s-au întâmplat prea multe asemenea greșeli. Nu, pur și simplu, tabla a fost spartă intenționat.

Tu ce părere ai: tabla a fost spartă din greșeală sau în mod intenționat? Te poți baza pe întâmplări anterioare pentru a fi sigur în această privință?

Un alt coleg atrage atenția că cel în cauză minte întotdeauna atunci când este prins asupra unui fapt.

Tu ești sigur că și de această dată minte? Nu este posibil ca cineva să mintă de obicei în trecut, dar acum să spună adevărul?

Presupusul autor intervine, afirmând că a recunoscut că el a spart tabla de frică. El doar a vrut să ia cioburile pentru a nu se răni altcineva.

Crezi că este posibil să fie adevărat ce spune? Ce te-ar putea convinge că așa este?

Cineva spune că, în situații asemănătoare, același elev a fost considerat vinovat, ba chiar și-a asumat vina, deși uneori s-a dovedit că fusese amenințat de adevăratul vinovat să ia vina asupra sa și să ascundă adevărul.

Până la urmă tabla nu s-a spart singură. Cineva este vinovat. Hai să votăm. Cine este pentru ideea că acest elev este vinovat? În acest fel, vom stabili vinovatul.

Se pare că ești singurul din clasă care crede totuși în nevinovăția colegului vostru. Pentru tine opinia potrivit căreia tabla a fost spartă de acest elev nu corespunde cu realitatea.

Întrebat dacă știe cine a spart tabla, colegul vostru răspunde afirmativ, dar nu vrea să spună cine anume. În ciuda atâtor păreri negative, tu crezi în onestitatea și bunătatea lui și te gândești că poate vrea să protejeze pe cineva.

În cele din urmă, după ce directorul școlii promite că vinovatul nu va fi pedepsit, adevăratul autor recunoaște.

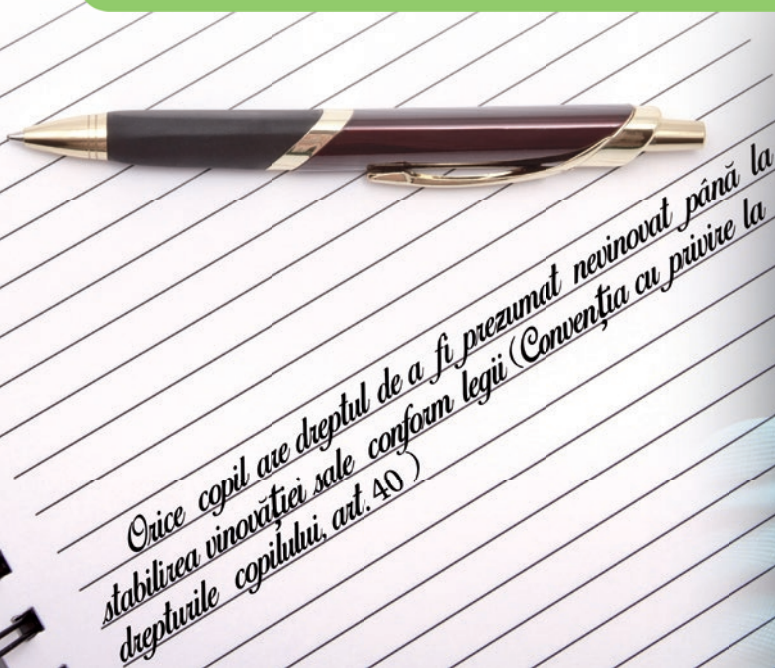
În acest moment, mai putem fi siguri de faptul că cel în cauză a spart tabla?

Stai, gândește-te puțin. Votul poate arăta doar cum sunt împărțite părerile. În ipoteza că toți colegii tăi vor vota pentru, tu vei fi de acord cu ei? Vei spune că, în sfârșit, s-au clarificat faptele, s-a stabilit cine este de vină?

Te gândești cum să faci legătura dintre această opinie și faptul respectiv. Pentru că faptul nu mai poate fi verificat în mod direct, te gândești la o soluție alternativă. Care ar fi cea mai potrivită?

Crezi că este o bună strategie să aflăm despre cine poate fi vorba? Și astfel, indirect, să ne apropiem de adevăr?

Faptul este același (cineva a spart tabla), dar opinia corectă despre acest fapt este alta (acest al doilea coleg este cel care a spart tabla). Mai mult, imaginile înregistrate de o cameră video confirmă acest lucru.

Studiu de caz

Citește cu atenție următorul text:

Eu sunt Ionuț și am 11 ani. În fiecare dimineață mă trezesc înainte să se facă lumină. Dorm doar câteva ore. E frig și podeaua e cam tare, chiar dacă dorm pe două păături. E rău că nu avem nici măcar lumină sau apă. Dar m-am obișnuit. Mă scoală tata devreme, să mergem la muncă. Ultima dată am fost într-o piață și am cărat niște saci mulți și grei. Nu prea puteam să-i duc în spate și am scăpat unul pe picior. M-am lovit rău și mi s-a umflat piciorul, dar tata a zis să nu mai plâng, că-mi trece. M-am împrietenit cu oamenii de la piață, îi ajut la cărat, la strâns gunoaiele, mai spăl și tarabele. Ei îmi dau câțiva bănuți și câte ceva de mâncare. Când primesc mai mult, păstrez și pentru frații mei, că ei sunt mici și nu pot munci. La școală n-am mai fost de câteva luni.

Tata nu mă lasă să mă duc, zice că școala nu e pentru mine, că sunt mare și trebuie să muncesc, să facem rost de bani. Câteodată mai văd copii cu ghiozdane în spate și aș vrea să fiu și eu ca ei. Mie îmi plăcea la școală pentru că învățam lucruri noi. Cel mai mult îmi plăcea când ne citea doamna povești. Când îi mai spun lui tata că vreau să merg la școală, se supără și dă în mine. Îmi zice să tac, că nu știu nimic și că nu mi-a dat nimeni voie să vorbesc.

(Material prezentat la aniversarea de 20 de ani de la adoptarea Convenției cu privire la Drepturile Copilului)

Aplicații

Rezolvă următoarele cerințe:

1. Faptul care m-a impresionat cel mai puternic este _____
2. Părerea mea despre acest lucru este _____
3. Crezi că faptul precizat de tine reprezintă o încălcare a unui drept? Dacă da, care este acela? _____
4. Scrie o întrebare care te-ar ajuta să identifici cauza sau cauzele acestui fapt _____
5. Menționează un posibil efect al acestui lucru asupra lui Ionuț _____
6. Dacă ai participa la o dezbatere în care unii susțin „este bine că Ionuț muncește”, iar ceilalți sunt împotriva acestei opinii, tu de partea cui ai fi? De ce? _____
7. Scrie un minieseu cu titlul „Ce simte Ionuț”.

i Aflăm că

- Uneori, opiniile noastre nu corespund faptelor, realității.
- Trebuie să analizăm opiniile diferite și să încercăm să stabilim care sunt cele corecte, potrivite cu faptele reale.
- Uneori putem căuta **probe** (imagini, înregistrări video, documente etc.).
- Alteori, ne putem baza pe ceea ce spun cei care au fost de față, dar trebuie să ne asigurăm de onestitatea lor.
- De multe ori, faptele nu mai pot fi verificate (cum sunt cele din trecut). Putem apela atunci la dovezi, la probe sau la argumente. Gândirea ne poate ajuta să facem cât de cât lumină, să ne apropiem astfel de adevăr cu privire la anumite fapte sau întâmplări.
- Opiniile noastre trebuie să fie un fel de oglindă a realității: privind la ele, analizându-le să putem vedea ce este real.
- Putem greși în efortul nostru de a stabili cele mai bune opinii despre fapte, dar nu ne putem mulțumi cu opinii neverificate, despre care nu ne-am întrebant dacă se potrivesc sau nu faptelor.
- **Dezbaterea sau discuția polemică** poate avea loc între două persoane sau între două tabere, în general între cei care susțin o idee și cei care sunt împotriva acesteia.
- **Scopul dezbaterii** este acela de a convinge că argumentele unei părți sunt mai puternice decât argumentele părții adverse.

Vocabular

FAPT = întâmplare, acțiune, împrejurare, lucru petrecut în realitate.

OPINIE = părere, judecată, idee, punct de vedere; opiniile sunt exprimate prin enunțuri sau propoziții declarative, care spun ceva despre un anumit lucru, inclusiv despre alte opinii.

DEZBATERE = discuție amănunțită, de regulă pro și contra, asupra unei probleme.

Descoperim

REGULILE UNEI DEZBATERI

- Subiectul dezbaterii este enunțat clar, fără echivoc, sub forma unei idei sau a unui punct de vedere, cum ar fi: *Temele pentru acasă nu sunt utile; Copiii nu ar trebui să muncească; Școala nu încurajează gândirea critică; Pedepsele nu au valoare educațională; Elevii nu ar trebui să folosească telefonul mobil în timpul orelor; Ar trebui mărit numărul orelor de educație fizică etc.*;
- Subiectul dezbaterii trebuie să fie o idee care nu întrunește acordul tuturor și pentru care pot fi formulate argumente pro și contra;
- Discuția trebuie să se rezume la schimbul de idei și numai la acele idei legate de subiectul acesteia;
- Fiecare aduce în sprijinul a ceea ce susține argumente, teorii, fapte concrete relevante, potrivite pentru problema discutată;
- Nu se apelează în acest sens la opinii sau convingeri personale care nu pot fi argumentate, dovedite;
- Fiecare poate adresa întrebări părții adverse pentru a clarifica sau înțelege mai bine o idee sau un argumente;
- Nimeni nu se referă la caracterul, temperamentul sau trecutul adversarului;
- Nimeni nu se abate și nu distrage atenția de la problema discutată;
- Fiecare îl lasă pe celălalt să vorbească, sa-și prezinte ideile și argumentele, fără să-l întrerupă;
- Fiecare combate ideile și argumentele celuilalt, nu persoana.

2.2. Compararea opiniilor. Schimbul de opinii

Vocabular

A COMPARA = a confrunta două sau mai multe lucruri sau idei, pentru a stabili asemănările și deosebirile dintre ele.

CRITERIU (în cazul comparării opiniilor) = normă, regulă, punct de vedere în funcție de care se stabilesc asemănările și deosebirile dintre două sau mai multe opinii.

OBIECTIV = însușirea de a reda fidel, netrunchiat, independent de părerile sau convingerile personale un anumit lucru sau împrejurare reală.

SUBIECTIV = însușirea de a reda un anumit lucru sau împrejurare în funcție de părerile sau convingerile personale, de dorințele tale, de impresiile tale, fără a ține cont de realitate.

APTITUDINE = pricepere, înzestrare, capacitatea de a face ceva.

STRES = factor care provoacă o tensiune, un dezechilibru.

Aflăm că

De ce comparăm opiniile între ele?

**DIVERSITATEA
OPINIILOR**

Două persoane pot avea opinii diferite, chiar opuse față de același lucru sau împrejurare.

**COMPARAREA
OPINIILOR**

Opiniile diferite pot fi comparate între ele în funcție de mai multe aspecte sau criterii.

CU CE SCOP?

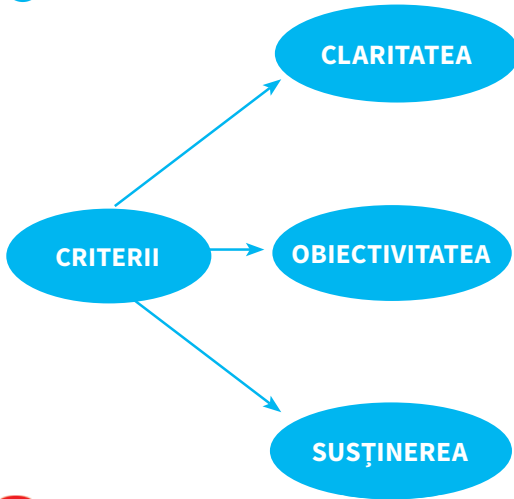

Comparăm opiniile pentru:

- a înțelege mai bine;
- a alege cele mai bune opinii;
- a decide cum să acționăm.

Descoperim

- Opiniile trebuie să fie clar exprimate, prin cuvinte cunoscute, prin expresii cu un singur sens.
- Opiniile trebuie să descrie fidel faptele, lucrurile, detașat de părerile și convingerile personale.
- Opiniile nu trebuie să conțină evaluări, aprecieri ale situației respective sau ale persoanelor implicate.
- Opiniile trebuie să fie neutre, dezinteresate, să arate cum stau lucrurile, nu cum ne-am dori noi.
- Opiniile trebuie să corespundă realității, lucrurilor la care se referă, să fie adevărate sau, cel puțin, probabil adevărate.
- Opiniile trebuie să se sprijine pe fapte reale, pe dovezi, probe, să fie argumentate .

Aplicații

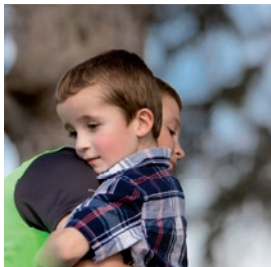
1. Aplică aceste criterii pentru a compara opiniile de mai jos:

- Copiii se pot relaxa după ore.
- Unii copii nu au ce face.
- Copiii au dreptul la joacă.

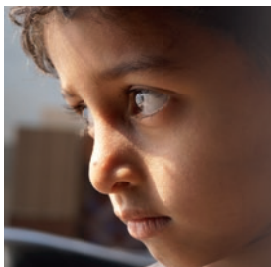
- Copiii nu mai sunt interesați de școală.
- Școala poate fi și un mediu al bucuriei, al satisfacțiilor.
- Copiii merg la școală cu plăcere.

- Unii copii au dreptul la îngrijiri speciale.
- Și acest copil are dreptul la educație.
- Și acest copil poate fi prietenul meu.

- Așa le trebuie!
- Copiii nu trebuie să muncească!
- Au greșit, acum plătesc!

- Niciun copil nu trebuie să fie etichetat, jignit.
- Folosirea unor cuvinte de acest fel reprezintă abuz emoțional.
- Au primit ce au meritat!

- Niciun copil nu trebuie să fie pedepsit.
- Dacă un copil are nevoi speciale, el nu trebuie pus la colț.
- Cu siguranță a făcut o prostie!

2. Minieșeu: Plecând de la una din imaginile de la punctul 1, scrie un minieșeu cu titlul „Părerea mea contează!”.

3. Continuă povestea:

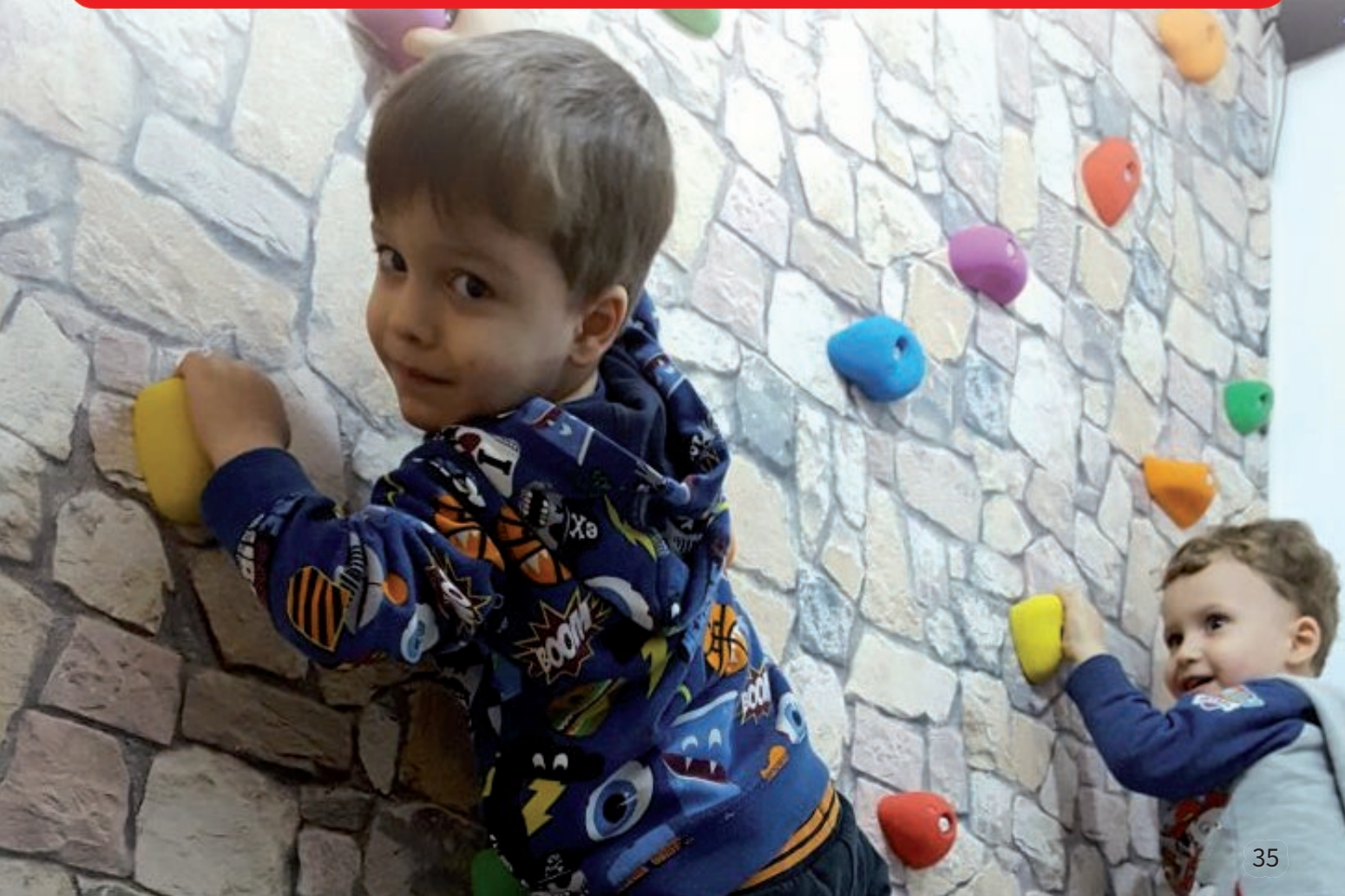
Vlad se întoarce supărat de la școală și, pe un ton foarte categoric, le spune părinților săi: „Eu nu mai vreau la școală!”

Describe cel puțin un motiv, o cauză pentru care Vlad ar spune așa-ceva și ce crezi că ar trebui să facă părinții lui când vor înțelege despre ce este vorba. Gândește-te dacă pot fi implicate alte persoane sau instituții pentru a veni în sprijinul lui Vlad.

4. Rezolvă rebusul:

1.									
	2.								
3.									
4.									
	5.								
6.									

1. Persoană care învață, împreună cu alți elevi, la aceeași școală.
2. Punct de vedere, idee, opinie.
3. Care stă nemișcat, neclintit.
4. Despre care nu se știe nimic.
5. Trecere a unui lucru, a unei idei de la o persoană la alta.
6. Enunț prin care se solicită o lămurire, un răspuns.

Colaborăm
Completează tabelul !

Ce înțelegi prin expresia schimb de opinii?	
Situații, împrejurări, contexte în care sunt schimbate opinii.	Ex. Discuțiile polemice
Reguli ale schimbului civilizată de opinii.	Ex. Fiecare respectă punctul de vedere al celuilalt

Cât de bine crezi că ai răspuns solicitărilor? Dar colegul tău? Folosește calificativele *foarte bine, bine, suficient, insuficient!*

AUTOEVALUARE	<input type="text"/>
--------------	----------------------

EVALUAREA COLEGULUI	<input type="text"/>
---------------------	----------------------

Pro și contra

- Eu cred că niciun copil nu trebuie să muncească.
- La ce te referi când spui copil?
- La persoanele care nu au împlinit încă 18 ani.
- În unele țări când cineva împlinește 16 ani nu mai este considerat un copil.
- Bine, dar tu crezi că un copil de 11 ani ar trebui să muncească?
- Eu cred că majoritatea copiilor de 11 ani chiar muncesc, uneori foarte mult.
- Ce vrei să spui?
- Tu nu muncești la școală și acasă? Nu înveți? Nu faci atâtea și atâtea teme?
- Eu înțeleg prin muncă efortul fizic prelungit, după un anumit program și pentru o răsplată materială sau în bani.
- Și de ce crezi că un copil de 11 ani nu poate face un asemenea efort?
- Poate, dar efortul este prea mare în comparație cu aptitudinile lui, iar stresul la care este supus are de cele mai multe ori urmări grave.

Tu ce crezi, copiii trebuie să muncească ori să meargă la școală?

2.3. Susținerea părerii/opinii proprii

Studiu de caz

Citește cu atenție următorul text:

Bogdan și Maria, elevi în clasa a V-a, s-au întâlnit pentru prima dată la o conferință despre drepturile copiilor.

Bogdan învață la un liceu din capitală, iar Maria la o școală sătească din județul Timiș.

Amândoi sunt premianți. Maria știe acest lucru, deoarece Bogdan a ținut de la bun început să-l precizeze.

Maria este și ea premiantă, deși este nevoită să folosească un scaun cu rotile. Iată ce discută cei doi într-una dintre pauze, după ce au ieșit din sală:

Bogdan: De fapt, tu ce cauți la această conferință?

Maria: M-au rugat colegii să vin să susțin punctul lor de vedere cu privire la dreptul de a-și exprima propriile opinii. Dar tu?

B: Eu am venit să-mi susțin propriile mele opinii.

M: Nu sunt împărtășite și de colegii tăi?

B: Tu chiar crezi că îmi pierd timpul cu ei? N-ar putea înțelege ce vreau să spun.

M: De ce?

B: Pentru că nu-i duce capul!

M: Chiar dacă ar fi așa, deși nu pot fi de acord cu acest lucru, nu crezi că ai putea să-ți prezinți părerile cât mai clar și mai simplu, ca să fii înțeles și de ei?

B: E peste puterea mea și nici nu cred că merită. Ar fi cam același lucru ca și acum. Nici tu nu prea poți înțelege.

M: Ce vrei să spui?

B: Păi, știi, nu vreau să te superi, dar în situația ta, presupun că e mai greu ...

M. (cu un ton foarte calm): Heeeeeeeeeeei. Da, mi-e mai greu în multe privințe, dar nu și să înțeleg!

B. (cu un o sclipire răutăcioasă în privire): Și mai e ceva ... Ești fată.

M. (ușor nedumerită, dezamăgită): Adică?!

...

M: Deci, băieții sunt mai deștepti decât fetele. Eu sunt o proastă în comparație cu tine.

B. (cu un ton ridicat): N-am vrut să spun asta, dar statistica este de partea mea.

?

B. (cu un sentiment de triumf): La ultima testare națională, băieții au avut rezultate mult mai bune decât fetele.

Poate că discuția ar fi devenit și mai aprinsă, dacă cei doi nu ar fi fost întreruși de organizatori. Au felicitat-o pe Maria pentru calmul ei și pentru stăpânirea de sine. Bogdan și-a cerut scuze și i-a explicat că totul a fost un joc de rol, pentru a ilustra cum nu trebuie să-și susțină cineva opiniile.

- **Identificați greșelile intenționate pe care le-a făcut Bogdan** (modul de exprimare, sugestii incorecte, false presupuneri, argumente greșite, reguli ale unei dezbateri civilizate nerespectate etc.).
- **Explicați aceste greșeli.**
- **Comparați greșelile identificate** și explicațiile voastre cu cele ale colegilor.

Portofoliu

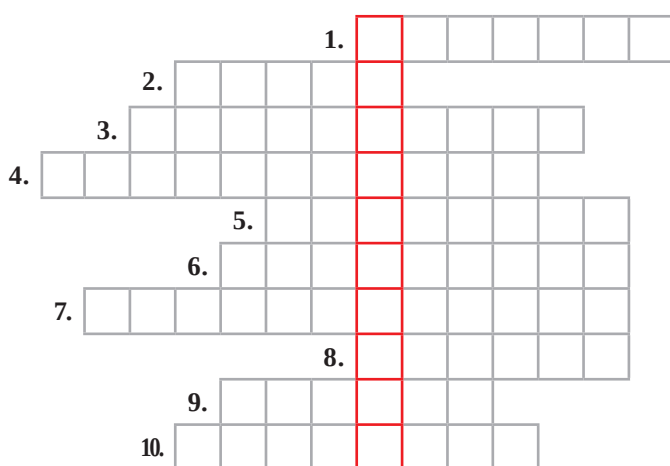
Pornind de la situația anterioară scrie un minieseu cu titlul „Și copiii cu nevoi speciale au dreptul să-și exprime părerea!”.

Aplicații

Rezolvă rebusul. Completând pe orizontală cuvintele potrivite definițiilor date, vei descoperi pe verticală ce înseamnă a trata o anumită persoană în mod preferențial în funcție de limbă, cultură, etnie, naționalitate, religie, categorie socială etc.

1. Ce cuvânt completează expresiile: ... la educație, ... la protecție, ... la familie?
2. Cum se numesc trebuințele speciale ale Mariei?
3. La ce apelează Bogdan pentru a susține ideea greșită că băieții sunt mai deștepți decât fetele?
4. Cum se numesc ideile preconcepute, adesea eronate, cu privire la unele lucruri sau persoane?
5. Orice copil are dreptul de a trăi împreună cu ... săi.
6. Vârsta pe care o au cei doi protagoniști ai dialogului.
7. Cum poate fi numit comportamentul de a trata diferit un copil pentru că are nevoi speciale și pentru că este fată?
8. Ce ar trebui să simtă din partea noastră un copil precum Maria? Numește sentimentul!
9. Ce nu vrea Bogdan să împărtășească cu colegii săi?
10. De ce au nevoie copiii pentru a se dezvolta armonios, atât din partea școlii, cât și din partea părinților?

Aflăm că

Atunci când îți susții propriile opinii sau păreri nu trebuie să apelezi la:

- idei preconcepute (prejudici);
- așa-zise probe sau dovezi neverificate, fără legătură cu subiectul sau la idei false;
- forță, putere;
- trăsături pozitive sau negative ale celuilalt;
- interesele celuilalt;
- ignoranța celuilalt;
- diferențele de vârstă, de gen, de etnie, convingeri religioase, situație materială, starea de sănătate etc.;
- repetarea cu insistență a unei idei;
- faptul că o idee este susținută de foarte multă lume;
- milă;
- încredere, loialitate;
- la false presupuneri, cum ar fi: aceasta este singura soluție, nu există o altă soluție mai bună etc.;
- încercarea de a-ți convinge adversarul cu orice preț;
- expresii jignitoare;
- înfumurare, aroganță;

2.4. De ce avem nevoie de argumente

Descoperim

Vocabular

ARGUMENT = probă, dovadă adusă în sprijinul unei opinii sau păreri.

ARGUMENTARE = acțiunea de a argumenta; totalitatea dovezilor aduse în sprijinul unei opinii sau păreri.

RAȚIONAMENT = modalitate de argumentare în care o părere, o idee se sprijină pe o altă idee sau pe mai multe.

RAȚIONAL = care respectă cerințele sau principiile gândirii corecte; potrivit rațiunii, logic.

LOGICĂ = știință care studiază cerințele sau principiile gândirii corecte; știința demonstrației, a legilor sau regulilor gândirii corecte.

ADHD = afecțiune comportamentală care se manifestă prin imposibilitatea unor copii de a se concentra asupra unui lucru, a unei îndeletniciri, prin lipsa sau deficitul de atenție, agitație excesivă sau hiperactivitate și impulsivitate; copiii care au această afecțiune au nevoi sau cerințe educaționale speciale.

i Aflăm că

Raționamentele sunt formate din două sau mai multe propoziții.

Una dintre aceste propoziții se numește **concluzie** – este ideea, opinia pe care o susținem.

Un raționament are o singură concluzie.

Un raționament poate avea una sau mai multe **premise** – acestea sunt propozițiile care vin în sprijinul ideii, opiniei pe care o susținem.

De obicei, concluzia este însoțită de cuvinte precum *rezultă, deci, prin urmare, așadar* etc.

La rândul lor, premisele, propozițiile pe care se bazează concluzia sunt însoțite de obicei de cuvinte precum *deoarece, pentru că, întrucât* etc.

Deoarece toți copiii
au drepturi, iar eu
sunt copil

rezultă că și eu am
drepturi

Dacă toți elevii
sunt copii

atunci unii copii
sunt elevi

i Aflăm că

Argumentarea este acțiunea prin care susținem o anumită idee, încercăm să dovedim că avem dreptate ori să obținem ceea ce ne dorim.

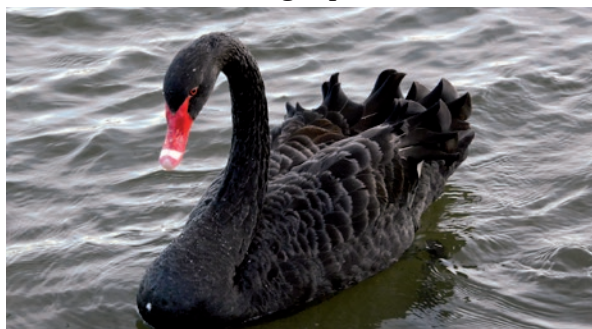
Putem apela la un raționament, dar și la alte mijloace sau modalități, cum ar fi:

Oferim un exemplu

- arătăm o lebedă neagră pentru a dovedi că există lebede negre

*Oferim un contraexemplu
(un exemplu care contrazice)*

- arătăm o lebedă neagră pentru a dovedi că nu toate lebedele sunt albe

Oferim o probă concretă

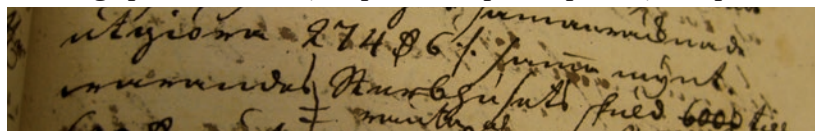
- arătăm profesorului lucrarea scrisă și punctajele trecute pe lucrare, pentru a dovedi că nota finală este greșită; dacă există, folosim înregistrările video pentru a dovedi că cineva a făcut sau nu un anumit lucru

Apelăm la calcule sau demonstrații matematice

- dovedim cu ajutorul unui calcul că un tren nu poate parcurge distanța de 100 de km dintre două localități în două ore dacă el circulă constant cu o viteză de 47 km/h

Apelăm la documente

- folosim manuscrisele și alte documente istorice pentru a dovedi cine a scris o anumită poezie; folosim Convenția pentru drepturile copilului pentru a convinge pe cineva că toți copiii au dreptul la protecție împotriva abuzurilor

Apelăm la mărturii credibile

- aducem martori, persoane care au fost de față la un eveniment, a căror mărturie nu poate fi pusă la îndoială

Indicăm consecințe sau urmări nedorite, de neacceptat

- dovedim că nu este bine ca un copil să fie izolat de ceilalți prin indicarea urmărilor negative grave asupra vieții acestuia; la fel putem dovedi că orice copil trebuie să fie protejat împotriva oricărei forme de abuz

Reflectăm

Un comportament civilizat, demn presupune respectarea reciprocă a drepturilor. De exemplu, ai dreptul de a-ți exprima propriile opinii, dar și ceilalți copii au acest drept. Părerile tale contează, la fel și părerile lor. Bunul plac, lipsit de orice regulă, de orice argument nu este potrivit pentru viața în societate, împreună cu ceilalți.

Apelul la emoții, folosirea expresiilor neclare, gesturile teatrale, tonul hotărât, tonul ridicat etc. nu reprezintă probe sau dovezi în favoarea unei opinii, dar ne pot ajuta să-i convingem pe ceilalți.

Descoperă eroarea

Argument înseamnă ceea ce vreau eu să însemne un argument.

însemne – nici mai mult, nici mai puțin”
cuvânt – spune acesta – „el înseamnă exact ce vreau eu să
din cartea „Alice în țara oglinzilor”; „Când eu folosesc un
 trebuie să procedăm asemenea personajului Humpty Dumpty
 cuvinte cu un înțeles clar, precis, cunoscut de ceilalți. Nu
 argumentăm, când ne susținem opiniile, trebuie să folosim
 de noi în mod arbitrar, după bunul plac. Atunci când
 înțelesul cuvintelor pe care le folosim nu poate fi stabilit

Pro și contra

- De ce te-ai purtat atât de urât cu noul nostru coleg?
- Nu-mi plac ochii lui!
- Dar nu ți-a făcut nimic, nu te-a deranjat cu nimic.
- Știi ce, mă port așa cum vreau eu.
- Dar trebuie să ai un motiv.
- De ce? De ce trebuie să am un motiv? Nu este suficient că așa vreau eu să mă port?
- Nu, nu este deloc. Cum ar fi dacă și ceilalți s-ar purta la fel cu tine? Ai uitat regula de aur care spune să nu-i faci celuiilalt ceea ce ție nu-ți place? Și el este un copil ca și tine. Are dreptul la respect, la prețuire ... Imaginează-ți, te rog, că trăiești într-o lume asemănătoare cu a noastră, cu singura diferență că ceilalți fac ce vor, te tratează așa cum vor, fără să le pese de tine, de ceea ce simți, de nevoile tale.

Tu ce crezi, are sens așa-numita regulă de aur? Ai vrea să trăiești într-o astfel de lume? Crezi că ar exista drepturi ale copiilor într-o asemenea lume?

Aplicații

1. Adevărat sau fals?

Putem apela la argumente pentru a convinge pe cineva că toți copiii au drepturi.
Apelul la emoții sau sentimente nu reprezintă propriu-zis o argumentare.
Profesorii nu trebuie să argumenteze notele pe care le dau.
Există argumente puternice pentru a susține că bătaia este ruptă din rai.
Iată un argument bun: Dacă un copil aparține altei religii, el nu trebuie să vină la școala noastră.
A explica nu înseamnă a dovedi.
Dacă arăți cum a ajuns cineva la o idee, indici o dovadă bună în sprijinul acesteia.
Repetarea cu insistență a unei idei este o dovadă în favoarea acesteia.

2. Argumentează!

Încearcă să susții cu ajutorul unui raționament sau a altei modalități de argumentare ideile de mai jos:

- Copiii au nevoie de o educație de calitate.
- Copiii au nevoie să locuiască împreună cu părinții lor.
- Este bine ca profesorul să-i explice elevului de ce i-a dat o anumită notă.
- Copiii nu trebuie să fie supuși niciunei forme de discriminare.
- Orice copil trebuie să fie considerat nevinovat până nu se dovedește cu certitudine opusul.
- Cuvintele urâte, jignitoare, răutăcioase la adresa unui copil pot avea urmări grave mai târziu.
- Copiii trebuie să-și poată exprima în mod liber opiniile cu privire la orice problemă care îi privește direct.

3. Citește cu atenție următoarele modele de rezolvare.

- **Profesorul îți explică că ai primit o notă mai mică decât ceilalți deoarece ai chiulit la lecția respectivă.**

Ce se argumentează, justifică? - *De ce am primit o notă mai mică.*

Prin ce argument? - *Pentru că am chiulit la lecția respectivă.*

Cum este argumentul? - *Incorect.*

Explicație: - *Nota trebuie să reflecte ceea ce știi, ceea ce am învățat. Nu are legătură cu presupusul meu chiul de la lecție. Nimeni nu a dovedit că eu am chiulit. De fapt, am plecat de la oră cu aprobarea profesorului de serviciu, pentru că mi s-a făcut rău.*

- **Un copil nu este primit la bibliotecă deoarece are ADHD (deficiență de atenție, hiperactivitate).**

Ce se argumentează, justifică? - *De ce nu este primit copilul la bibliotecă.*

Prin ce argument? - *Pentru că are ADHD.*

Cum este argumentul? - *Incorect.*

Explicație: - *Orice copil are dreptul să meargă la bibliotecă, să primească cărți cu împrumut sau să studieze în bibliotecă (dacă există un spațiu special amenajat). Faptul că un copil nu este primit la bibliotecă pentru că are ADHD reprezintă o discriminare.*

a) Evaluează fiecare dintre următoarele situații din perspectiva argumentării, folosind termenul *corect* (atunci când crezi că este oferită o dovadă, o justificare bună, puternică) sau termenul *incorect* (atunci când crezi că dovada este slabă, nepotrivită sau nu este oferită nicio dovadă).

b) Explică alegerea făcută.

Pentru început, stabilește ceea ce se susține, opinia, părerea, comportamentul pentru care sunt propuse dovezi, argumente!

- Primești un subiect în plus la lucrare deoarece ai părul lung.
- Ți se interzice să mergi în excursie deoarece ai rămas corigent la geografie.
- Nu primești premiul I deoarece nu ai cea mai mare medie generală din clasă.
- Chiar dacă ai făcut o lucrare fără nicio greșeală, nu primești nota 10 deoarece nu poți dovedi că nu ai copiat.
- Ești sancționat pentru că nu ți-ai pârât colegul de bancă.
- Nu ești consultat atunci când se iau decizii privind activitățile clasei pe motiv că ești un „copil problemă”.
- Nu poți intra în școală deoarece nu ai uniformă.

2.5. Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană

Descoperim

Argumentele noastre trebuie să respecte două tipuri de condiții sau reguli de bază:

1. **Condiții care se referă la ceea ce spunem, la cuvintele și propozițiile folosite, la probele pe care le oferim, la conținutul acestora.**
2. **Condiții care se referă la modul în care argumentăm (cum facem legătura dintre probe și ceea ce susținem).**
3. **Condiții care se referă la cum argumentăm și în ce condiții, în ce mediu.**

Imaginează-ți un robot sau un telefon mobil. Vom spune despre ele că sunt bune dacă:

- a) Toate piesele lor sunt bune;
- b) Toate piesele lor sunt legate corect între ele.

Pe de altă parte, ne putem folosi de ele, vor fi eficiente pentru noi, dacă le utilizăm în anumite condiții (de exemplu, fără să le lovim), într-un mediu potrivit (de exemplu, unul care le oferă toate resursele necesare, cum ar fi energia electrică), într-un mediu în care nu există factori perturbatori (care pot împiedica buna lor funcționare).

În mod asemănător, o argumentare este bună dacă:

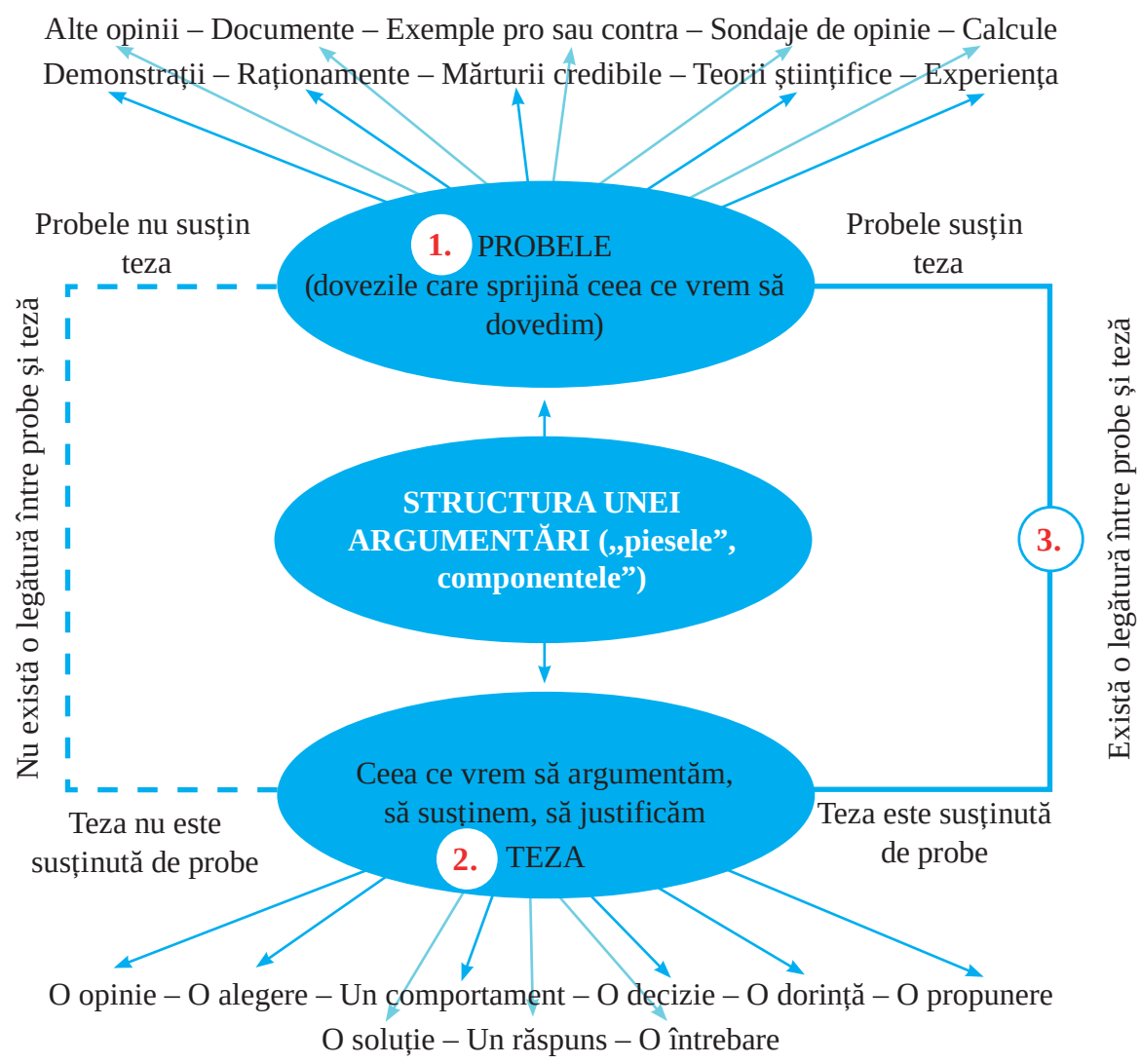
- a) Toate „piesele” folosite sunt bune;
- b) Toate „piesele” sunt corect legate între ele.

O argumentare va fi utilă, eficientă, de folos dacă argumentăm civilizată, respectându-i pe ceilalți și drepturile lor, fără a ridica tonul, fără a țipa, fără a jigni, în împrejurări în care ea este necesară sau folositoare, în împrejurări în care nu apar factori perturbatori (apelul la forță, violența, agresivitatea, atacul la persoană, jignirile, lipsa de dialog, lipsa dorinței de a accepta alte idei, refuzul de a comunica, lipsa efortului de a înțelege ce vrem să spunem etc.).

Studiază diagrama

Aflăm că

Orice raționament în care concluzia este o propoziție falsă, deși toate premisele (ideile pe care se sprijină) sunt adevărate, este incorect! Acesta este un semn, un indiciu. Acel argument este incorect deoarece a fost făcută cel puțin o greșeală!

În viața de zi cu zi, apelăm la argumente pentru a convinge pe cineva, pentru a obține ceva (să ne ajute, să facă o anumită acțiune, să fie de acord cu părerile noastre, să fie de partea noastră într-o dezbatere).
Scrie în jurnalul tău reflexiv când și pentru ce ai apelat la argumente!

Descoperim

Copilul este acea persoană care nu a împlinit 40 de ani.
Niciun copil nu trebuie obligat să muncească.
Deci, tatăl meu pentru că nu a împlinit 40 de ani, nu trebuie obligat să muncească.

ADEVĂR

Tata are dreptul să o certe pe sora mea pentru că este mai mare, deci și eu am dreptul să o cert și să o trag de urechi pentru că ea este mai mică decât mine.

FALS
X
ADEVĂR

Nu putem susține adevărul unei idei sprijinindu-ne pe idei sau opinii false.

Nu putem susține o idee falsă cu ajutorul altora adevărate.

ADEVĂR
X
FALS

Ori ești de acord cu mine, ori nu.
Cum nu ești de acord cu mine, înseamnă că ești împotriva mea.

CLARITATE

Dacă unii copii nu primesc medicamente și sunt sănătoși, înseamnă că și tu poți fi sănătos, deci nu trebuie să primești medicamente!

Unii copii sunt abracadabranți și cu capul în nori.
Acei copii nu au dreptul la note de 10.

Copiii nu au dreptul la laptopuri performante, deoarece nu pot călători pe Marte.

Tată, am rămas corigent la chimie, deoarece m-a ascultat după ora de matematică!

Nu dovedim nimic în mod clar dacă apelăm la cuvinte al căror înțeles nu este clar pentru toți!

Prezentăm în mod clar toate ideile, teoriile, documentele etc. pe care ne sprijinim.

Nu susținem o opinie cu ajutorul altora pe care nu le prezentăm cu claritate.

Orice copil are dreptul la educație.
Unii copii nu au dreptul la educație.
Așadar Mihai are dreptul la educație.

Toți piticii au barbă.
Unii copaci sunt pitici.
Așadar, unii copaci au barbă.

CONSECVENȚĂ

Eu nu sunt drept cu ceilalți.
Ceea ce înseamnă că ei nu au drepturi.

Dacă folosim același cuvânt cu alt înțeles de la o propoziție la alta, se pierde legătura dintre aceste propoziții.

Nu putem susține o idee (chiar dacă este adevărată) cu ajutorul altora care se contrazic între ele!

Am dreptul să spun ceea ce doresc.
Prin urmare, pot spune tot ceea ce doresc.

Nu putem vorbi de un drept la muncă al copiilor de 11 ani, deoarece acum acest drept nu există!

Spune cum și împreună cu cine ai încălcat regulamentul?
Recunoaște că nu ai respectat regulamentul.

NECIRCULARITATE

Tu ești de vină, pentru că tu ești vinovat!

N-ai vrut să înveți și ai preferat să copiezi, meriți să fii sancționat.
Așadar, te voi sancționa pentru că ai copiat.

Te-ai purtat nedrept cu mine.
Nu așa se fac lucrurile!

Nu dovedim nimic dacă repetăm ceea ce am spus în premise; în acest fel nu facem altceva decât să ne învârtim în cerc.

Copiii trebuie să fie protejați împotriva abuzurilor.
Deci copiii sunt protejați împotriva abuzurilor.

Am dreptul la o educație de calitate.
Înseamnă că eu primesc o educație de calitate.

DOVEZI SUFICIENTE

Am dreptul la evaluări corecte, obiective.
Deci am numai note bune!

Toți copiii care au fost ascultați înaintea mea au primit nota zece.
Și eu voi lua zece!

Unele opinii, chiar dacă sunt adevărate, nu aduc suficiente informații sau probe pentru ceea ce susținem în concluzie.

i Aflăm că

Unele reguli se referă la structura sau forma argumentelor noastre. Gândește-te că vrei să obții o pâine rotundă și ai la dispoziție 3 forme (una dreptunghiulară, una triunghiulară și una rotundă). Dacă vei alege primele două forme, chiar dacă vei folosi cea mai bună făină din comerț, cea mai bună drojdie și vei pune toată priceperea, nu vei putea obține o pâine rotundă. Rezultatul nu va fi cel dorit, deoarece ai folosit o formă greșită, nepotrivită. La fel se întâmplă și cu argumentele: uneori greșim deoarece folosim forme nepotrivite. Despre regulile care se referă la forma sau structura argumentelor vei învăța la Logică.

Reține: Unele argumente încalcă în același timp două sau mai multe reguli sau condiții.

Vocabular

CONSECVENȚĂ = (cu referire la utilizarea cuvintelor și a propozițiilor) a te exprima consecvent, statornic, a folosi pe parcursul unei argumentări același cuvânt sau aceeași propoziție fără a modifica înțelesul.

CLARITATE = limpezime, precizie; calitate a gândirii, a argumentării, a exprimării (este precisă, deslușită, limpede).

SUFICIENT = atât cât trebuie, de ajuns; (cu referire la argumentare) calitatea unei probe, a unei dovezi (este de ajuns, satisfăcătoare).

Aplicații

1. Argumentele următoare nu respectă una sau mai multe dintre regulile prezentate. Citește-le cu atenție și precizează regula sau regulile încălcate:
- Munca nu a făcut rău niciunui om.
Și copiii sunt oameni.
Deci nici lor munca nu le poate face niciun rău.
  - Unii copii sunt olimpici și au dreptul la recompense speciale. Și eu sunt copil, deci și eu am dreptul la recompense speciale.
  - Câinele este cel mai bun prieten al omului.
Deci, câinele meu îmi este cel mai bun prieten, chiar dacă uneori mă mușcă!
  - Toți copiii sunt ființe umane.
Oamenii au anumite drepturi.
Copiii nu au drepturi.
  - Nu știm ce efect ar avea dreptul la muncă pentru copii de 11 ani, deci copiii de 11 ani trebuie să aibă dreptul la muncă.

2. Completează enunțurile:

- Pentru a susține o idee putem apela la _____
- Trebuie să fim siguri că ideile pe care le folosim pentru a susține o altă idee nu sunt _____
- Într-un argument, dacă un termen este folosit de mai multe ori, el trebuie să aibă același _____
- Nicio premisă nu trebuie să le _____ pe celelalte.
- Dacă susținem ceva, acest lucru trebuie să fie _____ și _____.
- Nu trebuie să acceptăm un argument _____
- Atunci când dovezile folosite în sprijinul a ceea ce susținem se sprijină la rândul lor pe opinia respectivă _____

(false, înțeles/sens, incorect, precis, probe sau dovezi, ne învârtim în cerc, contrazică, clar)

3. Argumentează, în favoarea sau împotriva opiniilor de mai jos, după cum crezi că este necesar. Pentru a argumenta în favoarea unei opinii trebuie să aduci probe care o susțin. Pentru a argumenta împotriva unei opinii trebuie să aduci probe care resping, infirmă acea opinie.

- Mihai Viteazul s-a bătut cu turcii la Rovine.
- Poezia „Iarna pe uliță” a fost scrisă de Mihai Eminescu.
- Apa îngheață la 10 grade Celsius.
- Muntele Everest este cel mai înalt din România.
- $5 + 7 = 12$, dar $7 + 4 \neq 12$
- Elevii cu nevoi speciale nu au dreptul la muncă.
- Copiii au numai drepturi, dar părinții lor au și obligații.
- Afară plouă, pentru că mi-am luat umbrela.
- În romanul scris de Mihai Eminescu, personajul principal este un copil.
- Această propoziție este falsă!

2.6. Formularea răspunsurilor. Modalități alternative de a formula răspunsuri

Vocabular

RĂSPUNS = informație, explicație, clarificare oferită în urma unei întrebări; soluție pentru rezolvarea unei probleme; reacție față de o provocare, obstacol sau problemă.

MIMICĂ = modificări ale trăsăturilor feței unei persoane, prin care se transmit, se exprimă stări interioare (emoții, sentimente, gânduri).

NONVERBAL = care se exprimă fără ajutorul cuvintelor, prin gesturi, intonație, poziția mâinilor, mișcările capului etc.

Aflăm că

Răspunsurile pot fi orale sau scrise.

Putem **răspunde verbal**, cu ajutorul cuvintelor, sau **nonverbal**, prin gesturi.

Uneori, putem întâmpina dificultăți: nu am înțeles întrebarea, nu cunoaștem răspunsul, nu găsim cuvintele potrivite pentru a formula răspunsul etc.

Pentru a afla unele răspunsuri este nevoie de timp, de studiu, de cercetare și chiar de răbdare.

Pentru unele întrebări este posibil să nu găsim niciodată un răspuns potrivit.

De multe ori trebuie să învățăm să ascultăm întrebările, să fim atenți la modul în care sunt formulate, la ceea ce suntem întrebați, dar și la ceea ce nu suntem întrebați explicit.

Trebuie să fim atenți la gesturile celuilalt, la mimica și la tonul pe care îl folosește, la modul în care ne adresează întrebările.

De asemenea, trebuie să ne întrebăm de ce suntem întrebați, care este scopul întrebărilor care ni se adresează. Răspunsurile noastre, modul în care le formulăm și le transmitem este influențat de ... răspunsul la asemenea întrebări.

Aplicații

1. Completează schemele următoare cu linii, din centru spre „caseta” care exprimă punctul tău de vedere. Nu trebuie să te gândești la răspunsuri și situații concrete, ci să faci o apreciere de ansamblu asupra modului în care îți formulezi răspunsurile și asupra felului acestora.

După ce ai completat cele două scheme, compară alegerile tale cu cele pe care, în urma unei dezbateri, le veți aprecia ca fiind de dorit în general.

b)

2. **Activitate independentă:** Citește cu atenție următorul text. Completează spațiile libere.

Ieri, un copil mai mic decât mine a auzit pentru prima dată expresia „dreptul de a fi protejată”. La început s-a mirat, dar mirarea i-a trecut repede, a fost de scurtă durată, așa cum sunt toate mirările noastre. Mă așteptam să treacă indiferent mai departe, dar nu, parcă ceva-l ținea pe loc, nu-i dădea pace, îl măcina _____

S-a ținut ca un scai după mine și-a început să mă bombardeze cu întrebări: Ce-i acela un drept? Dar protecția? Eu trebuie să fiu protejată de ceva? Față de cineva anume? Trebuie să-mi fie teamă? Mi-a mai pus el multe întrebări, dar pe unele le-am uitat, poate ghicești tu câteva dintre ele _____

M-am uitat mai atent la el și-am observat o urmă palidă, parcă o vânătăie pe obrazul drept. Am avut atunci senzația că cineva mă lovește pe mine. Mă uitam la el și nu-mi venea să cred.

E oare posibil ca un sâmbure de om, o ființă atât de plăpândă să primească o palmă? Să fi fost urma lovirii de ceva, a unei căzături? Nu, părea urma unei palme. Nici acum nu-mi vine nimic în minte pentru care ar fi putut fi pălmuit sau lovit cu pumnul de cineva. Tu poți? Îmi poți da tu un motiv acceptabil? _____

Am simțit atunci nevoia să întreb pe cineva, dar nu ca să aflu răspunsuri, nu, nicidecum. Îmi venea să-l strig până și pe Dumnezeu și să-i cer socoteală! De ce-a permis așa-ceva? Ce, Lui nu-i plac copiii? Nu-i iubeste? Crezi că I-aș fi cerut prea mult? _____

Am început să-i răspund la întrebări, la toate întrebările. Chiar dacă mi-era greu să vorbesc pe înțelesul lui. Mă uitam în ochii lui și-mi dădeam seama că, dacă voi putea alege cuvintele potrivite, va înțelege. Nu crezi că dacă suntem mai mari trebuie să răspundem la toate întrebările celor mici, să le oferim răspunsurile așteptate? Crezi că ar fi mai bine să-i ignorăm, să ne facem că nu-i auzim? _____

Privindu-l și încercând să pricep cât înțelege el din cuvintele mele, mi-am dat seama că, pe lângă răspunsuri și revoltă, mai pot face ceva. L-am luat atunci de mână, i-am mângâiat vântăia de pe obraz și-am plecat împreună să căutăm ... Tu ce crezi, ce căutăm împreună și unde? _____

De multe ori, cel mai bun răspuns este blândețea sufletului și iubirea.

Colaborăm

Analizați imaginile de mai jos, apoi, în grupuri sau câte doi, împărtășiți-vă sarcinile de lucru astfel: unii formulează întrebări plecând de la aceste imagini, iar ceilalți formulează răspunsuri sau propun soluții potrivite pentru acele întrebări. După un timp, cei care au formulat întrebările vor spune cât de mulțumiți au fost de răspunsurile primite, de cum au fost acestea formulate și de modul în care au fost transmise. Iar cei care au încercat să formuleze răspunsurile vor spune cât de grele li s-au părut întrebările, dacă aveau sau nu legătură cu imaginile respective și dacă au fost bine formulate.

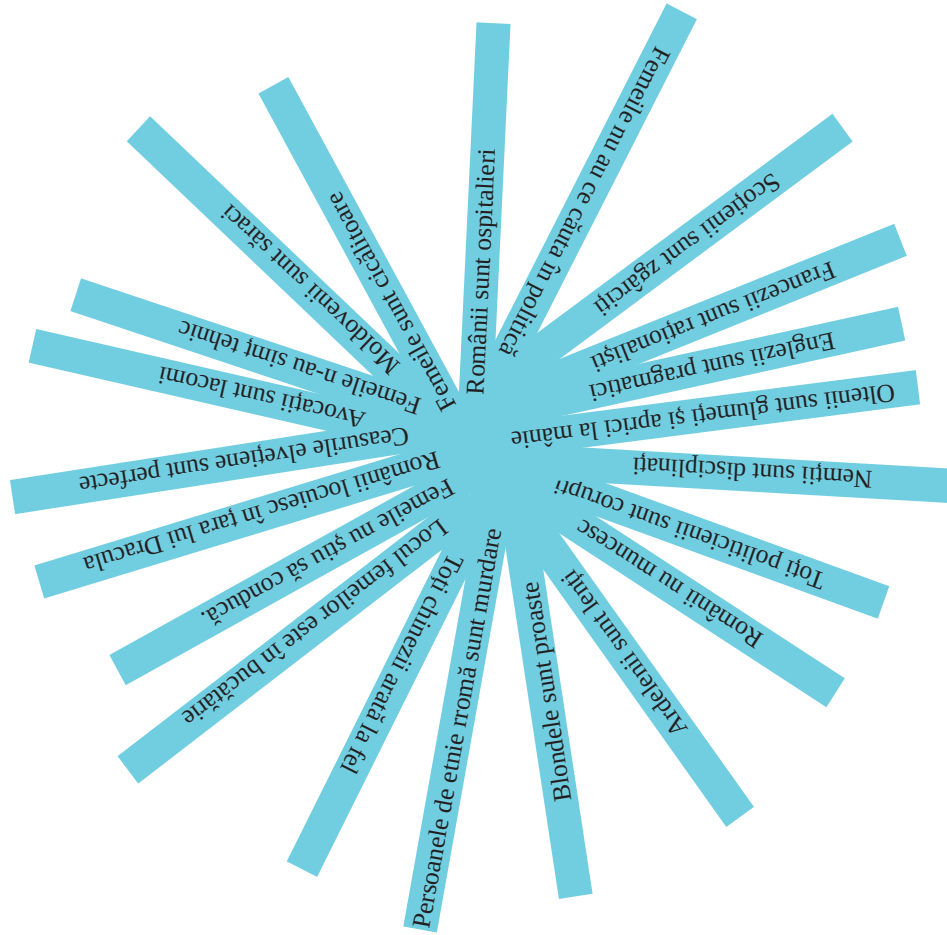

2.7. Stereotipii și prejudecăți

Descoperim

Nu au la bază
temeiuri sau motive
reale

Cele mai multe au
o puternică încărcătură
negativă, depreciativă, subliniază
ceea ce este indezirabil,
intolerabil

Nu au la bază valori
morale

Sunt fenomene
culturale

STEREOTIPIILE ȘI
PREJUDECĂȚILE

Sunt opinii
neargumentate

Nu se bazează pe o
cunoaștere reală

Pot fi
combătute prin
toleranță, respect, înțelegere,
apreciere, acceptarea
diversității, prin gândire
critică

Pot
duce la atitudini
de respingere sau
discriminare

Vocabular

STEREOTIPIE = (referitor la idei, la opinii) idee fixă despre anumite categorii de persoane sau, mai rar, despre categorii de lucruri; opinii preluate fără a fi analizate, supuse unui examen critic.

Notă: În locul cuvântului stereotipie se folosește de multe ori, cu același înțeles, cuvântul stereotip (pl. stereotipuri).

PREJUDECATĂ = idee preconcepută, de cele mai multe ori eronată, formată în general cu privire la o persoană, fără o cunoaștere directă a acesteia; se bazează doar pe apartenența acelei persoane la un anumit grup sau categorie (femei, bărbat, rrom, evreu, medic, avocat etc.) și pe opiniile stereotipe despre acel grup sau categorie.

GÂNDIRE STEREOTIPĂ = a gândi folosind clișee, stereotipii și prejudecăți, fără o analiză a realității; este opusul gândirii critice.

INDEZIRABIL = care nu este de dorit; neplăcut.

INTOLERABIL = care nu se poate tolera sau suporta; de neîngăduit.

Aflăm că

După formă, stereotipiile și prejudecățile sunt enunțuri universale, se referă la toți cei care aparțin unui anumit grup (toți medicii, toți profesorii, toți rromii etc.).

Pretenția că ceea ce spun se aplică la toți, fără nicio excepție este eronată dintr-un motiv foarte simplu: *nimeni nu a verificat dacă ceea ce spune o stereotipie sau o prejudecată se aplică tuturor persoanelor sau lucrurilor la care ea se referă.*

Aplicații

1. Analizează următoarele argumente. Descoperă cum pot fi „exploatate” uneori stereotipiile și prejudecățile. Explică dacă aceste argumente sunt acceptabile în raport cu regulile sau condițiile de argumentare.

- a. Nu am fost angajată pentru că sunt femeie.
- b. M-a lăsat corigent deoarece sunt rrom.

2. Rezolvă următoarele sarcini:

- Asociază imaginea unei stereotipii sau prejudecăți.
- Enunță stereotipia sau prejudecata respectivă.
- Evaluează valoarea de adevăr a acesteia.
- Imaginează și descrie o situație în care opinia respectivă ar putea fi folosită pentru un comportament nepotrivit, nejustificat.
- Cum crezi că ar putea fi combătut un asemenea comportament?

3. Imaginează-ți că începând de săptămâna viitoare vei învăța la o altă școală, în străinătate. Arată cum crezi că diferite stereotipii și prejudecăți ar putea influența atitudinea noilor tăi colegi față de tine și ce ai simți tu în noile împrejurări.

Portofoliu

MINIESEU

Scrie un minieseu cu titlul: *M-am lăsat uneori păcălit de prejudecăți.*

Dacă nu poți scrie un minieseu cu acest titlu, deoarece nu ți s-a întâmplat niciodată să fii păcălit de o prejudecată, te felicit și te rog să folosești titlul: *Nu te întreb cărui grup aparții, pentru mine ...*

CVINTETUL

- Scrie o strofă în cinci versuri, cu următoarea structură:
- Primul vers: cuvântul prin care precizezi subiectul (de obicei, un substantiv);
- Al doilea vers: două cuvinte care descriu subiectul (de obicei, adjective);
- Al treilea vers: trei cuvinte care exprimă acțiuni (de obicei, verbe la modul gerunziu);
- Al patrulea vers: o propoziție, formată din patru cuvinte care exprimă o idee, o definiție sau sentimente legate de subiectul ales;
- Al cincilea vers: un cuvânt prin care se sintetizează cele prezentate anterior.

Pentru alegerea subiectului folosește unul dintre cuvintele noi, întâlnite în această lecție.

MODEL: Cartea
 Interesantă, îndrăzneță
 Uimind, bucurând,
                               învățând
 Este bun prieten omului
                               Sprijin

2.8. Persuasiunea

Vocabular

ARTĂ = (în sintagma „arta de a convinge”) tehnică, pricepere, îndemânare.

AFECTIVITATE = totalitatea proceselor afective (emoții, sentimente, pasiuni).

ONEST = cinstit, de treabă, corect.

Descoperim

1. Citește cu atenție enunțurile următoare. Pe fiecare rând un enunț se referă la argumentare, celălalt la persuasiune. Alege varianta potrivita pentru argumentare. Verifică răspunsurile tale cu cele de la sfârșitul tabelului.

Apelează îndeosebi la mijloace raționale

1A

Se folosește și de puterea de a trezi stări emoționale, de a impresiona

1B

Sunt folosite și mijloace non argumentative (figuri retorice, gesturi, intonație, sugestii etc.)

2A

Apelează doar la mijloace argumentative (raționamente, probe, dovezi)

2B

Își propune să convingă că ceva este adevărat sau corect.

3A

Își propune să convingă pentru a face ceva.

3B

Se plasează mai ales în sfera acțiunii, este un ghid de acțiune. **4A**

Se referă îndeosebi la analiză, înțelegere, explicare, dovedire, justificare. **5A**

Convingerea este scopul, iar acțiunea doar urmarea faptului de a fi convins. **6A**

Arta de a convinge și prin mijloace raționale, dar și prin mijloace emoționale, afective și limbaj nonverbal. **7A**

A convinge, de exemplu, că cineva nu este vinovat, doar prin apelul la probe sau dovezi care susțin ideea nevinovăției. **8A**

Se plasează mai ales în sfera gândirii. **4B**

Se referă îndeosebi la acțiune. **5B**

Convingerea este doar un mijloc, importantă este acțiunea, ea este urmărită înainte de toate. **6B**

Arta de a convinge prin mijloace raționale. **7B**

A convinge, de exemplu, că cineva nu este vinovat, apelând la probe, dar și la emoții, la bunătatea celui în cauză, la milă etc. **8B**

Răspunsuri corecte: 1A, 2B, 3A, 4B, 5A, 6A, 7B, 8A (argumentare).

2. Citește cu atenție enunțurile următoare. Pe fiecare rând unul se referă deopotrivă la argumentare și persuasiune, celălalt la manipulare. Te rog să alegi singur varianta pentru argumentare și persuasiune, respectiv pentru manipulare. Verifică apoi răspunsurile tale cu cele de la sfârșitul tabelului.

Se apelează la mijloace dezirabile, acceptabile, oneste pentru a convinge **1A**

A convinge cu orice preț. **2A**

Urmărește înțelegerea, acceptarea liberă, conștientă **3A**

Se apelează la mijloace indezirabile, inacceptabile; nu convingerea este scopul, ci obținerea rezultatului dorit. **1B**

A convinge, dar respectându-l pe celălalt și drepturile sale. **2B**

Urmărește obținerea unui lucru, chiar și prin informații false, mincinoase, intimidare, lacrimi de crocodil, amenințare, abuz verbal etc. **3B**

Răspunsuri corecte: 1A, 2B, 3A (argumentare și persuasiune).

Portofoliu

Scrie un minieseu cu titlul: *Uneori, mai important a fost ceea ce mi-am dorit, decât adevărul.*

Dacă nu poți scrie un minieseu cu acest titlu, deoarece nu ți s-a întâmplat niciodată să pui în balanță dorințele tale în detrimentul adevărului sau al corectitudinii, te felicit. În acest caz, folosește un alt titlu, cât mai sugestiv, și arată cum apreciezi tu adevărul, corectitudinea, respectul celuilalt și al drepturilor sale.

Aplicații

1. Analizează imaginile de mai jos. Numește fiecare imagine, folosind unul dintre cuvintele: *argumentare*, *persuasiune*, *manipulare*, *forță*. Alege una dintre imagini și scrie un *minieseu*, prin care să arăți modul în care te raportezi la imaginea respectivă și la ceea ce ilustrează ea.

2. Continuă povestea:

Anul de grație 2450. Lumea în care trăiesc ...

Describe acea lume viitoare, în funcție de ceea ce ți-ai dori cel mai mult să păstrezi din lumea în care trăim în prezent și ce anume ți-ai dori cel mai mult să nu se mai întâmple.

Pro și contra

- Trebuie să mergem și noi în excursie. Cum facem să-i convingem pe-ai noștri să ne lase?
- Eu zic să le arătăm notele de la școală. Avem amândoi rezultate foarte bune.
- Da, dar știi că mama e atât de grijulie cu noi. Va fi greu de convins.
- Păi avem și noi dreptul la recreere, să fim împreună cu colegii și prietenii noștri și nici nu costă prea mult.
- E-adevărat, dar tot nu cred că e de ajuns.
- Îți întrebăm dacă părinții lor ar fi procedat la fel.
- Ei, parcă nu știi cum sunt bunicii noștri. În niciun caz!
- Gata, știu. Îți luăm mamei un buchet mare de flori și o cutie de bomboane.
- Eu mi-am cheltuit toate economiile. Tu?
- Uf, și eu. Ce facem?
- Îți spunem cât este de frumoasă, de bună, de iubitoare ...
- Așa este, dar mi-e teamă că tot nu vom reuși.
- Atunci ne închidem în camera noastră și nu mai vorbim cu ei până ne lasă!

Tu cum ai proceda?

Aflăm că

Argumentarea, persuasiunea și manipularea sunt procese sau comportamente care au ca scop obținerea unui lucru.

Te rog să scrii numele celor trei tipuri de comportamente pe această scală, în ordinea potrivită.

Respectarea drepturilor ↓

CU TOTUL DEZIRABIL
 CU TOTUL ACCEPTABIL
 MAI PUȚIN DEZIRABIL
 MAI PUȚIN ACCEPTABIL
 INDEZIRABIL
 NEACCEPTABIL
 INTOLERABIL

Dincolo de cele trei tipuri de comportamente se situează cele agresive: *violența, forța brută, folosirea puterii*, situații în care nu mai este vorba de a convinge și nici de respectarea vreunui drept.

LA TEATRU

Am aflat c-ai fost la teatru, la o piesă scrisă de copii de vârsta ta. Am văzut și eu afișul, pe care sunt prezentate personajele: un Băiat, o Fată (sora mai mică a acestuia), părinții lor, Medicul, Profesorul, Directorul școlii, un Bunic, colegi de clasă, tatăl unui coleg de clasă, unul dintre paznicii școlii și alte câteva personaje secundare. Am în față o descriere succintă a piesei:

ACTUL I

Pe scenă apar Băiatul și Bunicul. Băiatul, printre suspine, îi povestește cât de supărat este pe Profesor că n-a vrut să țină cont de părerea lui.

1. Amintește-mi, te rog, care e titlul piesei.
2. Povestește-mi de ce era atât de supărat Băiatul și dacă tu ai fi fost la fel de supărat în aceeași împrejurare.
3. Nu-mi dau seama din această prezentare, ar trebui să fiu uimit de atitudinea Profesorului sau ar trebui să fiu mai curând revoltat?

ACTUL II

Bunicul le povestește ceva părinților Băiatului. Apare și Fata, care le atrage atenția că Băiatul nu a povestit chiar totul și nu foarte corect. Argumentele lui sunt cam șubrede din punctul ei de vedere.

1. Ceva mi-e neclar în această poveste. Am înțeles c-ar fi fost vorba de o bătaie în curtea școlii și de amenințări cu sancțiuni foarte dure. Colegii de clasă ce-au spus, au fost de partea Băiatului sau a Profesorului? Ce rost aveau amenințările? Tu crezi că sunt potrivite, fără urmări? Are dreptate Fata când spune că argumentele Băiatului sunt cam șubrede și suspinele lui nu sunt chiar atât de potrivite?
2. Până la urmă Băiatul era vinovat? Au fost luate în considerare toate probele?
3. Ceva îmi spune că la mijloc este vorba de o prejudecată. Tu ce părere ai?

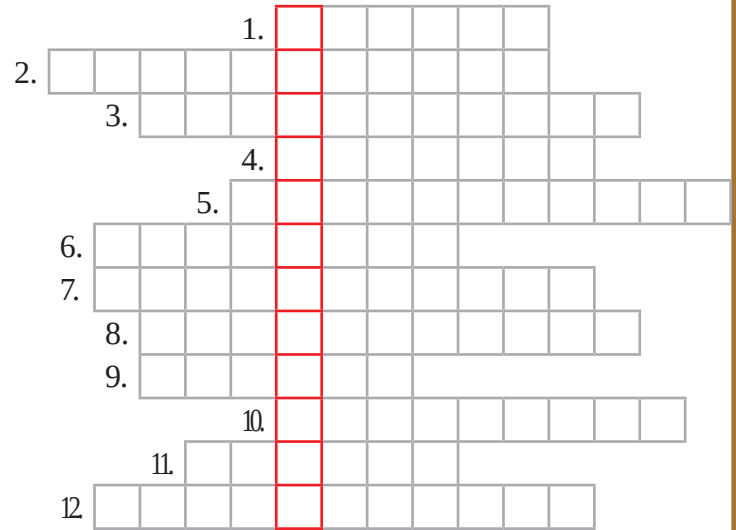
ACTUL III

Medicul, tatăl colegului de clasă, câțiva colegi și paznicul școlii discută aprins în biroul Directorului. Se vorbește destul de mult despre drepturi și discriminare.

1. De ce crezi că a fost adusă în discuție problema discriminării?
2. Cum ți s-a părut atitudinea Directorului? A avut dreptate să aleagă calea de mijloc, să liniștească mai întâi spiritele și abia apoi să ia o decizie?
3. Cum apreciezi sfatul de la finalul piesei: învățați mai multe despre drepturile voastre?

Rezolvă rebusul.

1. Probă în sprijinul unei opinii.
2. Ceva ce nu poate fi acceptat, de nedorit.
3. Nu este comportamentul cel mai dorit atunci când vrem să obținem ceva, dar nici cu totul indezirabil.
4. Ce face cineva atunci când analizează asemănările și deosebirile dintre două opinii diferite.
5. Idee preconcepută referitoare la o persoană.
6. Trebuie să fie îndeplinită de un argument pentru a putea fi acceptat.
7. Acțiune prin care încercăm să convingem prin mijloace raționale, dezirabile.
8. Imbold pentru a pune întrebări și a căuta răspunsuri.
9. Păreră, idee despre un anumit lucru.
10. Cum trebuie să fie opiniile pe care le folosim pentru a susține alte opinii.
11. Emoție de scurtă durată, declanșată de evenimente neașteptate.
12. Idee fixă cu privire la unele categorii de persoane sau lucruri.

TEST RECAPITULATIV DE AUTOEVALUARE

Timp de lucru: 45 de minute

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă un punct din oficiu.

A. Alege varianta corectă:

1. Prin care dintre următoarele enunțuri se exprimă obiectivitatea unei opinii:
  - a. Este exprimată prin termeni clari.
  - b. Descrie fidel faptele la care se referă.
  - c. Se sprijină pe ceea ce simțim, pe sentimentele noastre.
2. Susținerea propriilor opinii cu argumente definește:
  - a. Gândirea critică
  - b. Stereotipiile și prejudecățile
  - c. Persuasiunea și manipularea
3. Stereotipiile și prejudecățile:
  - a. Au o încărcătură pozitivă, apreciativă.
  - b. Se bazează pe fapte reale, verificate în mod riguros.
  - c. Pot duce la atitudini de respingere sau discriminare.

0.5 p pentru fiecare răspuns corect

B. Indică patru tipuri de probe sau dovezi la care putem apela pentru susținerea unei opinii în mod rațional.

0.5 p pentru răspunsul corect

C. Citește cu atenție fiecare din enunțurile de mai jos. În cazul în care apreciezi că enunțul este adevărat, încercuiește litera A, iar dacă apreciezi că este fals, încercuiește litera F.

1. Într-un argument, concluzia se referă la ceea ce susținem, la ceea ce vrem să justificăm. **A F**
2. Circularitatea și repetarea ideilor sunt condiții ale unei bune argumentări. **A F**
3. Într-un argument bun, propozițiile nu trebuie să se contrazică între ele. **A F**
4. Stereotipiile și prejudecățile sunt enunțuri adevărate, cu caracter universal. **A F**

0.25 p pentru fiecare răspuns corect

D. Asociază fiecare termen din coloana A cu definiția potrivită acestuia din coloana B:

A

1. Opinie
2. Aptitudine
3. Nonverbal
4. Stereotipie

B

- a. Pricepere, capacitatea de a face ceva.
- b. Punct de vedere, părere.
- c. Idee fixă, clișeu.
- d. Care se exprimă fără ajutorul cuvintelor.

0.25 p pentru fiecare asociere corectă

E. Completează spațiile punctate, astfel încât să obții enunțuri adevărate:

- Concluzia unui raționament este însoțită, de obicei, de cuvinte precum ...
- Persuasiunea este diferită de argumentare prin apelul la ...
- Dintre argumentare și persuasiune, se spune că este mai mult un ghid de acțiune despre ...
- Apelul la informații mincinoase, la forță, la intimidare, la injurii etc. este specific ...

0.50 p pentru fiecare formulare adecvată

F. Citește cu atenție următorul text: „Un copil este sancționat pentru o presupusă greșală, fără ca cineva să verifice dacă este într-adevăr vinovat. Au fost considerate de ajuns următoarele probe:

- Păreaa unui alt coleg, nesuținută de nicio dovadă;
- Faptul că a mai fost considerat vinovat pentru o faptă asemănătoare;
- Faptul că provine dintr-o familie foarte săracă.

a) Analizează fiecare dintre cele trei probe oferite și precizează dacă este suficientă pentru susținerea vinovăției acestui copil. Motivează pentru fiecare probă în parte.

0.50 p pentru aprecierea în mod corespunzător a fiecăreia dintre probele oferite și pentru motivarea adecvată a acestei aprecieri.

b) Comentează textul „fără ca cineva să verifice dacă este într-adevăr vinovat”.

1 p pentru comentariu adecvat

G. AUTOEVALUARE – Evaluează răspunsurile tale și acordă punctajul potrivit din punctul tău de vedere.

Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p față de cel al profesorului

BAREM DE AUTOEVALUARE

A. Se acordă câte 0.5 p pentru fiecare alegere corectă: 1b, 2a, 3c 1.50 p

B. Se acordă 0.50 p pentru patru răspunsuri corecte: alte opinii, documente, exemple, calcule, demonstrații, raționamente, mărturii, teorii științifice, sondaje de opinie etc. 0.50 p

C. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1A, 2F, 3A, 4F 1.00 p

D. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1b, 2a, 3d, 4c 1.00 p

E. Se acordă 0.50 p pentru orice formulare care are același înțeles cu următoarele:

- așadar, prin urmare, rezultă, deci
- emoții, sentimente, gesturi, intonație, mimică,
- persuasiune
- manipulării

2p

F. a. Se acordă câte 0.50 puncte pentru fiecare probă, dacă se apreciază că nu este suficientă și dacă se explică acest lucru în mod adecvat.

b. Se acordă 1p pentru formulări similare: nimeni nu poate fi considerat vinovat dacă nu se verifică vinovăția sau dacă nu există dovezi suficiente, sigure, clare;

G. Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p

3

CAPITOLUL

Drepturi și responsabilități ale copilului

Conținuturi

- 3.1. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și principiile generale ale convenției
- 3.2. Drepturi ale copilului. Exemplificarea unor drepturi în contexte concrete
- 3.3. Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților
- Recapitulare și evaluare

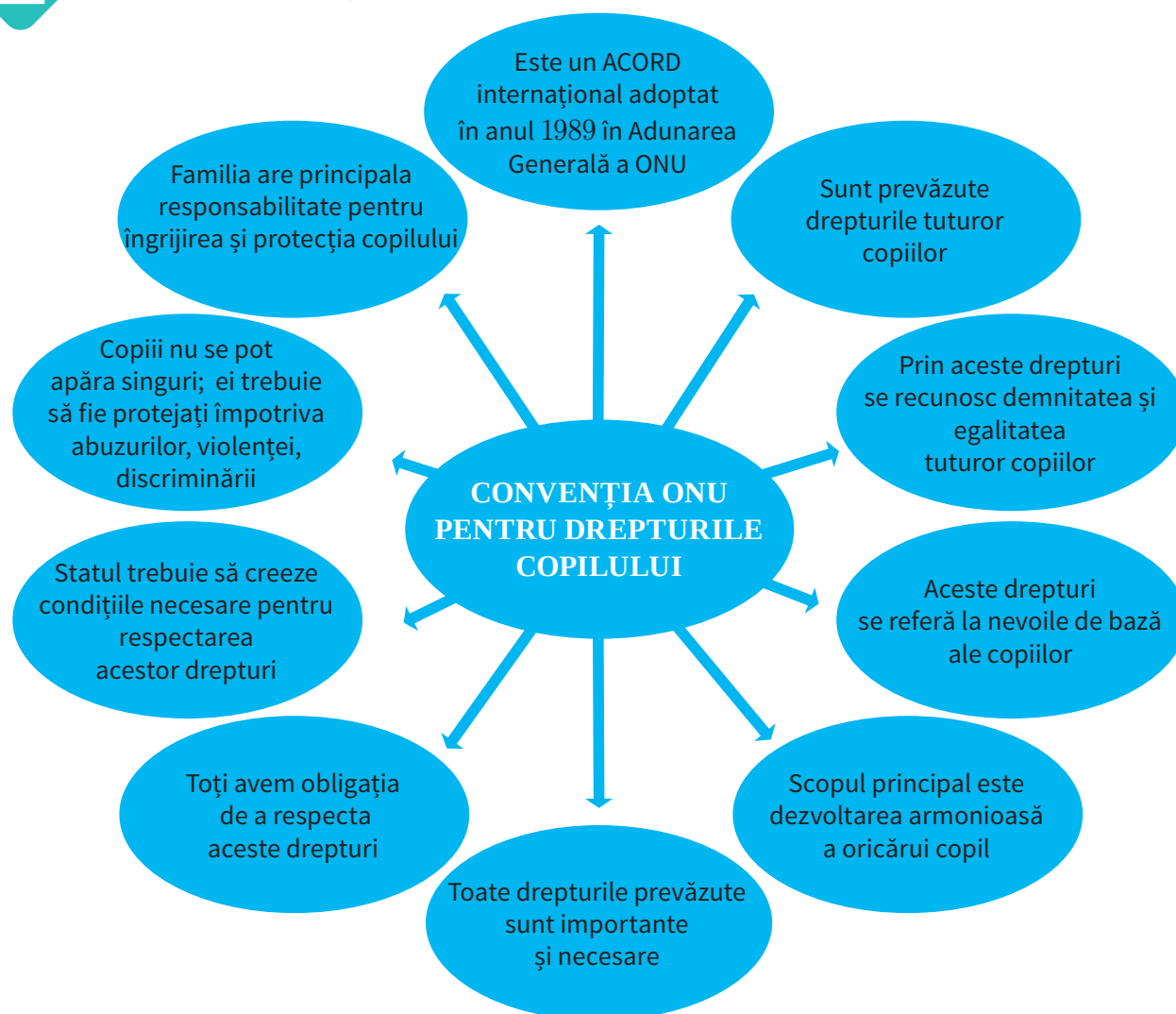

3.1. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și principiile generale ale convenției

Studiază diagrama

Aflăm că

DREPTURILE COPILULUI

UNIVERSALE – se referă la toți copiii

INALIENABILE – niciun copil nu poate renunța la drepturile sale

NEVOI – exprimă nevoi fundamentale pentru dezvoltarea copilului

OBLIGAȚII – trebuie să fie respectate de toți, pentru toți copiii

SCOP FUNDAMENTAL – pregătirea copilului pentru a trăi independent în societate

VALORI – pacea, libertatea, toleranța, demnitatea, egalitatea, solidaritatea

PRINCIPIILE CONVENȚIEI ONU PENTRU DREPTURILE COPILULUI

NON-DISCRIMINAREA - toți copiii, indiferent de etnie, culoare, sex, limbă, religie, naționalitate, origine socială, situație materială, stare de sănătate etc., trebuie să se bucure de toate drepturile;

- statul este obligat să protejeze copiii împotriva oricăror forme de discriminare;

INTERESUL SUPERIOR AL COPILULUI – în toate acțiunile care privesc copiii prevalează, predomină interesele acestora;

- statul trebuie să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura bunăstarea copiilor, protecția și îngrijirea lor adecvată;

SUPRAVIEȚUIREA ȘI DEZVOLTAREA – copiii au dreptul la dezvoltarea potențialului lor în toate aspectele vieții: fizic, psihic-emoțional, cognitiv, social și cultural;

- statul trebuie să facă tot ce este posibil pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului și să-l protejeze împotriva oricărei acțiuni care ar putea dăuna supraviețuirii și dezvoltării sale;

PARTICIPAREA – orice copil are dreptul de a-și exprima liber opiniile asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile sale urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate;

- orice copil are dreptul de a fi ascultat, direct sau printr-un reprezentant, în orice acțiune, situație sau procedură care îl privește;

- orice copil are dreptul de a participa la întruniri, la activități culturale și artistice, la activități potrivite vârstei sale;

Vocabular

DREPT = regulă, normă cu caracter juridic care reglementează comportamentul oamenilor în societate, relațiile dintre ei.

PRINCIPIU = element fundamental, idee principală, de bază.

CONVENȚIE = înțelegere, acord, tratat între două sau mai multe state, instituții sau persoane cu privire la anumite probleme sau obiective.

DECLARAȚIE (cu referire la drepturi) = document oficial în care sunt afirmate anumite drepturi; de regulă, acele drepturi devin obligatorii și capătă valoare juridică atunci când mai multe state își exprimă acordul asupra acestora printr-o Convenție.

ONU = Organizația Națiunilor Unite; fondată în anul 1945, formată în prezent din 194 de state. România este stat membru al ONU din 1955.

A RATIFICA (referitor la un stat) = a-și manifesta acordul de a fi parte a unui tratat internațional sau al unei Convenții; în acest fel tratatul sau Convenția respectivă este asumată, capătă valabilitate și în acel stat.

COPIL (în înțelesul Convenției cu privire la Drepturile Copilului) = orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția statelor în care vârsta majoratului este mai mică.

Aflăm că

1919 – Eglantyne Jebb înființează în Marea Britanie Fondul pentru „Salvați Copiii”

1920 – Se înființează la Geneva Organizația Internațională Salvați Copiii

1924 – Liga Națiunilor Unite adoptă Declarația Drepturilor Copilului (Carta Bunăstării Copilului)

1950 – Consiliul Europei elaborează Convenția Europeană a Drepturilor Omului

1959 – Adunarea Generală a ONU adoptă Declarația Drepturilor Copilului

1989 – Adunarea Generală a ONU adoptă

Convenția cu privire la Drepturile Copilului

1990 – România ratifică Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului

1994 – România ratifică Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Descoperă eroarea

Eu nu am drepturi, prin urmare nu sunt drept!

Eunțul conține mai multe erori diferite: în primul rând, toți copiii au drepturi; în al doilea rând, expresiile a avea drepturi și a fi drept au înțelesuri diferite: a avea un set de nevoi, de interese, de obiective pe care statul, instituțiile, ceilalți oameni trebuie să le respecte, respectiv a avea un comportament adecvat, conform unor norme sau reguli sociale; în al treilea rând, a nu fi drept nu rezultă din a nu avea drepturi, ci, printre altele, din a nu respecta drepturile celorlalți. La fel, nu este suficient să ai anumite drepturi pentru a fi drept, deoarece a fi drept, presupune printre altele și a respecta drepturile celorlalți.

Aplicații

1. ACTIVITATE INDIVIDUALĂ

În general, acțiunile noastre pornesc de la anumite nevoi sau trebuințe și urmăresc atingerea unui anumit scop sau obiectiv. Cu alte cuvinte, suntem preocupați să obținem ceva, să ne satisfacem o trebuință, avem un anumit interes.

Citește cu atenție cele 10 sugestii de mai jos și alcătuiește o listă a acestora, în ordinea crescătoare a importanței lor pentru tine.

Portofoliu

Scrisoare deschisă sau Ce ar fi scris Eglantyne Jebb societății din secolul XXI

Dragă societate,

Lumea în care trăiesc copiii ar trebui să fie cea mai frumoasă dintre lumile posibile.

Pentru copii, lumea trebuie să fie deschisă. Copiii sunt vulnerabili și au nevoie de protecție. Pentru că nu au experiență, trebuie ajutați, trebuie sprijiniți și încurajați să se mire și să se descopere, să se ridice atunci când se împiedică. Să se educe cu bucurie dincolo de orice discriminare, de orice teamă, dincolo de abuzurile de orice fel. Ei trebuie să știe că lumea va fi și mai bună dacă își vor urma propriile lor interese.

Adresează și tu o scrisoare deschisă celorlalți copii, în care să le vorbești despre unul dintre principiile Convenției cu privire la Drepturile Copilului și în care să încerci să-i convingi cât de importantă este respectarea acestuia de către toți copiii.

3.2. Drepturi ale copilului. Exemplificarea unor drepturi în contexte concrete

Descoperim

DREPTUL LA PROTECȚIE ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII

Drepturile unui copil trebuie respectate *indiferent* de țara în care s-a născut, de limba maternă, de cultură, rasă, etnie, religie, situație materială, fie că este băiat sau fată etc.

Orice acțiune prin care un copil este *tratat diferit*, preferat, respins sau exclus din cauza limbii, culturii, etniei, naționalității, religiei, categoriei sociale, a unei dizabilități etc. reprezintă *discriminare*.

Statul trebuie să ia toate măsurile împotriva oricărei forme de discriminare a copilului.

FORME CONCRETE DE DISCRIMINARE:

Un elev este sancționat mai dur pe motivul că este băiat

Interzis accesul persoanelor cu dizabilități!

Nu angajăm femei!

Un copil nu este primit la o școală privată pentru că este rrom

O femeie este concediată după ce se află că este însărcinată

Studiu de caz

Un copil cu o dizabilitate este lăsat trei zile singur în clasă, timp în care ceilalți copii și părinții lor protestează împotriva prezenței lui în școală și solicită excluderea lui.

Analizează acest caz având în vedere următoarele aspecte:

- Izolarea copilului din cauza dizabilității sale este o acțiune discriminatorie? Dar excluderea lui din școală pe același motiv?
- Cine sunt autorii acestor forme de discriminare?
- Școala ar putea preveni asemenea acțiuni?
- Acțiunile de acest fel trebuie sancționate?
- Ce efecte crezi că pot avea asupra unui copil și asupra dezvoltării sale asemenea acțiuni?

Vocabular

DIZABILITATE = stare fizică sau mentală prin care o persoană este împiedicată să se deplaseze, să acționeze, să gândească, să se dezvolte în mod firesc, la fel ca toți ceilalți; deficiență. Poate fi prezentă de la naștere sau dobândită pe parcurs. Termenul nu trebuie să fie înțeles negativ sau depreciativ.

Știai că?

În România funcționează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și că principalele atribuții ale acestei instituții sunt prevenirea, medierea, monitorizarea, cercetarea, sancționarea faptelor de discriminare și acordarea de asistență de specialitate persoanelor discriminate?

DREPTUL LA IDENTITATE

Orice ființă umană are o anumită *identitate*, un ansamblu de caracteristici care o fac să fie unică, diferită de ceilalți, o anumită *persoană*.

Din punct de vedere juridic principalele atribute ale identității sunt: cetățenia, numele, relațiile de familie (în principal, părinții). Aceste atribute sunt înregistrate în documente oficiale ale statului, cum ar fi certificatul de naștere și cartea de identitate.

Statul trebuie să asigure protecția identității copiilor și să o restabilească cât mai repede posibil atunci când este cazul.

Colaborăm

Încercați să răspundeți fiecare la următoarele întrebări. Comparați apoi răspunsurile cu cele ale colegului sau colegei de bancă. În cele din urmă, cu ajutorul profesorului, stabiliți răspunsurile cele mai bune:

1. Un copil are propria sa identitate la naștere sau o primește prin completarea certificatului de naștere?
2. Numele este singura formă de a recunoaște identitatea unei persoane în cadrul unui grup?
3. Pierderea certificatului de naștere înseamnă pierderea identității sau doar a documentului prin care poți face dovada acesteia?

Portofoliu

1. Scrie un minieseu cu titlul: „Acesta sunt eu!”
2. Fă un desen cu titlul „Acesta sunt eu!”, prin care să arăți cele mai importante lucruri prin care crezi că se exprimă identitatea ta, care te definesc pe tine în raport cu ceilalți.

Știai că?

Informațiile cum sunt cele referitoare la data și locul nașterii, numele și prenumele tău și ale părinților, adresa, codul numeric personal etc. sunt date cu caracter personal, că acestea sunt protejate prin lege și că în România există *Autoritatea Națională pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal*?

Aplicații

Descoperă în casetele de mai jos unele dintre mijloacele de exprimare a identității. Prezintă și descrie alte mijloace prin care îți poți exprima identitatea.

Limbajul folosit

Jocurile preferate

Cărțile pe care
le citim

Cum ne îmbrăcăm

Muzica pe care o
ascultăm

DREPTUL LA FAMILIE

Familia este unitatea de bază a societății și mediul natural pentru creșterea și bunăstarea copilului.

Familia are principala responsabilitate pentru protecția și îngrijirea copilului.

Orice copil trebuie să crească într-un mediu familial, care să-i asigure fericire, dragoste și înțelegere.

Niciun copil nu poate fi separat de părinții săi, cu excepția cazurilor când acest lucru este necesar pentru bunăstarea sa.

Copilului lipsit de mediul familial trebuie să i se asigure protecția și îngrijirea necesare.

Statul trebuie să respecte drepturile și responsabilitățile familiei pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

Statul trebuie să asigure protecție și asistență familiei.

Studiu de caz

Citește cu atenție textul și încearcă să răspunzi la întrebările de mai jos:

„Sunt un copil găsit. Cu toate acestea, până la opt ani am crezut că am și eu o mamă, ca toți ceilalți copii, deoarece, de câte ori plângeam, o femeie mă strângea la piept și mă legăna cu atâta drag, încât lacrimile îmi secau pe loc ... Iar când mă luam la harță cu vreun tovarăș de joacă, ea mă punea să-i povestesc pricina și, mai totdeauna, îmi dădea dreptate sau îmi alina necazul cu vorbe duioase. Pentru toate acestea și pentru multe altele, pentru felul cum îmi vorbea și cum se uita la mine, pentru dezmierdările ei și pentru blândețea cu care mă dojenea, credeam că este mama mea. Și iată că într-o bună zi am aflat că nu-mi era decât doică... Satul meu, ... mai bine-zis satul în care am fost crescut, căci un sat natal sau un loc de baștină eu n-am avut, tot așa cum n-am avut nici tată și nici mamă...”

(Hector Malot, „Singur pe lume”)

1. Care sunt elementele care îl făceau pe acest copil să se simtă ca într-o familie?
2. Crezi că titlul romanului – „Singur pe lume” – se referă doar la lipsa familiei?

Portofoliu

1. Scrie o scurtă compunere cu titlul „*Lumea lui Remi*”, în care să încerci să descrii starea sufletească a lui Remi atunci când a aflat că este un copil găsit.
2. Scrie un minieseu în care să vorbești despre importanța familiei pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a unui copil în general sau referitor la tine.

DREPTUL LA LIBERTATEA DE EXPRIMARE DREPTUL LA LIBERTATEA DE GÂNDIRE

Orice copil are dreptul de a căuta, de a primi și de a difuza sau exprima informații și idei, oral sau în scris, prin orice fel de mijloace, *atât timp cât nu încalcă drepturile celorlalți.*

Orice copil are dreptul de a gândi liber, de a avea propriile sale idei și convingeri, de a avea propria sa religie.

Statul trebuie să protejeze libertatea de gândire și libertatea de exprimare a copilului, dar și drepturile și libertățile celorlalți.

Libertatea de gândire și libertatea de exprimare au limite, pot fi restricționate pentru protejarea:

- 1) drepturilor și libertăților celorlalți;
- 2) securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice, a bunelor moravuri.

Studiu de caz

Supărat din cauza notei mici pe care a primit-o, unul dintre colegii tăi își exprimă părerile sale despre profesor prin cuvinte urâte, defăimătoare, făcând aluzie la felul în care se îmbracă, la ținuta sa sărăcăcioasă, subliniind convingerea sa că ar trebui să fie dat afară din învățământ.

Pornind de la această situație, prezintă punctul tău de vedere cu privire la:

1. Exprimarea unor opinii sub impulsul supărării și al nervozității;
2. Exprimarea unor opinii neargumentate;
3. Exprimarea unor opinii defăimătoare;
4. Exprimarea unor opinii care urmăresc provocarea celorlalți la anumite acțiuni;
5. Necesitatea de a respecta întotdeauna drepturile celorlalți.

Colaborăm

Pregătește pentru următoarea oră, împreună cu unul dintre colegii tăi, o scurtă dezbatere cu subiectul: „*Îmi pot exprima oricând și oricum propriile păreri!*”

Prezentați această dezbatere în fața clasei. Aveți grijă să respectați regulile unei debateri civilizate!

CODUL BUNELOR MANIERE ÎN EXPRIMARE

Aplicații

Elaborați un „Cod al bunelor maniere în exprimare”, care să cuprindă atât reguli formulate în mod negativ (*ce nu trebuie*), cât și reguli formulate în mod pozitiv (*ce trebuie*).

Încercați să răspundeți prin acest Cod la întrebări de forma *Ce? Unde? Când? Cum?* ..., cu referire la exprimarea opiniilor voastre, la difuzarea unor informații despre ceilalți și acțiunile lor, despre ceea ce gândesc sau cred ceilalți.

Vocabular

COD = ansamblu de reguli sau norme privitoare la un anumit domeniu.

DREPTUL LA PROTECȚIE ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI ȘI ABUZULUI

Având în vedere vârsta și dezvoltarea sa fizică și mentală, orice copil este vulnerabil în fața unor probleme, împrejurări, acțiuni.

Unii copii sunt vulnerabili din cauza unor situații particulare (mediu social, dizabilități, abandon etc.).

Pentru a crește și a se dezvolta armonios și deplin, orice copil are nevoie de protecție, de sprijin, de ocrotire.

Orice formă de violență sau de rele tratamente are efecte negative asupra creșterii și dezvoltării copilului.

Statul trebuie să protejeze copilul împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență sau rele tratamente.

Statul trebuie să asigure condițiile și mijloacele necesare pentru protecția copilului, pentru prevenirea relexor tratamentelor, pentru sancționarea acestora și pentru sprijinul copiilor victime.

Vocabular

ABUZ (asupra copilului) = acțiune prin care este pusă în pericol viața, dezvoltarea fizică sau mentală a copilului, integritatea lui corporală; formele principale: abuzul fizic, emoțional, psihologic, sexual, economic.
NEGLIJARE (a unui copil) = omisiune a unei responsabilități sau obligații cu privire la creșterea și îngrijirea copilului; poate fi vestimentară, alimentară, neglijarea igienei, a sănătății etc. Părăsirea sau abandonul copilului este cea mai gravă formă de neglijare.

VIOLENȚĂ = faptul de a folosi forța, de a obliga, de a sili; agresivitate, brutalitate.

RELE TRATAMENTE = acțiuni care au efecte negative, uneori ireparabile asupra creșterii și dezvoltării copilului, cum ar fi privarea de unele drepturi, abuzul, neglijarea, exploatarea, violența, răpirea, traficul de persoane etc.

Studiu de caz

Citește cu atenție textul următor și răspunde apoi la întrebări:

Azi m-am întors supărat de la școală. Am fost certat crunt pentru lucrarea scrisă. E drept că nu-mi învățasem și am greșit foarte mult, dar am încercat și m-a durut când mi-a spus, în fața colegilor mei, că am scris numai tâmpenii. Mai ales când m-a amenințat că-mi va suna părinții și le va spune cât de leneș și indolent am devenit. Pe drum, mi-am făcut tot felul de gânduri, cum să le explic părinților și cum să-i fac să înțeleagă că nu este așa. Parcă-mi venea să intru în pământ de rușine. Mi-era rușine, dar mai știam ceva și inima mea era fericită. Știam cât de mult mă iubesc părinții mei și mă bazam pe dragostea și sprijinul lor. Chiar dacă, într-adevăr, greșisem.

1. Poți identifica în acest caz rele tratamente sau comportamente neadecvate? Care sunt acelea?
2. Ce anume face ca aceste comportamente să fie neadecvate, să reprezinte forme de abuz?
3. Cum crezi că ar fi putut fi prevenite?
4. De ce crezi că sunt greșite și inacceptabile abuzurile asupra copilului?
5. Pentru tine, indiferent de gravitatea lor, greșelile unui copil trebuie să fie îndreptate sau pedepsite?

Portofoliu

MINIESEU

Scrie un minieseu cu titlul: „A educa un copil înseamnă și a-l învăța să nu mai greșescă!”

Nu mă supune la rele tratamente!

Ai grijă de mine!

Ajută-mă să cresc așa cum trebuie!

Protejează-mă de orice abuz!

Apără-mă!

Nu mă bate!

Ocrotește-mă!

Ferește-mă de violență!

Nu fi rău cu mine!

Păzește-mă de rele!

Nu mă exploata!

Fii sprijinul meu!

**Sunt mic, vulnerabil,
am nevoie să cresc,
să mă dezvolt, să
devin și eu un om
mare!**

Studiu de caz

August Pullman este personajul principal al unui roman pentru copii. El s-a născut cu o deformare facială rară, care i-a afectat chipul. După numeroase operații, Auggie – cum îi spun apropiații – a început școala abia la zece ani:

„Recunosc, în prima zi de școală am avut emoții foarte mari... Am intrat în clasă... Am continuat să stau cu capul în pământ, uitându-mă pe sub breton numai la picioarele celorlalți... Știu, nu sunt un băiat obișnuit de zece ani. Fac însă lucruri obișnuite. Mănânc înghețată. Merg cu bicicleta. Am jocuri electronice.... Și mă simt normal pe dinăuntru. Dar copiii obișnuiți nu-i fac pe alți copii obișnuiți s-o ia la fugă țipând pe terenul de joacă. Iar la copiii obișnuiți nu se holbează lumea oriunde se duc... Dacă aș găsi o lampă fermecată și mi-aș putea pune o dorință, aș avea un chip normal... Aș vrea să pot merge pe stradă fără să mă observe lumea și fără să întoarcă privirea. Așa că iată ce cred: nu sunt un copil obișnuit pentru simplul motiv că nimeni nu mă consideră așa.”

(R. J. Palacio, „Minunea”)

Răspunde la următoarele întrebări:

1. Auggie se simte un copil obișnuit?
2. Ceilalți copii îl ajută să se simtă astfel?
3. Pentru tine, Auggie trebuia să fie tratat ca orice alt copil?
4. L-ai fi putut ajuta să se simtă asemenea oricărui alt copil?
5. Dacă Auggie ar fi colegul tău, te-ai putea împrieteni cu el?
6. Tu ai ruga lampă fermecată să-l ocrotească ori să-l transforme pe Auggie? De ce?

Știai că?

În România a fost înființată în anul 2006 Asociația „Telefonul Copilului”. Misiunea acesteia este acordarea unui sprijin real și imediat copiilor, oferind asistență gratuită la numărul de telefon **116 111**, acesta fiind numărul unic european de asistență pentru copii?

RESPONSABILITĂȚI ASOCIATE DREPTURILOR COPILULUI

DREPTURI ALE COPILULUI

OBLIGAȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI

Copiii au numeroase nevoi sau
trebuințe.
Unele dintre ele sunt esențiale pentru
creșterea și dezvoltarea lor armonioasă.
Trebuițele respective trebuie să fie
asigurate, respectate, devin *obligații*
și *responsabilități ale statului* și ale
celorlalți.

Toate drepturile copilului *trebuie* să fie
respectate de stat și de ceilalți.
Statul are principala responsabilitate
în asigurarea respectării drepturilor
copilului.
Fiecare om și fiecare copil au
responsabilitatea fundamentală a
respectării drepturilor celorlalți.

Vocabular

RESPONSABILITATE = obligația de a face ceva, de a răspunde, de a da socoteală; răspundere.

OBLIGAȚIE = datorie, sarcină, îndatorire.

RESPONSABILITĂȚILE MELE

FAȚĂ DE MINE ÎNSUMI

Să am grijă de mine însumi, de creșterea și dezvoltarea mea armonioasă.

Să fiu atent la educația mea, la sănătatea mea, la comportamentul meu (cum mă exprim, cum acționez, ce fac, ce gândesc), să respect regulile care îmi protejează sănătatea și viața etc.

FAȚĂ DE MEDIU

Să fiu atent cu lucrurile din jurul meu.
Să am grijă de mediul înconjurător.
Să protejez păsările și animalele.

FAȚĂ DE CEILALȚI

Să-i respect pe ceilalți, drepturile și libertățile lor. Să fiu atent la nevoile lor, la dorințele lor, la modul lor de a se exprima, de a acționa, de a gândi.

Să nu aduc niciun prejudiciu dreptului la viață, la sănătate, la liberă exprimare, la educație etc. niciunui alt copil, niciunei alte ființe umane.

Aplicații

Expresiile următoare descriu situații sau acțiuni referitoare la responsabilitățile noastre: *sunt politicoș; mă spăl pe dinți; îmi ajut colegii; fac sport; nu stau mult la calculator; mă port frumos cu ceilalți; mă port frumos cu un coleg, chiar dacă are o dizabilitate; respect regulile de circulație; nu stric mobilierul din parc; nu vorbesc tare; am grijă de lucrurile mele; nu beau sucuri și nu mănânc dulciuri fără măsură; respect orele de somn; arunc gunoiul la coș; nu tratez diferit un alt copil, deoarece este de altă etnie.*

Transcrie aceste expresii în trei coloane, având grijă ca fiecare să corespundă unui tip de responsabilitate: *față de noi înșine, față de ceilalți sau față de mediu.*

DREPTUL LA EDUCAȚIE

RESPONSABILI

Statul și instituțiile statului (școli, primării, inspectorate școlare, Ministerul Educației).
Alte instituții și organizații, asociații ale elevilor, ale părinților, familia, profesorii, societatea în ansamblul ei.

Indică și tu alte responsabilități menite să îți asigure, în cele mai bune condiții dreptul la educație.

RESPONSABILITĂȚI

Asigurarea unei educații de calitate pentru toți copiii.

Asigurarea accesului la educație tuturor copiilor, fără nicio discriminare.

Asigurarea condițiilor și resurselor necesare (umane, materiale, financiare).

Asigurarea cadrului legislativ corespunzător (legi, regulamente, norme, instrucțiuni).

Formarea și dezvoltarea competențelor necesare copiilor (pentru cunoaștere, participarea la viața socială, învățarea pe tot parcursul vieții etc.).

Cultivarea respectului pentru drepturile celorlalți.

Educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

Aplicații

1. ACTIVITATE INDEPENDENTĂ

Citește cu atenție fiecare enunț și identifică dreptul la care se referă. Asociază aceluși drept responsabilități și factori responsabili, în mod asemănător exemplului de mai sus.

- Orice copil are dreptul de a se întâlni cu alți copii, de a participa la întruniri și de a crea grupuri, asociații, cu condiția ca acestea să nu încalce drepturile celorlalți.
- Orice copil are dreptul la viață privată, la protejarea familiei, a domiciliului și corespondenței.
- Orice copil are dreptul la informații care contribuie la dezvoltarea sa, la sănătatea lui fizică și mentală.
- Copiii cu dizabilități au dreptul la îngrijire, educație și instruire specială, menite să le ofere maximum de autonomie posibilă, un trai deplin și activ în societate.
- Orice copil are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare.

Pro și contra

- Vreau să mă joc.
- Avem lecții de făcut. În plus, camera noastră arată ca după un uragan.
- Am dreptul la recreere. Am obosit. Trebuie să mă joc!
- Fii și tu puțin mai responsabil!
- Și libertatea mea unde mai este?
- Să ai și unele obligații nu înseamnă că nu mai ești liber.
- Da, dar să fiu liber, fără nicio responsabilitate, nu s-ar putea? La urma urmei sunt doar un copil!

Tu ce părere ai? Copiii pot avea doar drepturi și libertăți?

Portofoliu

MINIESEU

Scrive un minieseu referitor la drepturile copilului și la responsabilități, cu titlul: *Ceea ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!*

DEZBATERE

A fi liber nu înseamnă să poți face ce vrei, ci să ai dreptul să faci ceea ce trebuie!

Studiu de caz

Analizează următoarea situație și răspunde apoi la întrebări:

O fetiță de 12 ani se plimba în parcul din orașul Târgu Jiu, împreună cu mama sa. La un moment dat, copila a scrijelit pe Coloana Infinitului un mesaj pentru prietena ei: „S + S = BFF” (S și S sunt cele mai bune prietene pentru totdeauna). Mama fetiței a fost amendată de autoritățile locale. Ea s-a declarat indignată și a scuzat gestul fiicei sale prin faptul că nu exista în apropiere niciun panou pe care să fie menționată interdicția de a scrie pe opera de artă.

1. Dreptul de a nu fi privat de cultură, de artă presupune și anumite responsabilități? Poți da câteva exemple?

2. Operele de artă sunt un bun al nostru sau al tuturor? Trebuie să respectăm bunurile celorlalți?

3. Chiar dacă gestul fetiței de a transmite un mesaj frumos prietenei sale nu este condamnat, ea totuși a greșit. În ce constă, din punctul tău de vedere, această greșală și cât este ea de gravă?

4. Mama și fetița ei aveau responsabilitatea de a ocroti opera de artă doar dacă erau informate cu privire la interdicția de a scrie, de a interveni asupra ei?

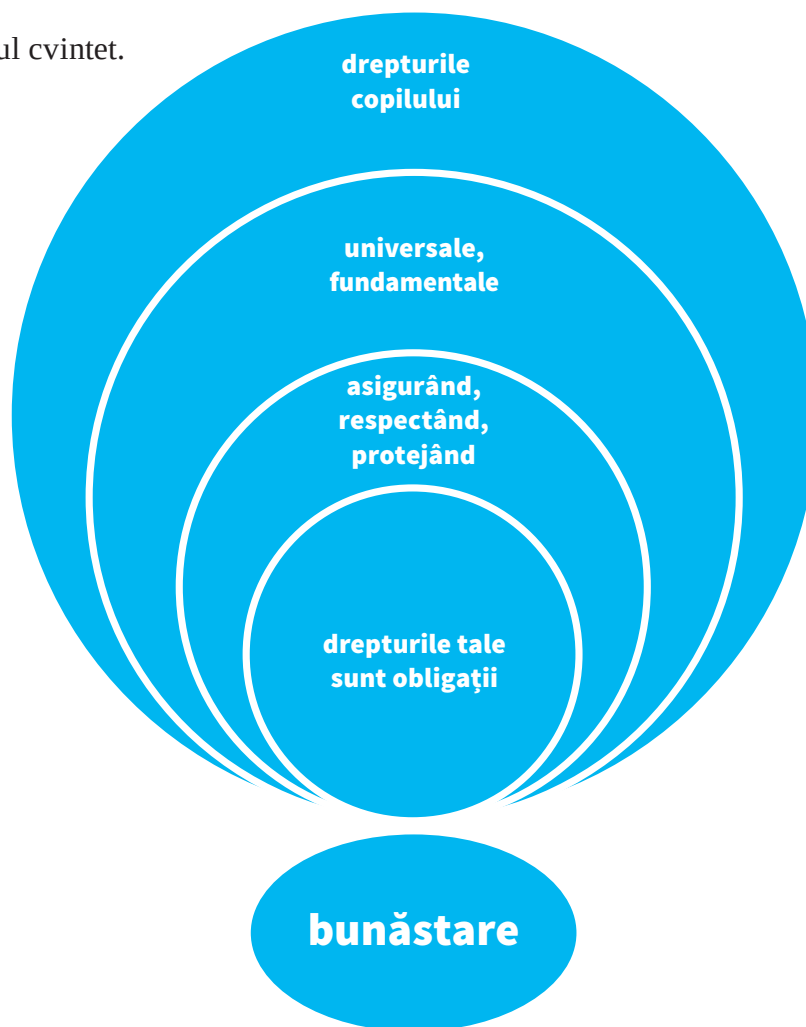
5. Fetița ar putea invoca libertatea de a-și exprima opiniile. Tu ce părere ai în această privință?

Aplicații

CVINTETUL

Analizează următorul cvintet.

1. Din punctul tău de vedere, cele două adjective descriu în mod adecvat subiectul cvintetului?
2. După părerea ta, verbele *a acționa*, *a asigura*, *a proteja* descriu cele mai importante acțiuni care pot fi asociate drepturilor copilului? Explică.
3. Ești de acord cu enunțul „Drepturile tale sunt obligații”? Despre ce fel de obligații crezi că este vorba și la cine se referă ele?
4. Formulează un alt enunț prin care să exprimi un sentiment sau opinia ta cu privire la drepturile copilului.
5. Pentru tine cuvântul „*bunăstare*” exprimă ceea ce este esențial cu referire la drepturile copilului? Dacă nu, indică un alt cuvânt și explică alegerea acestuia.
6. Scrie și tu un cvintet cu un subiect legat de drepturile copilului și responsabilitățile asociate acestora.

3.3. Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților

COPIII, PROMOTORI AI PROPRIILOR DREPTURI

Inițiez o dezbatere cu privire la respectarea drepturilor copilului în școala mea.	Sprijin o acțiune de documentare cu privire la încălcarea drepturilor în școala mea.
Informează autoritățile locale cu privire la condițiile necesare pentru asigurarea corespunzătoare a dreptului la sănătate.	Contribui la realizarea unei întâlniri între colegii mei și reprezentanții Consiliului elevilor.
Inițiez un concurs pentru cele mai bune soluții menite să asigure dreptul la educație copiilor cu dizabilități.	Fac afișul unei acțiuni de voluntariat pentru sprijinirea copiilor cu dizabilități.
Propun organizarea unei acțiuni cu titlul „STOP VIOLENȚEI!”, în care să fie implicați colegi, profesori și părinți.	<div style="border: 2px solid blue; border-radius: 50%; padding: 20px; text-align: center;"> <p>EU, PROMOTOR AL DREPTURILOR COPILULUI</p> </div>
Elaborez un chestionar cu privire la respectarea dreptului la libera exprimare și sprijin aplicarea, interpretarea și promovarea rezultatelor acestuia.	
Inițiez o campanie de strângere de fonduri pentru sprijinirea copiilor cu dizabilități.	Înainte de conducerea școlii un memoriu prin care atrag atenția asupra condițiilor precare de igienă din grupurile sanitare.

Completează lista acțiunilor prin care tu însuși poți fi promotor al drepturilor copilului!

Vocabular

PROMOTOR = inițiator al unei acțiuni; persoană care promovează pentru prima dată o idee, o acțiune.

A PROMOVA = a susține, a sprijini, a propaga; a contribui la dezvoltare, la progres.

Pro și contra

- Vino cu mine, te rog!
  - Unde?
  - În curtea școlii.
  - Nu-mi place, sunt prea multe gunoaie.
  - Tocmai de aceea.
  - Ce vrei să spui?
  - Adunăm o parte din ele.
  - Nu le-am aruncat eu!
  - Știu, dar nu vrei să fie mai curat?
  - Ba da, dar mi-e teamă că ceilalți vor râde de noi.
  - Probabil. Dar unii s-ar putea să ne urmeze exemplul. Sau, cel puțin, să fie mai atenți.
  - Ești sigur?
  - Nu, dar sunt convins că merită să încercăm.
  - N-aș crede. Cu o floare nu se face primăvară.
  - Dar nici nu vine iarna!
- **Tu ce crezi, merită să inițiezi o acțiune, chiar dacă la început nu vei avea sprijinul celorlalți?**

Aplicații

1. CONTINUĂ POVESTEA: Curtea școlii

Sunt în fiecare zi din ce în ce mai dezamăgit de cum arată curtea școlii, plină de gunoaiele aruncate la nimereală, fără niciun simț de responsabilitate. Știu, conducerea școlii ar trebui să aibă grijă, să-mi asigure un mediu curat, un mediu în care să mă pot juca în pauze în condiții normale.

Am încercat să-mi conving colegii să fie mai atenți, mai grijulii. Dar argumentele se pare că uneori nu sunt de ajuns. Așa că am pus afișe prin școală, cu diferite mesaje:

Hai să ne jucăm, dar, mai întâi, să facem curat!

Ai grijă de tine, ai grijă de școala ta!

Orice gunoi, la coșul de gunoi!

Vino cu mine, să facem împreună curat! ...

Colaborăm

CHESTIONAR

Formați grupe de 5-7 elevi și realizați împreună o cercetare cu ajutorul unui chestionar.

Pentru început stabiliți subiectul cercetării, ce anume vreți să aflați. Iată câteva exemple: gradul de respectare a drepturilor copilului în școală, ce cred colegii voștri despre asigurarea unei educații de calitate în școala voastră, ce tipuri de activități extrașcolare și-ar dori colegii voștri etc.

În funcție de subiectul ales, stabiliți întrebările chestionarului, respectând câteva reguli de bază:

- Întrebările trebuie să aibă același înțeles pentru toți.
- Formulați întrebări care să nu solicite prea mult timp de gândire.
- Nu folosiți întrebări care induc un anumit răspuns, cum ar fi „Cine crezi că ne respectă în mai mare măsură drepturile, profesorii sau altcineva?”
- Feriți-vă de întrebări de genul „Nu-i așa că ...?” sau „Nu-i așa că nu ...?”
- Formulați întrebări directe, explicite.
- Nu folosiți întrebări compuse, cum ar fi „Cum apreciezi respectarea dreptului la educație și respectarea dreptului la sănătate în școala noastră?”
- Nu formulați întrebări foarte lungi; se recomandă întrebări formate din maxim 20 de cuvinte.

PROMOVAREA UNUI MEDIU CURAT

„Omul are dreptul fundamental la libertate, egalitate și condiții de viață satisfăcătoare, într-un mediu a cărui calitate îi permite să trăiască în mod demn și în prosperitate. El are datoria sacră de a proteja și îmbunătăți mediul înconjurător pentru generațiile prezente și viitoare”.

(Conferința Mondială a Națiunilor Unite, 1972, Declarația asupra mediului înconjurător).

Colaborăm

Și voi, copii, puteți contribui la educarea în spiritul respectului față de mediu. Puteți iniția diferite acțiuni în acest sens, cum ar fi: un concurs de desene pe asfalt, care să atragă atenția asupra nevoii noastre de a trăi într-un mediu curat; o expoziție de fotografie în care să fie ilustrate diferite probleme de mediu; o întrunire a șefilor de clasă în care să propuneți măsuri pentru îmbunătățirea calității mediului în școala voastră; să purtați vreme de o zi tricouri cu mesaje de atenționare sau/și responsabilizare cu privire la mediu etc. Formați un grup de coordonare la nivelul clasei și inițiați împreună o asemenea acțiune!

Dreptul la un mediu sănătos

Dreptul la un mediu înconjurător de calitate

EU,
COPILUL,
AM

Dreptul la educație în spiritul respectului față de mediu

Dreptul la conservarea mediului înconjurător

ȘCOALA, SPAȚIU DE EXPRESSIUNE, EXERCITARE ȘI ASUMARE DE CĂTRE COPIII A DREPTURILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILOR

Citește cu atenție explicațiile și sugestiile din casetele următoare. Ele se referă la ceea ce poți face tu pentru a-ți exprima un anumit drept, pentru a exercita acel drept și pentru a-ți asuma responsabilitățile asociate acestuia.

EXPRESIUNEA DREPTULUI LA EDUCAȚIE

Exprimarea pozitivă: *Am dreptul la ...; Ar trebui să mi se respecte dreptul la ...; Trebuie să mi se asigure ...;*

Exprimarea negativă: *Nu ar trebui să ...; Dacă ..., atunci nu mi se respectă dreptul la ...*

EXERCITAREA DREPTULUI LA EDUCAȚIE

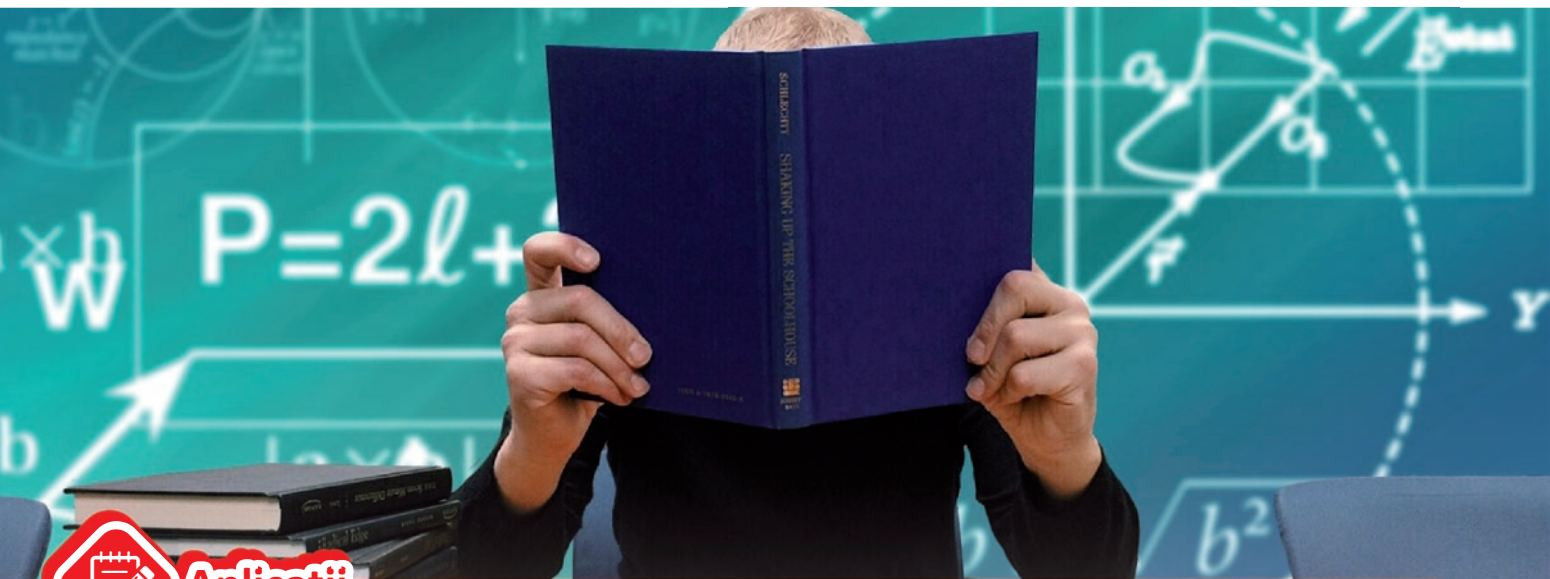
CONDIȚII ȘI LIMITE

Respectarea normelor legale în vigoare, a Regulamentului școlar, a Legii Educației Naționale, a Statutului Elevului;
Respectarea drepturilor și libertăților celorlalți, fără a aduce vreo vătămare sau vreun prejudiciu altor beneficiari ai dreptului la educație.

ASUMAREA RESPONSABILITĂȚILOR ASOCIATE DREPTULUI LA EDUCAȚIE

DE CĂTRE CEILALȚI: Îndeplinirea obligațiilor referitoare la asigurarea dreptului la educație: *Școala trebuie să ..., Profesorii trebuie să ..., Părinții trebuie să ..., Secretariatul școlii trebuie să ...*

DE CĂTRE MINE ÎNSUMI: Asumarea propriilor responsabilități: *Eu trebuie să ..., Eu nu trebuie să ...*

Aplicații

1. Analizează următoarele enunțuri și stabilește pentru fiecare dacă se referă la exprimarea dreptului la educație, la exercitarea acestuia sau la asumarea unor responsabilități asociate.

1. Am aceleași drepturi educaționale ca orice alt elev înscris într-o școală din România.
2. Trebuie să folosesc în mod corespunzător manualele gratuite și să le restitui în stare bună.
3. Nu am voie să deranjez orele de curs.
4. În calitate de elev am și anumite îndatoriri.
5. Dacă nu mi se asigură manuale gratuite, nu mi se respectă în mod corespunzător dreptul la educație.
6. Am acces gratuit la educație în învățământul de stat.
7. Dacă este cazul, pot contesta rezultatul evaluării unei lucrări scrise.
8. Școala trebuie să-mi ofere cele mai bune mijloace pentru formarea și dezvoltarea competențelor prevăzute de Legea Educației Naționale.
9. Am dreptul de a-mi exprima interesul cu privire la disciplinele opționale.
10. Nu trebuie să fiu tratat în mod discriminatoriu atunci când sunt ascultat.
11. Trebuie să frecventez toate cursurile și să mă pregătesc la fiecare disciplină.

2. ACTIVITATE INDEPENDENTĂ: Citește cu atenție textele din casetele următoare. Așază apoi aceste casete în ordinea pe care tu o consideri cea mai potrivită.

Elevii acționează, se implică, participă ca voluntari în diferite activități, își asumă anumite responsabilități.

Elevii își exprimă opiniile, ascultă alte opinii, dezbate împreună diferite opinii, argumentează, iau decizii.

Elevii preiau informația, o prelucrează, se străduiesc să o înțeleagă cât mai bine.

Elevii adoptă diferite atitudini, își manifestă preferințele, sentimentele, se raportează emoțional la diferite informații.

Elevii au acces la informații; școala le pune la dispoziție mijloacele necesare și le oferă informațiile solicitate.

Colaborăm

Formați 5 grupe. Analizați fiecare grup una dintre situațiile prezentate mai jos, astfel:

1. stabiliți la care dintre drepturile copilului se referă situația respectivă;
2. dacă poate fi vorba de mai multe drepturi, alegeți unul dintre acestea;
3. gândiți-vă la ceea ce puteți face voi pentru a exprima, exercita și asuma responsabilitățile asociate aceluia drept;
4. scrieți câte trei exemple pentru fiecare din aceste trei modalități de a vă raporta la acel drept;
5. prezentați colegilor exemplele voastre.

A. Ați hotărât să mergeți împreună într-o excursie la munte, pe timpul vacanței de vară. Unul dintre colegii voștri se deplasează cu ajutorul scaunului cu roțile. Părinții nu îl pot însoți, iar organizatorii nu sunt dispuși să-și asume nicio responsabilitate.

B. În pauză, unul dintre colegii voștri a scris pe tablă următorul text: *Dacă poți trece prin gimnaziu fără să rănești pe nimeni, este grozav.*

C. La școală nu ai primit toate informațiile pe care tu le consideri necesare cu privire la drepturile tale. Toate eforturile de a primi mai multe lămuriri de la profesorii tăi au fost sortite eșecului.

D. La televizor este difuzat un reportaj despre școala mobilă, un proiect al Asociației „Salvați Copiii”, prin care le oferă unor copii ai străzii, neșcolarizați, rechizite, haine, manuale școlare, punându-le la dispoziție un centru în care ei pot merge să își facă temele, să se joace și unde primesc o masă caldă la prânz.

E. Unul dintre colegii tăi a fost agresat verbal și amenințat cu bătaia de către un alt coleg, dintr-o clasă mai mare.

Portofoliu

Redactează un minieseu în care să susții punctul tău de vedere cu privire la manifestarea violenței în școală și la efectele acesteia asupra copiilor.

RE

Recapitulare și evaluare

CONSPIRAȚIA

- Bună? Noi, toți, suntem prietenii Mariei?
- Daaaaaaaaa, categoric!
- Maria are nevoie de sprijinul nostru.
- ?
- Ar vrea să participe la jocurile olimpice din Anglia, pentru elevii cu dizabilități, dar părinții nu o pot ajuta.
- Ok. O ajutăm noi. Doar suntem prietenii ei. Ce trebuie să facem?
- Păi. În primul rând trebuie să facem rost de bani pentru biletele de avion și pentru taxa de înscriere. În jur de 2000 de euro.
- Heeeei, sunt omul tău. Organizez eu campania de strângere de fonduri.
- Stai, frate, nu te grăbi! Mama mea lucrează la „Salvați Copiii”. Cred că ne pot ajuta ei, cel puțin cu o parte din bani.
- Perfect. În al doilea rând, trebuie să-i convingem pe părinții Mariei să o înscrie.
- Bunica mea este foarte bună prietenă cu bunica Mariei. Cred că se rezolvă și această problemă.
- Și-n plus, nu uitați de prietenul nostru.
- La cine te referi?
- La Director!
- Bun. Maria ar trebui totuși să se antreneze, dar fără să se prindă.
- Vorbesc eu cu profa de sport și organizăm un campionat la nivelul școlii.
- Da, ar rezolva problema antrenamentului.
- Asta e tot?
- Nu. Din păcate avem foarte puțin timp la dispoziție. Cam cincisprezece zile. Iar eu aș vrea să reușim chiar mai repede.
- De ce?
- Săptămâna viitoare este ziua Mariei. Ar fi frumos să-i facem acest cadou de ziua ei.
- Nu cred că vom face rost de banii necesari până atunci.

- Stați. Am eu o idee!
- Care?
- Mâine trebuie să primim banii de bursă pentru patru luni, cel puțin 500 de lei, cei mai mulți dintre noi. Eu propun să folosim acești bani și apoi, dacă facem rost de alții, să-i recuperăm.
- Hmmmm. Eu voiam să-mi cumpăr o tabletă nouă. Mi-au promis și ai mei niște bani. Dar, pot să mai aștept.
- Eu voiam să-mi plătesc cursurile de dans. Asta e. Mă înscriu la alte cursuri, la toamnă.
- Ei, nu e nevoie să folosim toți banii de bursă.
- Știi ce, ori toți, ori niciunul. Ce ziceți?
- Toooooți!
- Dar, grijă mare. Maria nu trebuie să-și dea seama de ceea ce punem noi la cale. Să fie o surpriză.
- Eu nu știu nimic. Ce, voi știți ceva?
- Nuuuuuuuuuuuuuuuuuu!
- Atunci, pe cai! La treabă cu toții!

Analizați acest dialog din perspectiva următoarelor teme: drepturile copiilor cu dizabilități, exercitarea dreptului la inițiativă și asumarea responsabilităților.

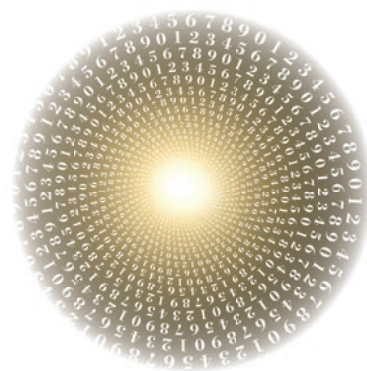
APLICAȚII

1. Citește cu atenție următorul fragment:

„Oamenilor mari le plac numerele. Când le vorbiți de un nou prieten, nu vă întreabă niciodată ceea ce este cu adevărat important. Nu vă întreabă niciodată: **Cum sună vocea lui? Ce jocuri îi plac? Colecționează fluturi?** Ei vă întreabă: **Câți ani are? Câți frați are? Cât cântărește? Cât câștigă tatăl său?** Numai atunci ei vor crede că l-au cunoscut”.

(Antoine De Saint-Exupéry, „Micul Prinț”)

- a) La care dintre drepturile tale crezi că face referire acest fragment?
  - b) Cum apreciezi exercitarea acestui drept din perspectiva celor două tipuri de întrebări, evidențiate în text?
2. Scrie un minieseu în care să abordezi tema cunoașterii celui alt, din perspectiva identității sale, pornind de la următoarea idee: *Putem vedea așa cum trebuie numai cu inima; ceea ce este esențial este invizibil pentru ochi.*
3. Rearanjează cuvintele și descoperă proverbul: *este, alții, povară, pentru, o, cartea, unii, comoară, pentru, o.*
4. Redactează un minieseu în care să susții punctul tău de vedere cu privire la manifestarea violenței în școală și la efectele acesteia asupra copiilor.
5. Scrie un mic text dramatic cu următorul subiect: *unui copil nu i se respectă dreptul la libera exprimare în școală.*
Prezintă apoi textul colegilor tăi și propune-le să pregătiți împreună, cu ajutorul profesorilor și al părinților, punerea lui în scenă.

EXERCIȚII DE EVALUARE

1. Asociază evenimentul cu anul în care a avut loc

1989	Este înființată Organizația „Salvați Copiii”
1990	Adunarea Generală ONU adoptă Convenția cu privire la Drepturile Copilului
1920	România ratifică Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului

2. Menționează acel drept al copilului la care se referă următoarele obligații și responsabilități ale statului:

- Să facă tot ce-i stă în putință pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului;
- Să ia toate măsurile, atunci când este cazul, pentru restabilirea cât mai repede cu putință a identității copilului;
- Să asigure copiilor condițiile pentru a căuta, a primi și a difuza informații;
- Să prevină orice amestec arbitrar sau ilegal în viața privată a copilului;
- Să ia toate măsurile pentru a preveni supunerea copilului la rele tratamente;
- Să asigure copiilor toate condițiile necesare pentru ca aceștia să se poată bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă;
- Să asigure accesul tuturor copiilor în învățământul obligatoriu;
- Să asigure copiilor condițiile necesare pentru a participa la jocuri și activități recreative potrivite cu vârsta lor.

3. Scrie o compunere cu titlul: „Casa de copii nu e acasă!”.

4. Imaginează-ți că faci parte din comisia care trebuie să redacteze un nou Statut al elevului. Precizează trei drepturi pentru care te-ai lupta să fie incluse în acesta. Explică și argumentează fiecare propunere în parte.

5. Completând pe orizontală cuvintele potrivite definițiilor date, vei descoperi, pe verticală, cuvântul pe care îl folosim pentru a ne raporta la o ființă umană din perspectiva originalității și individualității acesteia:

- Reprezentare teatrală sau cinematografică
- Se produce atunci când greșești
- Creator într-un domeniu artistic
- Activitate fizică, practică pentru dezvoltarea și întărirea corpului și a minții
- Întrecere sportivă organizată în Grecia Antică în onoarea lui Zeus
- Totalitatea regulilor privitoare la modificarea cuvintelor și îmbinarea lor în propoziții
- ... noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă
- Ținutul zmeilor sau celălalt ...

1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			

TEST RECAPITULATIV DE AUTOEVALUARE

Timp de lucru: 45 de minute

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă un punct din oficiu.

A. Alege varianta corectă:

1. Convenția ONU pentru Drepturile Copilului a fost adoptată în anul ... și ratificată de România în anul ... **a)** 1988 – 1990 **b)** 1990 – 1991 **c)** 1989 - 1990

2. În general, potrivit Convenției ONU pentru Drepturile Copilului, copilul este o ființă umană mai mică de: **a)** 16 ani **b)** 18 ani **c)** 14 ani

3. În care dintre următoarele situații putem vorbi de discriminare:

a) Ai primit o notă mai mică decât colegul de bancă, deoarece ai avut mai multe greșeli;

b) Unul dintre colegii tăi a fost eliminat de la ora de matematică, deoarece a folosit telefonul mobil, fără acordul profesorului;

c) Un elev a fost mutat disciplinar la altă școală, deoarece aparține etniei rromilor, deși alți elevi, pentru aceeași abatere disciplinară, au primit doar mustrare scrisă.

0.50 p pentru fiecare răspuns corect

B. Indică patru dintre drepturile tale, care sunt prevăzute în Declarația ONU cu privire la Drepturile Copilului.

0.20 p pentru fiecare răspuns corect

C. Citește cu atenție fiecare din enunțurile de mai jos. În cazul în care apreciezi că enunțul este adevărat, încercuiește litera A, iar dacă apreciezi că este fals, încercuiește litera F.

1. Drepturile unui copil trebuie respectate indiferent de țara în care s-a născut. **A F**

2. Identitatea unui copil este recunoscută oficial atunci când primește cartea de identitate. **A F**

3. Statul are principala responsabilitate pentru protecția și îngrijirea copilului. **A F**

4. Orice copil are dreptul de a primi și difuza informații, indiferent dacă respectă sau nu drepturile celorlalți copii. **A F**

0.25 p pentru fiecare răspuns corect

D. Asociază fiecare termen din coloana A cu definiția potrivită acestuia din coloana B:

A.	B.
1. Drept	a. Acțiune prin care un stat își exprimă acordul de a fi parte a unui tratat internațional sau a unei convenții
2. Ratificare	b. Persoană care promovează pentru prima dată o idee, o acțiune
3. Abuz	c. Regulă, normă juridică care reglementează relațiile dintre oameni în societate
4. Promotor	d. Acțiune prin care este pusă în pericol viața, dezvoltarea fizică sau mentală a unei persoane

0.25 p pentru fiecare asociere corectă

E. Completează spațiile punctate, astfel încât să obții enunțuri adevărate:

- a) Principiul interesului superior al copilului se referă la faptul că în toate acțiunile referitoare la un copil ...
- b) România a ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Copilului în anul ...
- c) Numărul unic european de asistență pentru copii este ...
- d) Atât copiii, cât și adulții au drepturi, dar și ...

0.50 p pentru fiecare formulare adecvată

F. Citește cu atenție următorul enunț: „*Bătaia nu educă și nu ajută la dezvoltarea copilului, ci îi distruge sufletul*”.

Scrie un minieseu de 10 – 15 rânduri, având în vedere următoarele:

- exprimarea unui punct de vedere personal plecând de la enunțul dat
- argumentarea acestui punct de vedere (cu ajutorul altor idei, prin apelul la exemple, la urmări etc.)
- referirea în mod clar la o prevedere a Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului
- folosirea corectă a limbajului
- respectarea cerinței referitoare la numărul de rânduri

* Se acordă 2.20 p pentru respectarea integrală a cerințelor de mai sus

G. AUTOEVALUARE – Evaluează răspunsurile tale și acordă punctajul potrivit din punctul tău de vedere.

Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult

0.50 p față de cel al profesorului

BAREM DE AUTOEVALUARE

A. Se acordă câte 0.5 p pentru fiecare alegere corectă: 1c, 2b, 3c 1.50 p

B. Se acordă 0.20 p pentru patru fiecare drept al copilului indicat, dacă este prevăzut în Convenție
0.80 p

C. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1A, 2F, 3F, 4F 1.00 p

D. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1c, 2a, 3d, 4b 1.00 p

E. Se acordă 0.50 p pentru orice formulare care are același înțeles cu următoarele:

a) prevalează, predomină interesele acestuia

b) 1994

c) 116 111

d) obligații și responsabilități

F.

– exprimarea unui punct de vedere personal plecând de la enunțul dat – 0.50 p

– argumentarea acestui punct de vedere (cu ajutorul altor idei, prin apelul la exemple, la urmări etc.) – 0.50 p

– referirea în mod clar la o prevedere a Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului – 0.50 p

– folosirea corectă a limbajului – 0.50 p

– respectarea cerinței referitoare la numărul de rânduri – 0.20 p

G. Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p.

4

CAPITOLUL

Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului

Conținuturi

- 4.1. Respectarea și apărarea drepturilor copiilor. Categoriile de copii în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale
- 4.2. Instituții guvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului
- 4.3. Instituții neguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului
- Recapitulare și evaluare
- Elaborarea și derularea unui proiect educațional

4.1. Respectarea și apărarea drepturilor copiilor. Categoriile de copii în situații de risc și/sau cu cerințe educative speciale

Descoperim

COPII CU C.E.S.	<ul style="list-style-type: none"> → Copii cu dificultăți de învățare (tulburări de vorbire, deficiențe fizice, deficiențe mentale, vizuale, de atenție, auditive, tulburări emoționale sau de comportament) → Copii în situații de risc (copii ai străzii, copii delincvenți, copii din medii defavorizate socio-economic, copii din mediul rural, copii abandonați sau din familii destrămate)
ȘCOLARIZAREA COPIILOR CU C.E.S.	<ul style="list-style-type: none"> → Învățământ special → Învățământ de masă
ARGUMENTE PENTRU ȘCOLARIZAREA COPIILOR CU C.E.S. ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ (ȘCOALA INCLUZIVĂ)	<ul style="list-style-type: none"> - acceptarea diferenței, a diversității; <i>fiecare copil este unic și valoros</i> - respectarea personalității, a individualității fiecărui copil - promovarea drepturilor egale pentru toți copiii - combaterea discriminării - asigurarea egalității de șanse - educația pentru toți; <i>fiecare copil poate învăța</i> - dezvoltarea respectului pentru diversitate, pentru cei diferiți - participarea copiilor la un mediu în care sunt egali cu ceilalți - dezvoltarea talentelor, a capacităților, la potențialul maxim - formarea și dezvoltarea copiilor cu CES în perspectiva integrării lor, mai târziu, în comunitatea adulților
FORME DE SPRIJINIRE A COPIILOR CU C.E.S.	<ul style="list-style-type: none"> - adaptarea sarcinilor de învățare și a formelor de evaluare la potențialul și nivelul fiecărui copil - sprijin financiar suplimentar - asistență suplimentară din partea profesorului de sprijin - terapie etc.
RISCURILE COPIILOR CU C.E.S.	<ul style="list-style-type: none"> - marginalizarea - accentuarea unor stereotipii sau prejudecăți - etichetarea - neadaptarea la mediul școlar - dificultăți de relaționare cu ceilalți - scăderea încrederii de sine - abandonul școlar - probleme de dezvoltare - excluderea socială - respingerea - supunerea copiilor la rele tratamente

Vocabular

DIFICULTATE DE ÎNVĂȚARE = dificultate a unui copil de a asculta, de a înțelege, de a vorbi, de a scrie, de a pronunța, de a face calcule matematice (proces de bază implicate în învățare);

DEFICIENȚĂ = problemă a funcțiilor sau a structurilor corpului, limitare a acestora în urma unei boli, a unui accident;

C.E.S. = cerințe educaționale speciale, derivate dintr-o deficiență sau dintr-o dificultate de învățare; nevoi suplimentare, adaptate particularităților individuale, menite să asigure aceleași șanse la educație și la integrarea în viața socială; sintagma a fost lansată în 1978, în Marea Britanie;

EDUCAȚIE INCLUZIVĂ = formă de educație care caută să răspundă nevoilor de învățare ale tuturor copiilor, îndeosebi ale celor vulnerabili, cu cerințe educaționale speciale, bazată pe includerea, integrarea acestora în învățământul de masă.

Studiu de caz

Citește cu atenție textul următor și rezolvă cerințele de mai jos:

Maria a venit în urmă cu o lună în clasa noastră. La început a fost primită cu voioșie de ceilalți copii. Dar, pe parcurs, aceștia au observat dificultățile ei de învățare și comportamentul diferit.

Uneori, Maria nu se poate concentra, începe să se foiască în bancă, să ia caietele și creioanele colegei sale, să arunce cu ele pe jos. Alteori, iese din bancă și începe să se plimbe prin clasă, să țipe la colegii ei.

Într-una din zile chiar s-a repezit la doamna dirigintă și a început s-o lovească. Unii copii refuză să mai vorbească cu ea ori să mai stea la ore atunci când lipsește profesorul ei de sprijin.

1. Pentru tine, Maria ar trebui să rămână în această clasă ori să fie mutată la o școală specială? Motivează răspunsul.
2. Identifică, în text, atitudini sau comportamente nepotrivite față de Maria, discriminatorii.
3. Cum crezi că poate fi ajutată Maria să se adapteze, să se integreze mai bine în această clasă?
4. Părinții celorlalți copii o pot sprijini pe Maria? Cum?

Aplicații

1. Plecând de la afirmația de mai jos, scrie un minieseu despre bucuria de a dăru:

Am descoperit că oamenii, în general, sunt foarte dispuși să te ajute, dar trebuie să îi încurajezi, astfel încât să simtă că eforturile depuse pentru tine sunt justificate; cum poți face acest lucru? Încercând să fii cel mai bun cu putință. (Stephen Hawking)

2. Analizează cu atenție diagrama de mai jos, apoi rezolvă următoarele sarcini:

- Care crezi că este cea mai importantă nevoie a unui copil cu dizabilități? Motivează răspunsul.
- Asociază nevoilor din tabel comportamentele potrivite pentru satisfacerea acestora.
- Scrie o scrisoare către colegii tăi, despre nevoia de prietenie a copiilor cu dizabilități

nevoia de încredere în el însuși	îl incluzi în cercul tău de prieteni
nevoia de protecție	identifici interese comune
nevoia de recunoaștere	îi oferi ajutorul
nevoia de prieteni	dacă este agresat, îl aperi
nevoia de sprijin	stai de vorbă cu el
nevoia de comunicare	îl încurajezi când are ceva de făcut

Aflăm că

• În anii '90, Consiliul Europei a lansat sloganul „*Toți diferiți, toți egali!*”, în cadrul unei campanii de luptă împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței.

• **Stephen Hawking** este un celebru om de știință contemporan, recunoscut pentru lupta sa cu dizabilitățile provocate de o boală nemiloasă, care l-a ținut în scaunul cu roțile, luându-i și capacitatea de a vorbi cu ceilalți.

4.2. Instituții guvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului

Descoperim

DOMENIUL LEGISLATIV:
PARLAMENTUL
adoptă legi

DOMENIUL EXECUTIV:
GUVERNUL și PREȘEDINTELE
-conduce administrația publică
-aplică legile

INSTITUȚIILE
STATULUI

DOMENIUL JUDECĂTORESC:
CURȚI DE JUSTIȚIE, CSM,
TRIBUNALE etc.
-sanționează încălcarea legilor
-apără drepturile și libertățile cetățenilor

Una dintre funcțiile statului este garantarea respectării drepturilor și libertăților cetățenilor săi.

STATUL adoptă legi și norme de aplicare a acestora, privitoare la copii și drepturile lor:

- Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
- Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
- Ordonanța 137/200 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;
- Legea Educației Naționale;
- Statutul Elevului;
- Codul Familiei;

STATUL asigură resursele materiale, financiare, umane pentru aplicarea acestor legi, creează și coordonează instituții specializate (direcții de asistență socială, centre de plasament, spitale, instituții de învățământ etc.), monitorizează aplicarea legilor, respectarea drepturilor copilului etc.

Instituții specializate din domeniul judecătoresc stabilesc sancțiuni față de cei vinovați de nerespectarea legilor sau a drepturilor copilului și măsuri reparatorii în beneficiul copiilor victime etc.

Studiu de caz

Citește cu atenție textul următor și rezolvă cerințele de mai jos:

Mihai vine zilnic la antrenament, dar este din ce în ce mai distras. În plus se ferește de privirile colegilor săi. La vestiar, are grijă să fie singur atunci când se schimbă. Prietenul lui, uimit și îngrijorat de comportamentul său, îl surprinde în vestiar. Mihai nu mai are timp să-și ascundă vânătăile de pe corp.

Imaginează-ți că tu ești cel mai bun prieten al lui Mihai. Descrie în câteva rânduri sentimentele și reacțiile tale. Cum l-ai putea ajuta pe Mihai în această situație?

Colaborăm

Pornind de la acest fragment, stabiliți un subiect de dezbatere. Organizați-vă în două tabere – pro și contra – și dezbateți subiectul respectiv.

„Băiatul băgă toți banii în buzunar, dar cu o privire, pentru prima dată, surâzătoare și afectuoasă. Cu banii câștigați ar putea gusta ceva bun după doi ani de suferință și mizerie; putea să-și cumpere și o hăinuță. După doi ani de umblat în zdrențe se putea chiar, ducându-i acasă, să i se facă o primire ceva mai omenească din partea tatălui și a mamei sale, așa cum poate că nu

l-ar fi primit dacă ar fi venit cu buzunarele goale.”
(Edmondo de Amicis, „Cuore”)

Aplicații

1. Citește cu atenție lista următoare. Sunt prezentate diferite instituții ale statului. Caută informații despre aceste instituții cu privire la rolul lor în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor tale. Prezintă colegilor aceste informații.

- Instituții guvernamentale: Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, Ministerul Tineretului și Sportului, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.
- Instituții neguvernamentale: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Tribunale pentru minori, Avocatul Poporului.

2. Imaginează-ți că în școala ta nu există o rampă special amenajată pentru accesul copiilor cu dizabilități și nici spații special amenajate la grupurile sanitare. Scrie un memoriu prin care să atragi atenția asupra acestui lucru. Precizează instituția căreia i-ai putea adresa acest memoriu.

3. Gândește-te la următoarea situație: Victoria a trăit până la 11 ani într-un centru de plasament. S-a străduit întotdeauna să fie un copil atent, grijuliu, silitor, să învețe cât mai bine, dar a simțit mereu lipsa unei familii, a unui părinte. Și-ar fi dorit să știe că există undeva, să o viziteze din când în când. Scrie o compunere cu titlul „O nouă lume!”, în care să descrii noile trăiri și speranțe ale Victoriei.

4. Completând pe orizontală cuvintele potrivite definițiilor date, vei descoperi, pe verticală, numele unei funcții importante a statului, exercitată față de copii:

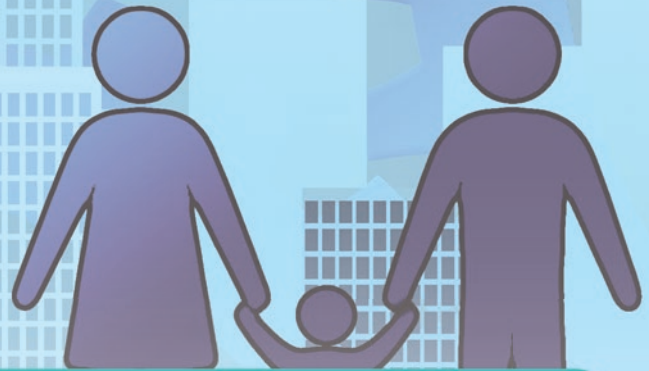
1. Orice copil are dreptul la ... propriilor sale idei sau convingeri;
2. Este alt principiu al Convenției cu privire la drepturile copilului, pe lângă nondiscriminare și interesul superior al acestuia;
3. A fost adoptată în anul 1989 și se referă la Drepturile Copilului;
4. Copiii nu au numai drepturi, ci și ...
5. Principiu modern cu privire la școlarizarea copiilor cu CES în învățământul de masă;
6. A trata diferențiat unii copii, doar pentru că sunt diferiți
7. .... Copiii, organizație internațională înființată în 1920, la Geneva;
8. Unii copii au ... sau nevoi educaționale speciale;
9. Cetățenia, naționalitatea, numele și prenumele etc. definesc ... unui copil.

1.																				
2.																				
3.																				
4.																				
5.																				
6.																				
7.																				
8.																				
9.																				

4.3. Instituții neguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului

INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII NEGUVERNAMENTALE

Aflăm că

SECTORUL PUBLIC

POLITIC-ADMINISTRATIV – Parlamentul, Președintele României, Guvernul, Autoritățile judiciare, Administrațiile publice locale

ECONOMIC (întreprinderi și societăți comerciale; domeniul afacerilor)

SOCIETATEA CIVILĂ (instituții neguvernamentale și alte forme de asociere a oamenilor pentru a participa la viața publică)

INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII NEGUVERNAMENTALE

CARACTERISTICI PRINCIPALE

- acționează în mod independent față de guvern, la nivel național și internațional
- se autoguvernează, dețin controlul asupra propriilor decizii și acțiuni
- pot colabora, în calitate de partener, cu instituții guvernamentale
- sunt voluntare
- cele mai multe desfășoară activități în interes general sau al unei colectivități sau comunități locale
- formează cel mai important segment al societății civile

TIPURI

- asociații
- fundații
- Federații și uniuni (formate din două sau mai multe asociații sau fundații)

DOMENII DE ACȚIUNE

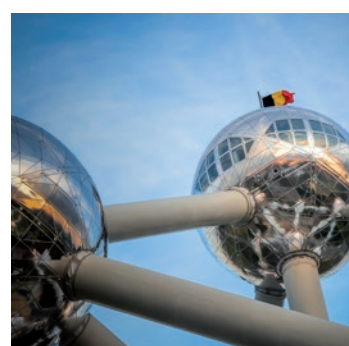
educație, asistență socială, dezvoltare rurală, sănătate, culte religioase, cultură, turism, protecția copilului, protecția persoanelor vârstnice, drepturile consumatorului etc.

FORME DE ACȚIUNE	<ul style="list-style-type: none"> - dezbateri asupra politicilor și măsurilor guvernamentale - influențarea, modificarea, schimbarea politicilor guvernamentale - asigurarea unor servicii sociale (prevenire și asistență, consiliere, îngrijire la domiciliu, integrare/reintegrare socială, cantine sociale) - promovarea și apărarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor copilului, a drepturilor minorităților - protecția mediului - acțiuni de informare - acțiuni de prevenire a abuzurilor, a abandonului școlar, a violenței în familie, a traficului de persoane, a consumului de substanțe interzise, a discriminării - monitorizarea instituțiilor publice - monitorizarea respectării și încălcării drepturilor omului
------------------	---

IMPLICAREA ÎN ACȚIUNILE ONG-urilor	<ul style="list-style-type: none"> - adeziune - sprijin (de exemplu, prin donații) - participare la diferite acțiuni pe bază de voluntariat
------------------------------------	--

ONG-uri în domeniul DREPTURILOR OMULUI	<ul style="list-style-type: none"> - Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului (LADO) - Societatea Română pentru Drepturile Omului (SRDO) - Asociația Pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki (APADOR – CH) - Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO) - Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale (AEPADO) - Centrul pentru Umanism și Drepturile Omului din România (CUDOR) - Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii (Romani CRISS)
--	---

ONG-uri care se adresează copiilor și tinerilor	<ul style="list-style-type: none"> -Salvați Copiii România -UNICEF România -Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii (FONPC – RO) -Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD) -Asociația Telefonul Copilului -SOS Satele Copiilor România
---	---

Vocabular

ONG = organizație neguvernamentală, organizație sau instituție care nu aparține și nu reprezintă guvernul; în unele țări se folosesc alți termeni: *organizații nonprofit*, *organizații de caritate*, *organizații de voluntariat*, *asociații* etc. Sintagma „ong neguvernamental” este pleonastică!

GUVERN = autoritatea centrală a statului, prin care se exercită puterea executivă.

SOCIETATE CIVILĂ = ansamblul formelor de asociere și organizare a indivizilor și a grupurilor de indivizi independente de guvern; este formată din cetățeni care, asociați sub diferite forme, participă la viața publică; oamenii se pot asocia atât în cadrul unor instituții înregistrate oficial, dar și în asociații spontane, temporare, neînregistrate oficial (mișcări de stradă, grupuri formate în mediul online etc.).

PUBLIC = care se referă la colectivitate, la societate, în opoziție cu ceea ce este privat.

Știai că?

În România, la Ministerul Justiției, există un Registru Național al ONG-urilor, în care la începutul lunii mai 2017, erau înregistrate peste 103.000 de ONG-uri naționale și că numărul ONG-urilor internaționale era de peste 40.000?

Aplicații

1. Caută pe internet informații despre ONG-uri care acționează în România în domeniul drepturilor copilului, în afara celor precizate mai sus. Prezintă colegilor tăi aceste informații.
2. Imaginează-ți că reprezentanții unei ONG care urmărește promovarea și apărarea drepturilor copilului ți-ar cere sprijinul, ca voluntar. Întocmește o listă de acțiuni la care ai putea participa în această calitate.
3. Organizează, cu sprijinul profesorilor și al părinților, o întâlnire cu un reprezentant al unei ONG care acționează în domeniul apărării drepturilor copilului. Pregătește împreună cu colegii tăi o listă de întrebări și probleme, pe care să le prezentați la întâlnirea respectivă.
4. Imaginează-ți că ești directorul unui post de televiziune. Cum ai putea contribui la respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului? Prezintă colegilor tăi cel puțin trei soluții sau modalități diferite.

Portofoliu

Alege unul dintre ONG-urile care se adresează copiilor sau acționează în domeniul drepturilor omului și întocmește o *Fișă de prezentare*, care va conține: adresă, număr de telefon, anul înființării, obiective principale, proiecte etc.

Ai găsit ceva pe internet ce poate fi periculos pentru un copil sau adolescent?

Raportează acum!

esc.ABUZ

Un proiect realizat de către:

ORA DE NET

Un internet
mai sigur
pentru copii

Un proiect realizat de
către: Salvati Copiii
Save the Children Romania

COPII
SINGURI
ACASA

Salvati Copiii

Help-Line
Copii Singuri Acasă
0800 070 040

Oferit de DIGI. Apelabil gratuit pe teritoriul
României, din orice rețea de telefonie fixă și mobilă
Disponibil luni - vineri între orele 9.30 - 17.30

www.copiisinguriacasa.ro

RE

Recapitulare și evaluare

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele:

SALVAȚI COPIII!

Cea mai bună dintre lumile posibile? Nu, nici pe departe. O lume nebună, mult prea nebună. Copii care merg seara la culcare nemâncăți, care vor dormi pe jos, fără niciun așternut. Copii care nu știu să citească. Copii lipsiți de îngrijire medicală. Copii care-și duc viața în scaunul cu roțile, neînțeleși sau umiliți de ceilalți și de așa-zișii oameni mari. Copii bătuți, răpiți, puși să cerșească, obligați să muncească, abuzați sexual ...

Unde le este copilăria? Ce fac ceilalți copii, care sunt acum mari? În ce lume voi trăi eu, Copilul de azi? Ce drepturi? Ce nevoi? Ce obligații? Cuvinte, vorbe goale. Fapte, avem nevoie de fapte!

Nu, nuuuuuuuuuuuuuuu! Vreau o lume mai bună, mai frumoasă. Vreau să fiu și mâine Copil. Și poimâine. Să-mi păstrez inocența, nevinovăția, naivitatea, capacitatea de a mă mira, de a râde, de a sări în sus de bucurie, de a alerga în brațele celor dragi, de a pune întrebări cu speranța că cineva îmi va răspunde la ele, de a explora, de a trăi frumos. De a mă minuna în fiecare zi. Vreau să-mi păstrez copilăria, vârsta mea de aur.

Și, de aceea, strig către voi toți, copii și adulți: Salvați copiii! Salvați adulții de mâine!

Eu, Copilul, am nevoie de voi. Voi, copii, și voi, oameni mari, gândiți-vă la mine, aveți grijă de mine!

Pentru mine și pentru voi. Împreună trăim în această lume. Înbrățișați-mă și înveliți-mă acum, azi, aici cu iubire și bunătate! Acestea vor crește și întreaga lume va fi mai frumoasă și mai bună.

Căci eu, Copilul, am venit din iubire pe această lume și în iubire vreau să trăiesc în ea. Eu, Copilul, iubesc cu toată ființa mea, iubesc această lume. Vă iubesc pe voi, copiii de ieri ...

1. Ce alt titlu ai alege tu pentru acest text? Motivează răspunsul.
2. Indică acele drepturi ale copilului la care se referă primul paragraf.
3. Scrie un mic text despre legătura dintre copilărie și respectarea drepturilor copilului.
4. Indică 5 acțiuni pe care adulții le pot realiza în vederea asigurării și respectării drepturilor copiilor.

APLICAȚII

1. Într-una din pauze, doi colegi s-au bătut în clasă. Profesorul de serviciu a trebuit să-i despartă, altfel nu renunțau. Se pare că motivul a fost legat de jucăria kendama.

Plecând de la această situație construieți un joc de rol. Asumați-vă unul dintre următoarele roluri: coleg implicat în incident, coleg care asistă la incident, elev de serviciu, profesor de serviciu, diriginte, director, părinte, consilier școlar.

2. Completează portofoliul tău personal cu un desen, o poveste și un cvintet, toate cu același subiect: *Dreptul la copilărie*.

EXERCIȚII DE EVALUARE

1. Observați cu atenție imaginile. Pentru fiecare dintre acestea:

- A. Formulați întrebări de forma *Cine? Ce? De ce? Cum? Unde? Când? Cu ce scop?*
- B. Alegeți una dintre situațiile descrise și indicați trei atitudini dezirabile și trei atitudini indezirabile, care ar putea fi adoptate de alți copii sau de adulți.
- C. Ați vrea să ajutați unul dintre acești copii. Precizați câteva motive care v-ar determina să îi oferiți ajutorul și ce ați face.

Cine?
Ce?

Unde?
Când?

De ce?

Cu ce scop?

Cum?

2. Aranjează cuvintele și vei descoperi o maximă a unui scriitor francez, Honoré de Balzac, despre importanța prieteniei: *deznădejde, ajungi, la neputință, să, este, neputință, adevărat, un, cu, prieten, alături, de*.

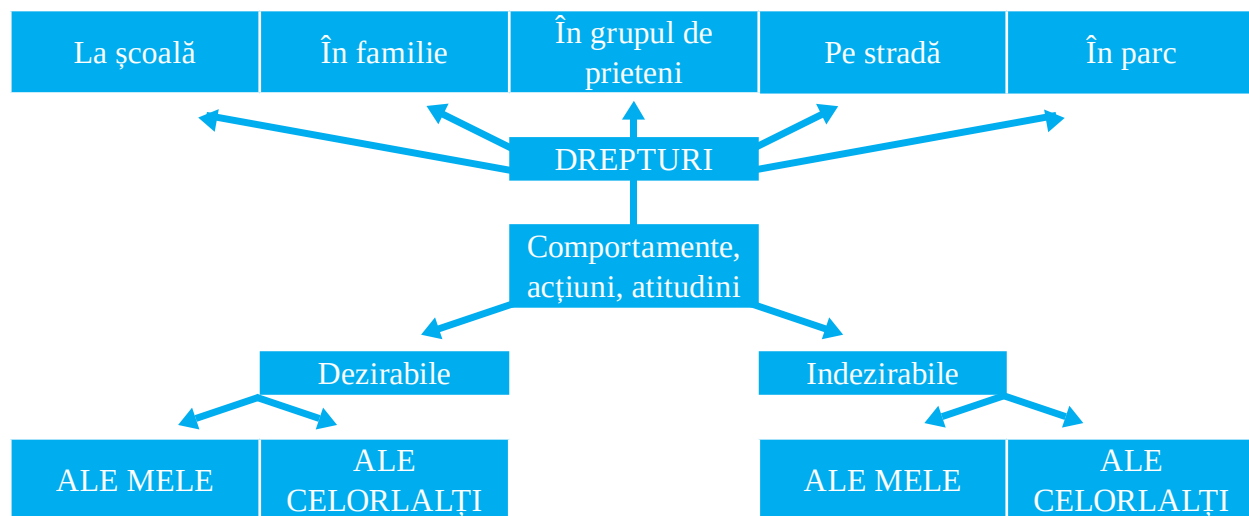

3. Începe un nou an școlar. Copiii fremătă de bucurie și nerăbdare în curtea școlii. Printre ei, un băiețel în scaun cu roțile. Este nou în școala noastră. Pare rățăcit, într-o lume necunoscută, străină lui. Și el are, ca orice alt copil, emoții, așteptări, vise ...

Continuă această poveste, încercând să descrii sentimentele băiețelului și posibile reacții ale celorlalți copii.

4. Observă cu atenție diagrama următoare. Transcrie această diagramă în caiet și completează casetele de pe primul și de pe ultimul rând cu un cuvânt, o expresie sau un enunț potrivit.

5. Uneori, între colegii de clasă au loc mici incidente sau conflicte. Alege din lista dată varianta pe care tu o crezi cea mai potrivită. Explică și motivează alegerea făcută.

1. Plânsul
2. Violența verbală
3. Violența fizică
4. Aduci argumente
5. Cauți un moderator
6. Amâni discuția
7. Refuzi să continui discuția
8. Hai să ne împăcăm și să uităm totul!
9. Ce zici de o plimbare cu bicicleta?

6. În ultimii ani se vorbește tot mai mult despre un fenomen des întâlnit în școală, cunoscut cu denumirea lui din limba engleză ca *bullying*. Este vorba despre un comportament ostil, de excludere, de luare în râs a cuiva, de etichetare, de adresare cu anumite cuvinte care fac trimitere la aspectul fizic sau la probleme de ordin medical sau familial. Uneori, tachinarea se transformă în îmbrânceli sau chiar în violență fizică. Aceste atitudini reprezintă o formă de abuz. Autorul are intenția de a răni, se leagă în mod repetat de aceeași persoană, care este mai slabă și nu se poate apăra singură.

- a) Care este atitudinea ta față de un asemenea fenomen?
- b) Ce urmări crezi că poate avea el asupra copiilor victime?
- c) Cum ai reacționa ca martor la un asemenea comportament?

7. Se apropie vacanța. Vei avea ocazia să întâlnești alți copii. Să vorbești cu ei. Să afli câte ceva despre dorințele lor, despre problemele lor.

Scrive impresiile tale. Descrie, dacă este cazul, dificultățile pe care le întâmpină alți copii. Vorbește despre sentimentele lor, despre speranțele lor, despre dezamăgirile lor. Și, mai ales, despre sentimentele tale, despre ce ai simțit atunci când ai întâlnit alți copii, fericiți sau nu, mulțumiți sau nu, cu sau fără probleme sau dificultăți.

Adună toate impresiile și povestirile tale într-o mini-carte, ilustrată cu propriile tale desene.

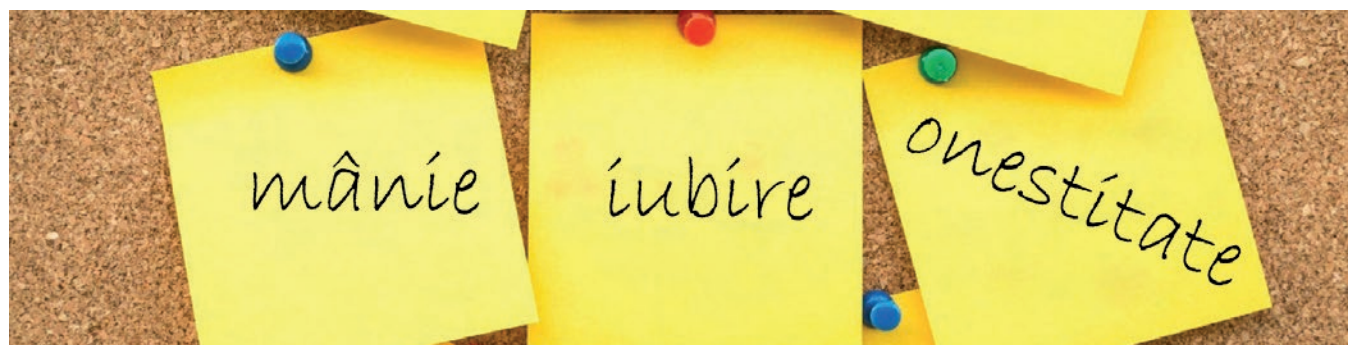
În prima zi de școală, tu și colegii tăi, veniți cu aceste mini-cărți la școală. Faceți fotografiile cu voi și creațiile voastre. Faceți un selfie cu întreaga clasă. Transformați-l apoi într-un afiș care să vă reprezinte.

Și acum ne luăm la revedere cu o poveste

Ura și iubirea au fost chemate în fața Lui Dumnezeu, fiecare cu însoțitoarele sale. De o parte, minciuna, invidia, mânia, nesimțirea, răutatea, jignirile, prejudecățile, lipsa de înțelegere, violența, cruzimea și multe altele de același soi. De cealaltă, onestitatea, curățenia, bunul simț, blândețea, pacea, drepturile, cu toată mulțimea lor de prieteni.

Ura s-a înfățișat semeață Domnului, gătită cu cele mai frumoase podoabe, în vreme ce iubirea abia apucase să-și tragă un șorț și să-și limpezească puțin fața. Numai că ura, fără să știe, era umbrită de mii de nemulțumiri, care întunecau totul în jurul ei, în vreme ce mii de licăriri, de sclipiri de lumină și de bucurie, împreună cu mii de lacrimi de fericire, risipeau în jurul iubirii orice urmă de întuneric.

Și unde și-ar fi putut găsi Dumnezeu, lumina lumii, buna plăcere și bunăvoință, dacă nu în preajma iubirii?

Recapitulare și evaluare

TEST RECAPITULATIV DE AUTOEVALUARE

Timp de lucru: 45 de minute

Toate subiectele sunt obligatorii.

Se acordă un punct din oficiu.

A. Alege varianta corectă:

1. Care dintre următoarele instituții este o organizație neguvernamentală?

- a) Ministerul Educației Naționale
- b) Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
- c) Asociația Telefonul Copilului

2. Care dintre următoarele acțiuni nu poate fi realizată de o organizație neguvernamentală:

- a) Dezbaterea unei legi
- b) Promovarea drepturilor copilului
- c) Adoptarea unei legi

0.50 p pentru fiecare răspuns corect

B. Cu referire la legislația românească, indică patru documente în care sunt prevăzute drepturi ale copilului.

0.20 p pentru fiecare răspuns corect

C. Citește cu atenție fiecare din enunțurile de mai jos. În cazul în care apreciezi că enunțul este adevărat, încercuiește litera A, iar dacă apreciezi că este fals, încercuiește litera F.

1. Organizațiile neguvernamentale dețin controlul asupra propriilor decizii și acțiuni, în condițiile prevăzute de lege. **A** **F**

2. Cele mai simple forme de organizații neguvernamentale sunt uniunile și federațiile. **A** **F**

3. Organizațiile neguvernamentale nu pot organiza dezbateri cu privire la politicile și măsurile guvernului. **A** **F**

4. Organizațiile neguvernamentale formează cel mai important segment al societății civile. **A** **F**

0.25 p pentru fiecare răspuns corect

D. Asociază fiecare termen din coloana A cu definiția potrivită acestuia din coloana B:

A	B
1. Cerințe educaționale speciale (CES)	a. Organizație care nu aparține guvernului și nu îl reprezintă
2. Educație incluzivă	b. Autoritatea centrală a statului, prin care se exercită puterea executivă
3. Organizație neguvernamentală	c. Formă de educație bazată pe integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă
4. Guvern	d. Cerințe educaționale derivate dintr-o deficiență sau dificultate de învățare

0.25 p pentru fiecare asociere corectă

E. Completează spațiile punctate, astfel încât să obții enunțuri adevărate:

- a) Asistența suplimentară din partea profesorului de sprijin este o formă de ...
- b) Etichetarea, marginalizarea, abandonul școlar, respingerea sunt riscuri pentru copiii cu ...
- c) Instituția care are ca atribuție fundamentală adoptarea legilor este ...
- d) Unul dintre domeniile de acțiune ale organizațiilor neguvernamentale este ...

0.50 p pentru fiecare formulare adecvată

F. Ți-ai propus să înființezi o organizație neguvernamentală care să aibă ca scop principal promovarea drepturilor copilului.

- a) Formulează un argument prin care să susții necesitatea promovării drepturilor copilului
- b) Precizează două forme concrete de acțiune prin care această organizație ar contribui la promovarea drepturilor copilului
- c) Precizează o formă concretă prin care colegii tăi ar putea sprijini această organizație
- d) Precizează o modalitate concretă prin care această organizație ar putea colabora cu o instituție guvernamentală

* Se acordă 2.70 p pentru respectarea integrală a cerințelor de mai sus

G. AUTOEVALUARE – Evaluează răspunsurile tale și acordă punctajul potrivit din punctul tău de vedere.

*Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p față de cel al profesorului

BAREM DE AUTOEVALUARE

A. Se acordă câte 0.5 p pentru fiecare alegere corectă: 1c, 2a 1.00p

B. Se acordă 0.20 p pentru patru fiecare drept al copilului indicat, dacă este prevăzut în Convenție 0.80 p C. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1A, 2F, 3F, 4A 1.00 p

D. Se acordă câte 0.25 p pentru fiecare răspuns corect: 1d, 2c, 3a, 4b 1.00p

E. Se acordă 0.50 p pentru orice formulare care are același înțeles cu următoarele:

- a) sprijinire a copiilor cu CES
- b) cerințe educaționale speciale sau CES
- c) Parlamentul
- d) * se punctează orice domeniu adecvat de acțiune pentru o organizație neguvernamentală 2p

F.

- a) Formularea unui argument prin care elevul susține necesitatea promovării drepturilor copilului – 0.50 p
- b) Precizarea a două forme concrete de acțiune prin care organizația ar putea contribui la promovarea drepturilor copilului – 1.00 p
- c) Precizarea unei forme concrete de sprijin – 0.50 p
- d) Precizarea unei modalități concrete de colaborare cu o instituție guvernamentală – 0.50 p
- e) Folosirea corectă a limbajului specific – 0.20 p

G. Se acordă 0.50 p dacă punctajul de la autoevaluare este mai mare sau mai mic cu cel mult 0.50 p.

Elaborarea și derularea unui proiect educațional

i Aflăm că

Proiectul educațional reprezintă o creație, realizată de regulă în echipă, prin care sunt corelate acțiuni, obiective concrete, resurse, termene, responsabilități pentru atingerea unui anumit scop. Orice proiect presupune anticiparea unor rezultate, a realizării unor produse, a unor schimbări sau transformări. Aceste rezultate trebuie să răspundă unor nevoi, să reprezinte soluții pentru anumite probleme.

CONDIȚII INIȚIALE, PREGĂTITOARE

- constituirea și consolidarea echipei de proiect
- alegerea unui coordonator al proiectului
- pregătirea membrilor echipei de proiect pentru elaborarea, realizarea, monitorizarea și evaluarea proiectului

ALEGEREA TEMEI

Proiectul trebuie să răspundă unor nevoi, unor așteptări ale grupului țintă. Cu alte cuvinte, trebuie să identificați ori să alegeți anumite nevoi sau probleme;

- pentru identificarea nevoilor/problemelor puteți realiza chestionare, interviuri, întâlniri cu ceilalți elevi din școală, discuții cu profesorii, cu părinții etc.;
- important este să adunați cât mai multe opinii, să asigurați dreptul celor interesați de a-și exprima părerea în mod liber, de a-și spune deschis toate părerile și abia apoi să le analizați, să le cântăriți și să le alegeți pe cele mai potrivite;
- nu veți obține cele mai bune rezultate decât dacă veți lucra în echipă, dacă veți colabora deschis unii cu ceilalți, dacă veți face schimb de opinii într-un mod civilizată, respectându-vă unii pe ceilalți, încercând să aduceți cele mai bune probe pentru opiniile voastre și să acceptați alte opinii, dacă acestea sunt mai bine argumentate.

ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT

Aceasta este etapa în care, prin completarea unei FIȘE DE PROIECT, descrieți propriu-zis proiectul, de la nevoile sau problemele inițiale până la finalizarea acestuia. În această fișă veți preciza:

- o serie de date generale (titlul proiectului, tipul, domeniul, grupul țintă, date despre echipa de proiect și despre parteneri sau colaboratori, informații despre unitatea de învățământ etc.);
- scopurile proiectului, ceea ce urmăriți să realizați;
- activitățile prin care veți încerca să atingeți aceste scopuri;
- resursele pe care le veți folosi în aceste activități;
- cine va fi responsabil sau coordonator pentru fiecare activitate;
- ce parteneri sau colaboratori veți avea în aceste activități;
- ce rezultate așteptați (număr de acțiuni, număr de materiale informative, cât de mult a crescut gradul de informare asupra unei probleme, cum se vor schimba anumite opinii sau atitudini etc.)
- ce produse vă propuneți să realizați (materiale video, expoziție, spectacol, memoriu etc.)
- când vă propuneți să încheiați aceste activități și să obțineți rezultatele propuse;
- ce criterii sau indicatori veți folosi pentru a stabili dacă ați realizat tot ceea ce v-ați propus;
- acțiunile și mijloacele folosite pentru monitorizarea și evaluarea proiectului;
- cum veți promova proiectul.

DERULAREA PROIECTULUI

În această etapă vor fi realizate activitățile descrise în Fișa proiectului, la termenele stabilite, sub coordonarea responsabililor pentru fiecare activitate în parte etc.

În funcție de nevoi, de diferite obstacole pe care nu le-ați prevăzut, de diverse evenimente puteți aduce unele modificări, fără a schimba însă scopurile stabilite inițial. Schimbarea acestor scopuri ar însemna, de fapt, derularea altui proiect.

EVALUAREA PROIECTULUI

În această etapă, veți aplica criteriile sau indicatorii stabiliți în Fișa proiectului, pentru a stabili:

- dacă ați atins scopurile propuse;
- dacă au fost realizate toate activitățile, la termenele prevăzute;
- dacă ați realizat tot ceea ce v-ați propus;
- cum au colaborat membrii echipei de proiect;
- cum s-au implicat colaboratorii și partenerii;
- care au fost cele mai importante probleme sau dificultăți în derularea proiectului etc.

Bibliografie

Andrei Cosmovici, *Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași, 1996.

Ioan N. Roșca, Codruța Sorina Missbach, Gabriel Ion, *Filosofie Tip B - Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.

Aurelian Cojocă, *Filosofia de la A la Z. Dicționar enciclopedic de la filosofie (ed. a II-a)*, Editura All, București, 2000.

Declarația Universală a Drepturilor Omului, 1948

Strategia Consiliului Europei privind Drepturile Copilului, (Council of Europe Strategy for the Rights of the Child: 2012-2015), 2012-2015.

Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului, 2010.

Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015).

ASCENDIA
DESIGN

Contactați-ne!

- www.manuale.eduteca.ro
- Telefon: 037.108.9200
- Fax: 021.312.4226
- Email: manuale@eduteca.ro
- facebook.com/groups/manuale.digitale

ISBN 978-606-8865-02-7

5 949960 000406

RNPC SERIA 001615BI
NR. 8757/29.08.2017